

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ സപ്തമഃ സ്കന്ധഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

വിഷയസൂചി

1	പ്രഥമോദ്യായഃ	2
2	ദ്വിതീയോദ്യായഃ	8
3	തൃതീയോദ്യായഃ	16
4	ചതുർഥോദ്യായഃ	21
5	പഞ്ചമോദ്യായഃ	27
6	ഷഷ്ഠോദ്യായഃ	34
7	സപ്തമോദ്യായഃ	39
8	അഷ്ടമോദ്യായഃ	46
9	നവമോദ്യായഃ	56
10	ദശമോദ്യായഃ	65
11	ഏകാദശോദ്യായഃ	74
12	ദ്വാദശോദ്യായഃ	79
13	ത്രയോദശോദ്യായഃ	83
14	ചതുർദശോദ്യായഃ	89
15	പഞ്ചദശോദ്യായഃ	94

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ॥

രാജോവാച

സമഃ പ്രിയഃ സുഹൃദ്ബ്രഹ്മൻ ഭൂതാനാം ഭഗവാൻ സ്വയം ।
 ഇന്ദ്രസ്യാർഥേ കഥം ദൈത്യാനവധീദ്വിഷമോ യഥാ ॥ 1 ॥ 1

ന ഹ്യസ്യാർഥഃ സുരഗണൈഃ സാക്ഷാന്നിഃശ്രേയസാത്മനഃ ।
 നൈവാസുരേഭ്യോ വിദ്വേഷോ നോദ്യോഗശ്ചാഗുണസ്യ ഹി ॥ 2 ॥ 2

ഇതി നഃ സുമഹാഭാഗ നാരായണഗുണാൻ പ്രതി ।
 സംശയഃ സുമഹാജ്ഞാതസ്തദ്ഭവാംശ്ചൈരത്സമർഹതി ॥ 3 ॥ 3

ശ്രീശുക ഉവാച

സാധു പുഷ്പം മഹാരാജ ഹരേശ്ചരിതമദ്ഭൂതം ।
 യദ് ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം ഭഗവദ്ഭക്തിവർധനം ॥ 4 ॥ 4

ഗീയതേ പരമം പുണ്യമൃഷിഭിർനാരദാദിഭിഃ ।
 നത്യാ കൃഷ്ണായ മൂനയേ കഥയിഷ്യേ ഹരേഃ കഥാം ॥ 5 ॥ 5

നിർഗുണോഽപി ഹ്യജ്ഞോഽവ്യക്തോ ഭഗവാൻ പ്രകൃതേഃ പരഃ ।
 സ്വമയാഗുണമാവിശ്യ ബാധ്യബാധകതാം ഗതഃ ॥ 6 ॥ 6

സത്ത്വം രജസ്സമ ഇതി പ്രകൃതേർനാത്മനോ ഗുണാഃ ।
 ന തേഷാം യുഗപദ്രാജൻ ഹ്രാസ ഉൽലാസ ഏവ വാ ॥ 7 ॥ 7

- ജയകാലേ തു സത്ത്വസ്യ ദേവർഷീൻ രജസോഽസുരാൻ |
തമസോ യക്ഷരക്ഷാംസി തത്കാലാനുഗുണോഭജത് || 8 || 8
- ജ്യോതിരാദിരിവാഭാതി സംഘാതാന വിവിച്യതേ |
വിദന്ത്യാത്മാനമാത്മസ്ഥം മമിത്യാ കവയോന്തതഃ || 9 || 9
- യദാ സിസൃക്ഷുഃ പുര ആത്മനഃ പരോ
രജഃ സുജത്യേഷ പൃഥക് സ്വമായയാ |
സത്ത്വം വിചിത്രാസു രിരംസുരീശ്വരഃ
ശയിഷ്യമാണസ്തമ ഹുരയത്യസൗ || 10 || 10
- കാലം ചരന്തം സുജതീശ ആശ്രയം
പ്രധാനപുംഭ്യം നരദേവ സത്യകൃത് |
യ ഏഷ രാജന്നപി കാല ഹൗശിതാ
സത്ത്വം സുരാനീകമിവൈധയത്യതഃ |
തത്പ്രത്യനീകാനസുരാൻ സുരപ്രിയോ
രജസ്തമസ്താൻ പ്രമിണോത്യുരുശ്രവാഃ || 11 || 11
- അത്രൈവോദാഹൃതഃ പൂർവമിതിഹാസഃ സുരർഷിണാ |
പ്രീത്യാ മഹാക്രതൗ രാജൻ പൃച്ഛത്യേജാതശത്ത്രവേ || 12 || 12
- ദൃഷ്ട്വാ മഹാദ്ഭുതം രാജാ രാജസുയേ മഹാക്രതൗ |
വാസുദേവേ ഭഗവതി സായുജ്യം ചേദിദുഭുജഃ || 13 || 13
- തത്രാസീനം സുരഘൃഷീം രാജാ പാണ്ഡുസുതഃ ക്രതൗ |
പപ്രച്ഛ വിസ്തൃതമനാ മൂനീനാം ശുൺവതാമിദം || 14 || 14
- യുധിഷ്ഠിര ഉവാച
അഹോ അത്യദ്ഭുതം ഹ്യേതദുർലഭൈകാന്തിനാമപി |
വാസുദേവേ പരേ തന്ത്വേ പ്രാപ്തിശ്ചൈവ്യസ്യ വിദിഷഃ || 15 || 15

- ഏതദ്വേദിതുമിച്ഛാമഃ സർവ ഏവ വയം മൂനേ |
ഭഗവന്നിന്ദയാ വേനോ ദ്വിജൈസ്തമസി പാതിതഃ || 16 || 16
- ദമഘോഷസുതഃ പാപ ആരഭ്യ കലഭാഷണാത് |
സമ്പ്രത്യമർഷീ ഗോവിന്ദേ ദന്തവക്ത്രശ്ച ദുർമതിഃ || 17 || 17
- ശപതോരസകുദ്വിഷ്ണും യദ്ബ്രഹ്മ പരമവ്യയം |
ശ്വിത്രോ ന ജാതോ ജിഹ്വായാം നാസ്യം വിവിശതുസ്തമഃ || 18 || 18
- കഥം തന്മിൻ ഭഗവതി ദുരവഗ്രാഹധാമനി |
പശ്യതാം സർവലോകാനാം ലയമീയതുരഞ്ജസാ || 19 || 19
- ഏതദ് ഭ്രാമ്യതി മേ ബുദ്ധിർദീപാർചിരിവ വായുനാ |
ബ്രൂഹ്യേതദദ്ഭുതമഥ ഭഗവാംസ്തത്ര കാരണം || 20 || 20
- ശ്രീശുക ഉവാച
രാജ്ഞസ്തദ്യച ആകർണ്യ നാരദോ ഭഗവാനുഷിഃ |
തുഷ്ടഃ പ്രാഹ തമാഭാഷ്യ ശൃൺവത്യാസ്തത്സദഃ കഥാഃ || 21 || 21
- നാരദ ഉവാച
നിന്ദനസ്തവസത്കാരന്യകാരാർഥം കലേവരം |
പ്രധാനപരയോ രാജന്നവിവേകേന കൽപിതം || 22 || 22
- ഹിംസാ തദഭിമാനേന ദണ്ഡപാരുഷ്യയോർയഥാ |
വൈഷമ്യമിഹ ഭൂതാനാം മമാഹമിതി പാർഥിവ || 23 || 23
- യന്നിബദ്ധോദ്ഭിമാനോദ്യം തദ്യഥാത്പ്രാണിനാം വധഃ |
തഥാ ന യസ്യ കൈവൽയാദഭിമാനോദ്വിലാത്മനഃ |
പരസ്യ ദമകർതൂർഹി ഹിംസാ കേനാസ്യ കൽപ്യതേ || 24 || 24

- തസ്മാദ്ഭൈരാസുബന്ധേന നിർവൈരേണ ഭയേന വാ |
സ്നേഹാത്കാമേന വാ യുഞ്ജ്യാത്കമഞ്ചിന്നേക്ഷതേ പൃഥക് || 25 || 25
- യഥാ വൈരാസുബന്ധേന മർത്യസ്തൻമയതാമിയാത് |
ന തഥാ ഭക്തിയോഗേന ഇതി മേ നിശ്ചിതാ മതിഃ || 26 || 26
- കീടഃ പേശസ്ത്യുതാ രുദ്ധഃ കുഡ്യായാം തമനുസ്മരൻ |
സംരംഭഭയയോഗേന വിനതേ തത്സരൂപതാം || 27 || 27
- ഏവം കൃഷ്ണേ ഭഗവതി മായാമനുജ ഇൗശ്വരേ |
വൈരേണ പൂതപാപ്മാനസ്തമാപുരനുചിന്തയാ || 28 || 28
- കാമാദ് ഭ്യേഷാദ്ഭയാത്സ്നേഹാദ്യഥാ ഭക്ത്യേശ്വരേ മനഃ |
ആവേശ്യ തദഘ്രം ഹിത്വാ ബഹവസ്തദ്ഗതിം ഗതാഃ || 29 || 29
- ഗോപ്യഃ കാമാദ്ഭയാത്കംസോ ഭ്യേഷാച്ചൈദ്യാഭയോ നൃപാഃ |
സംബന്ധാദ്യുഷ്ണയഃ സ്നേഹാദ്യുധം ഭക്ത്യാ വയം വിഭോ || 30 || 30
- കതമോഽപി ന വേനഃ സ്യാത്പഞ്ചാനാം പുരുഷം പ്രതി |
തസ്മാത് കേനാപ്യുപായേന മനഃ കൃഷ്ണേ നിവേശയേത് || 31 || 31
- മാതൃഷ്ടസേയോ വശൈഭ്യോ ദന്തവക്ത്രശ്ച പാണ്ഡവ |
പാർഷദപ്രവരൗ വിഷ്ണോർവിപ്രശാപാത്പദാച്ചുതൗ || 32 || 32
- യുധിഷ്ഠിര ഉവാച
കീദൃശഃ കസ്യ വാ ശാപോ ഹരിദാസാഭിമർശനഃ |
അശ്രദ്ധോ ഇവാഭാതി ഹരേരേകാന്തിനാം ഭവഃ || 33 || 33
- ദേഹേന്ദ്രിയാസുഹീനാനാം വൈകുംഠപുരവാസിനാം |
ദേഹസംബന്ധസംബദ്ധമേതദാഖ്യാതുമർഹസി || 34 || 34

നാരദ ഉവാച

ഏകദാ ബ്രഹ്മണഃ പുത്രോ വിഷ്ണോർലോകം യദുച്ഛയാ |
സനന്ദനാദയോ ജഗ്മുശ്ചരന്തോ ഭുവനത്രയം || 35 || 35

പഞ്ചഷസ്ത്വായനാർഭാഭാഃ പൂർവേഷാമപി പൂർവജാഃ |
ദിഗ്യാസസഃ ശിശൂൻ മത്യാ ദ്വാഃസ്ഥൗ താൻ പ്രത്യഷേധതാം || 36 || 36

അശപൻ കുപിതാ ഏവം യുവാം വാസം ന ചാർഹമഃ |
രജസ്തമോഭ്യാം രഹിതേ പാദമൂലേ മധുദ്വിഷഃ |
പാപിഷ്ഠാമാസുരീം യോനിം ബാലിശൗ യാതമാശ്വതഃ || 37 || 37

ഏവം ശപ്തൗ സ്വഭവനാത് പതന്തൗ തൈഃ കൃപാലുഭിഃ |
പ്രോക്തൗ പുനർജന്മഭിർവാം ത്രിഭിർലോകായ കൽപതാം || 38 || 38

ജജ്ഞാതേ തൗ ദിതേഃ പുത്രൗ ദൈത്യദാനവവന്ദിതൗ |
ഹിരണ്യകശിപൂർജ്യേഷോ ഹിരണ്യാക്ഷോഽനുജസ്തതഃ || 39 || 39

ഹതോ ഹിരണ്യകശിപൂർഹരിണാ സിംഹരൂപിണാ |
ഹിരണ്യാക്ഷോ ധരോദ്ധാരേ ബിഭ്രതാ സൗകരം വപുഃ || 40 || 40

ഹിരണ്യകശിപുഃ പുത്രം പ്രഹ്ലാദം കേശവപ്രിയം |
ജിഹ്വാംസുരകരോന്നാനാ യാതനാ മൃത്യുഹേതവേ || 41 || 41

സർവഭൂതാത്മഭൂതം തം പ്രശാന്തം സമദർശനം |
ഭഗവത്തേജസാ സ്പൃഷ്ടം നാശകനോദ്ധാന്തുമുദ്യമൈഃ || 42 || 42

തതസ്തൗ രാക്ഷസൗ ജാതൗ കേശിൻയാം വിശ്രവഃസുതൗ |
രാവണഃ കുന്ദകർണശ്ച സർവലോകോപതാപനൗ || 43 || 43

തത്രാപി രാഘവോ ഭൂത്വാ ന്യഹനച്ഛാപമുക്തയേ |
രാമവീര്യം ശ്രോഷ്യസി ത്വം മാർകണ്ഡേയമുഖാത് പ്രഭോ || 44 || 44

താവേവ ക്ഷത്രിയൗ ജാതൗ മാതൃഷ്യസ്രാതജൗ തവ |
അധുനാ ശാപനിർമുക്തൗ കൃഷ്ണചക്രഹതാംഹസൗ || 45 || 45

വൈരാഗ്യബന്ധതീവ്രേണ ധ്യാനേനാച്യുതസാതതാം |
നീതൗ പുനർഹരേഃ പാർശ്വം ജഗമുർവിഷ്ണുപാർഷദൗ || 46 || 46

യുധിഷ്ഠിര ഉവാച
വിദ്യേഷോ ദധിതേ പുത്രേ കഥമാസീൻമഹാത്മനി |
ബ്രൂഹി മേ ഭഗവൻ യേന പ്രഹ്ലാദസ്യാച്യുതാത്മതാ || 47 || 47

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
സപ്തമസ്കന്ധേ പ്രഹ്ലാദചരിതോപക്രമേ പ്രഥമോദ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
 || സപ്തമസ്കന്ധേ ദ്വിതീയോദ്യായഃ ||

നാരദ ഉവാച

ഭ്രാതർയേവം വിനിഹതേ ഹരിണാ ക്രോഡമൂർതിനാ |
 ഹിരണ്യകശിപു രാജൻ പര്യതപ്യദ്രുഷാ ശുചാ || 1 || 48

ആഹ ചേദം രുഷാ ഘൂർണഃ സന്ദഷ്ടദശനച്ഛദഃ |
 കോപോഇജ്ജലദ്ദ്യാം ചക്ഷുർദ്ദ്യാം നിരീക്ഷൻ ധൂമ്രമംബരം || 2 || 49

കരാലദംശ്രോഗ്രദൃഷ്ട്വാ ദുശ്ശേഷ്യദ്രുകുടീമുഖഃ |
 ശൂലമുദ്യമ്യ സദസി ദാനവാനിദമബ്രവീത് || 3 || 50

ഭോ ഭോ ദാനവദൈതേയാ ദ്വിമൂർധംസ്തൂർയക്ഷ ശംബര |
 ശതബാഹോ ഹയഗ്രീവ നമുചേ പാക ഇൽവല || 4 || 51

വിപ്രചിത്തേ മമ വചഃ പുലോമൻ ശകുനാദയഃ |
 ശൂണ്യതാനന്തരം സർവേ ക്രിയതാമാശു മാ ചിരം || 5 || 52

സപത്തൈർഘാതിതഃ ക്ഷുദ്രൈർഭ്രാതാ മേ ദധിതഃ സുഹൃത് |
 പാർഷ്ണിഗ്രാഹേണ ഹരിണാ സമേനാപ്യുപധാവനൈഃ || 6 || 53

തസ്യ തൃക്തസ്വഭാവസ്യ ഘൃണേർമായാവനൗകസഃ |
 ഭജന്തം ഭജമാനസ്യ ബാലസ്യേവാസ്ഥിരാത്മനഃ || 7 || 54

- മച്ഛൂലഭിന്നഗ്രീവസ്യ ഭൂരിണാ രുധിരേണ വൈ |
രുധിരപ്രിയം തർപയിഷ്യേ ഭ്രാതരം മേ ഗതവ്യമഃ || 8 || 55
- തസ്മിൻ കൂട്യേഹിതേ നഷ്ടേ കൃത്തമൂലേ വനസ്തതഃ |
വിടപാ ഇവ ശുഷ്യന്തി വിഷ്ണുപ്രാണാ ദിവൗകസഃ || 9 || 56
- താവദ്യാത ഭുവം യൂയം വിപ്രക്ഷത്രസമേധിതാം |
സുദയധ്യം തപോയജ്ഞസ്യാധ്യായവ്രതദാനിനഃ || 10 || 57
- വിഷ്ണുർദ്വിജക്രിയാമൂലോ യജ്ഞോ ധർമ്മയഃ പുമാൻ |
ദേവർഷിപിതൃഭൂതാനാം ധർമ്മസ്യ ച പരായണം || 11 || 58
- യത്ര യത്ര ദ്വിജാ ഗാവോ വേദാ വർണാശ്രമാഃ ക്രിയാഃ |
തം തം ജനപദം യാത സന്ദീപയത വൃശ്ചത || 12 || 59
- ഇതി തേ ഭർതൃനിർദേശമാദായ ശിരസാഽഭ്യുതാഃ |
തഥാ പ്രജാനാം കദനം വിദധുഃ കദനപ്രിയാഃ || 13 || 60
- പുരഗ്രാമവ്രജോദ്യാനക്ഷേത്രാരാമാശ്രമാകരാൻ |
ഖേടഖർവടഘോഷാംശ്ച ദദഹുഃ പത്തനാനി ച || 14 || 61
- കേചിത്ഖനിത്രൈർബിഭിദുഃ സേതുപ്രാകാരഗോപുരാൻ |
ആജീവ്യാംശ്ചിച്ഛിദുർവൃക്ഷാൻ കേചിത്പരശുപാണയഃ |
പ്രാദഹഞ് ശരണാൻയേകേ പ്രജാനാം ജ്വലിതോൽമുകൈഃ || 15 || 62
- ഏവം വിപ്രകൃതേ ലോകേ ദൈത്യേന്ദ്രാനുചരൈർമുഹുഃ |
ദിവം ദേവാഃ പരിത്യജ്യ ഭുവി ചേരുരലക്ഷിതാഃ || 16 || 63
- ഹിരണ്യകശിപുർഭ്രാതൃഃ സമ്പരേതസ്യ ദുഃഖിതഃ |
കൃത്യാ കടോദകാദീനി ഭ്രാതൃപുത്രാനസാന്ത്വയത് || 17 || 64

- ശകുനീം ശംബരം ധൃഷ്ടം ഭൂതസന്താപനം വൃകം |
കാലനാഭം മഹാനാഭം ഹരിശ്ശശ്രുമമോക്തചം || 18 || 65
- തന്മാതരം രുഷാഭാനും ദിതിം ച ജനനീം ഗിരാ |
ശ്ലക്ഷ്മണയാ ദേശകാലജ്ഞ ഇദമാഹ ജനേശ്വര || 19 || 66
- ഹിരണ്യകശിപുരുവാച
അംബാംബ ഹേ വധുഃ പുത്രാ വീരം മാർഹഥ ശോചിതും |
രിപോരഭിമുഖേ ശ്ലാഘ്യഃ ശൂരാണാം വധ ഇഹ്ണിതഃ || 20 || 67
- ഭൂതാനാമിഹ സംവാസഃ പ്രപായാമിവ സുവ്രതേ |
ദൈവേനൈകത്ര നീതാനാമുനീതാനാം സ്വകർമ്മഭിഃ || 21 || 68
- നിത്യ ആത്മാവ്യയഃ ശുദ്ധഃ സർവഗഃ സർവവിത്പരഃ |
ധത്തേത്സാവാത്മനോ ലിംഗം മായയാ വിസൃജ്ഞ ഗുണാൻ || 22 || 69
- യഥാഭസാ പ്രചലതാ തരവോപി ചലാ ഇവ |
ചക്ഷുഷാ ഭ്രാമ്യമാണേന ദൃശ്യതേ ചലതീവ ഭൂഃ || 23 || 70
- ഏവം ഗുണൈർഭ്രാമ്യമാണേ മനസ്യവികലഃ പുമാൻ |
യാതി തത്സാമ്യതാം ഭദ്രേ ഹൃലിംഗോ ലിംഗവാനിവ || 24 || 71
- ഏഷ ആത്മവിപർയാസോ ഹൃലിംഗേ ലിംഗഭാവനാ |
ഏഷ പ്രിയാപ്രിയൈർയോഗോ വിയോഗഃ കർമ്മസംസൃതിഃ || 25 || 72
- സംഭവശ്ച വിനാശശ്ച ശോകശ്ച വിവിധഃ സ്മൃതഃ |
അവിവേകശ്ച ചിന്താ ച വിവേകാസ്മൃതിരേവ ച || 26 || 73
- അത്രാപ്യുദാഹരന്തീമമിതിഹാസം പുരാതനം |
യമസ്യ പ്രേതബന്ധൂനാം സംവാദം തം നിബോധത || 27 || 74

- ഉശീനരേഷ്യഭുദ്രാജാ സുയജ്ഞ ഇതി വിശ്രുതഃ |
സപത്തൈർനിഹതോ യുദ്ധേ ഇത്തായസ്തമുപാസത || 28 || 75
- വിശീർണ്ണരത്നകവചം വിഭ്രഷ്ടാഭരണസ്രജം |
ശരനിർഭിന്നഹൃദയം ശയാനമസ്യഗാവിലം || 29 || 76
- പ്രകീർണ്ണകേശം ധ്വസ്താക്ഷം രഭസാ ദഷ്ടദച്ഛദം |
രജഃകുംഠമുഖാംഭോജം ഛിന്നായുധഭുജം മൃഗേ || 30 || 77
- ഉശീനരേന്ദ്രം വിധിനാ തഥാ കൃതം
പതിം മഹിഷ്യഃ പ്രസമീക്ഷ്യ ദുഃഖിതാഃ |
ഹതാഃ സു നാഥേതി കരൈരുരോ ഭൃശം
ഘ്നന്ത്യാ മൂഹുസ്തത്പദയോരുപാപതൻ || 31 || 78
- രുദത്യ ഉച്ചൈർദധിതാംഘ്രിപങ്കജം
സിഞ്ചന്ത്യ അസ്രൈഃ കുചകുങ്കുമാരുണൈഃ |
വിസ്രസ്തകേശാഭരണാഃ ശുചം നൃണാം
സുജന്ത്യ ആക്രന്ദന്യാ വിലേപിരേ || 32 || 79
- അഹോ വിധാത്രാകരുണേന നഃ പ്രഭോ
ഭവാൻ പ്രണീതോ ദൃഗഗോചരാം ദശാം |
ഉശീനരാണാമസി വൃത്തിഭഃ പുരാ
കൃത്യോദ്യുനാ യേന ശുചാം വിവർധനഃ || 33 || 80
- ത്വയാ കൃതജ്ഞേന വയം മഹീപതേ
കഥം വിനാ സ്യാമ സുഹൃത്തമേന തേ |
തത്രാനുയാനം തവ വീര പാദയോഃ
ശുശ്രൂഷതീനാം ദിശ യത്ര യാസ്യസി || 34 || 81

ഏവം വിലപതീനാം വൈ പരിഗൃഹ്യ മൃതം പതിം |
അനിച്ഛതീനാം നിർഹാരമർകോന്ധം സന്ധവർത്ത || 35 || 82

തത്ര ഹ പ്രേതബന്ധൂനാമാശ്രുത്യ പരിഭേവിതം |
ആഹ താൻ ബാലകോ ഭൂത്യാ യമഃ സ്വയമുപാഗതഃ || 36 || 83

യമ ഉവാച
അഹോ അമീഷാം വയസാധികാനാം
വിപശ്യതാം ലോകവിധിം വിമോഹഃ |
യത്രാഗതസ്തത്ര ഗതം മനുഷ്യം
സ്വയം സധർമാ അപി ശോചന്ത്യപാർഥം || 37 || 84

അഹോ വയം ധന്യതമാ യദത്ര
ത്യക്താഃ പിതൃഭ്യാം ന വിചിന്തയാമഃ |
അഭക്ഷ്യമാണാ അബലാ വൃകാദിഭിഃ
സ രക്ഷിതാ രക്ഷതി യോ ഹി ഗർഭേ || 38 || 85

യ ഇച്ഛയേശഃ സുജ്ഞതിദമവ്യയോ
യ ഏവ രക്ഷത്യവലുബ്ധതേ ച യഃ |
തത്യാബലാഃ ക്രീഡനമാഹുരീശിതു -
ശ്ചരാചരം നിഗ്രഹസംഗ്രഹേ പ്രഭുഃ || 39 || 86

പഥി ച്യുതം തിഷ്ഠതി ദിഷ്ഠരക്ഷിതം
ഗൃഹേ സ്ഥിതം തദ്വിഹതം വിനശ്യതി |
ജീവത്യനാഥോപി തദീക്ഷിതോ വനേ
ഗൃഹോപി ഗുപ്തോസ്യ ഹതോ ന ജീവതി || 40 || 87

ഭൂതാനി തൈസ്തൈർനിജയോനികർമ്മഭി -
ർഭവന്തി കാലേ ന ഭവന്തി സർവശഃ |

ന തത്ര ഹാത്മാ പ്രകൃതാവപി സ്ഥിത -

സ്തസ്യ ഗുണൈരന്യതമോ നിബധ്യതേ || 41 ||

88

ഇദം ശരീരം പുരുഷസ്യ മോഹജം

യഥാ പൃഥഗ്ഭൂതികമീയതേ ഗൃഹം |

യഥൗദകൈഃ പാർഥിവതൈജസൈർജനഃ

കാലേന ജാതോ വികൃതോ വിനശ്യതി || 42 ||

89

യഥാനലോ ദാരുഷു ഭിന്ന ഊയതേ

യഥാനിലോ ദേഹഗതഃ പൃഥക് സ്ഥിതഃ |

യഥാ നഭഃ സർവഗതം ന സഞ്ജതേ

തഥാ പുമാൻ സർവഗുണാശ്രയഃ പരഃ || 43 ||

90

സുയജ്ഞോ നന്വയം ശേതേ മൂഢാ യമനുശോചഥ |

യഃ ശ്രോതാ യോനൂവക്തേഹ സ ന ദൃശ്യേത കർഹിച്ചിത് || 44 ||

91

ന ശ്രോതാ നാനുവക്തായം മുഖ്യോപ്യത്ര മഹാനസുഃ |

യസ്ത്വിഹേന്ദ്രിയവാനാത്മാ സ ചാന്യഃ പ്രാണദേഹയോഃ || 45 ||

92

ഭൂതേന്ദ്രിയമനോലിംഗാൻ ദേഹാനുച്ചാവചാൻ വിദുഃ |

ഭജത്യുത്സൃജതി ഹൃന്യസ്തച്ചാപി സ്വേന തേജസാ || 46 ||

93

യാവൽലിംഗാൻവിതോ ഹ്യാത്മാ താവത്കർമ നിബന്ധനം |

തതോ വിപര്യയഃ ക്ലേശോ മായായോഗ്യോനൂവർതതേ || 47 ||

94

വിതമാഭിനിവേശോഽയം യദ്ഗുണേഷ്വർഥദൃഗ്വചഃ |

യഥാ മനോരമഃ സ്വപ്നഃ സർവമൈന്ദ്രിയകം മൃഷാ || 48 ||

95

അഥ നിത്യമനിത്യം വാ നേഹ ശോചന്തി തദ്വിദഃ |

നാന്യഥാ ശക്യതേ കർതും സ്വഭാവഃ ശോചതാമിതി || 49 ||

96

- ലുബ്ധകോ വിപിനേ കശ്ചിത്പക്ഷിണാം നിർമിതോന്തകഃ |
വിതത്യ ജാലം വിദധേ തത്ര തത്ര പ്രലോഭയൻ || 50 || 97
- കുലിംഗമിമുനം തത്ര വിചരത്സമദൃശ്യത |
തയോഃ കുലിംഗീ സഹസാ ലുബ്ധകേന പ്രലോഭിതാ || 51 || 98
- സാസജ്ജത ശിചസ്തന്ത്യാം മഹിഷീ കാലയന്ത്രിതാ |
കുലിംഗസ്താം തമാപ്തപന്നാം നിരീക്ഷ്യ ഭൃശദുഃഖിതഃ |
സ്നേഹാദകൽപഃ കൃപണഃ കൃപണാം പര്യഭേദയത് || 52 || 99
- അഹോ അകരുണോ ദേവഃ സ്ത്രിയാപ്തകരുണയാ വിഭുഃ |
കൃപണം മാനുശോചന്ത്യാ ദീനയാ കിം കരിഷ്യതി || 53 || 100
- കാമം നയതു മാം ദേവഃ കിമർധേനാത്മനോ ഹി മേ |
ദീനേന ജീവതാ ദുഃഖമനേന വിധുരായുഷാ || 54 || 101
- കഥം ത്വജാതപക്ഷാംസ്താൻ മാത്യഹീനാൻ ബിഭർദ്യഹം |
മന്ദഭാഗ്യാഃ പ്രതീക്ഷന്തേ നീഡേ മേ മാതരം പ്രജാഃ || 55 || 102
- ഏവം കുലിംഗം വിലപന്തമാരാത്
പ്രിയാവിയോഗാതുരമശ്രുകംഠം |
സ ഏവ തം ശാകുനികഃ ശരേണ
വിവ്യാധ കാലപ്രഹിതോ വിലീനഃ || 56 || 103
- ഏവം യുയമപശ്യന്ത്യ ആത്മാപായമബുദ്ധയഃ |
നൈനം പ്രാപ്തഥ ശോചന്ത്യഃ പതിം വർഷശതൈരപി || 57 || 104
- ഹിരണ്യകശിപുരുവാച
ബാല ഏവം പ്രവദതി സർവേ വിസ്മിതചേതസഃ |
ഇതാതയോ മേനിരേ സർവമനിത്യമയമോത്ഥിതം || 58 || 105

യമ ഏതദുപാഖ്യായ തത്രൈവാനന്തരധീയത |

ഇതാതയോപി സുയജ്ഞസ്യ ചക്രൂർയത്സാമ്പരായികം || 59 ||

106

തതഃ ശോചത മാ യൂയം പരം ചാത്മാനമേവ ച |

ക ആത്മാ കഃ പരോ വാത്ര സ്വീയഃ പാരക്യ ഏവ വാ |

സ്വപരാഭിനിവേശേന വിനാജ്ഞാനേന ദേഹിനാം || 60 ||

107

ശ്രീനാരദ ഉവാച

ഇതി ദൈത്യപതേർവാക്യം ദിതിരാകർണ്യ സന്ധുഷാ |

പുത്രശോകം ക്ഷണാന്ത്യകൃത്യാ തന്ത്യേ ചിത്തമധാരയത് || 61 ||

108

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
സപ്തമസ്കന്ധേ ദിതിശോകാപനയനം നാമ ദ്വിതീയോദ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ തൃതീയോദ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

ഹിരണ്യകശിപു രാജന്നജേയമജരാമരം |
ആത്മാനമപ്രതിദ്വന്ദ്വമേകരാജം വ്യധിത്സത || 1 || 109

സ തേപേ മന്ദരഭ്രാൺയാം തപഃ പരമദാരുണം |
ഊർധ്വബാഹൂർനഭോദ്യുഷ്ടിഃ പാദാംഗുഷ്ഠാശ്രിതാവനിഃ || 2 || 110

ജടാദീധിതിഭീ രേജേ സംവർതാർക ഇവാംശുഭിഃ |
തസ്മിംസ്തപസ്തപ്യമാനേ ദേവാഃ സ്ഥാനാനി ഭേജിരേ || 3 || 111

തസ്യ മുർധ്നഃ സമുദ്ഭൂതഃ സധൂമോഗ്നിസ്തപോമയഃ |
തീർയഗൂർധ്വമധോ ലോകാനതപദ്വിഷ്വഗീരിതഃ || 4 || 112

ചുക്ഷുഭൂർനദ്യുദൻവന്തഃ സദ്വിപാദ്രിശ്ചചാല ഭൂഃ |
നിപേതൂഃ സഗ്രഹാസ്താരാ ജ്ജ്വലുശ്ച ദിശോ ദശ || 5 || 113

തേന തപ്താ ദിവം ത്യക്ത്വാ ബ്രഹ്മലോകം യയുഃ സുരാഃ |
ധാത്രേ വിജ്ഞാപയാമാസുർദേവദേവ ജഗത്പതേ || 6 || 114

ദൈത്യേന്ദ്രതപസാ തപ്താ ദിവി സ്ഥാതും ന ശക്നുമഃ |
തസ്യ ചോപശമം ഭൂമൻ വിധേഹി യദി മന്യസേ |
ലോകാ ന യാവന്നക്ഷ്യന്തി ബലിഹാരാസ്സവാദിഭൂഃ || 7 || 115

- തസ്യായം കില സങ്കൽപശ്ചരതോ ദുശ്ചരം തപഃ |
ശ്രൂയതാം കിം ന വിദിതസ്തവാമാപി നിവേദിതഃ || 8 || 116
- സൃഷ്ടാ ചരാചരമിദം തപോയോഗസമാധിനാ |
അധ്യാന്തേ സർവധിഷ്ഠേദ്യുഃ പരമേഷീ നിജാസനം || 9 || 117
- തദഹം വർധമാനേന തപോയോഗസമാധിനാ |
കാലാന്തനോശ്ച നിത്യത്യാത്സാധയിഷ്യേ തമാജ്ഞനഃ || 10 || 118
- അന്യഥേദം വിധാസ്യേഹമയമാപൂർവമോജസാ |
കിമന്യൈഃ കാലനിർധൂതൈഃ കൽപാന്തേ വൈഷ്ണവാദിഭിഃ || 11 || 119
- ഇതി ശുശ്രൂമ നിർബന്ധം തപഃ പരമമാസ്ഥിതഃ |
വിധത്യാനന്തരം യുക്തം സ്വയം ത്രിഭുവനേശ്വര || 12 || 120
- തവാസനം ദ്വിജഗവാം പാരമേഷ്യം ജഗത്പതേ |
ഭവായ ശ്രേയസേ ഭൂതൈര്യേ ക്ഷേമായ വിജയായ ച || 13 || 121
- ഇതി വിജ്ഞാപിതോ ദേവൈർഭഗവാനാത്മഭൂർനൃപ |
പരീതോ ഭൃഗുദക്ഷാദൈത്യയൗ ദൈത്യേശ്വരാശ്രമം || 14 || 122
- ന ദദർശ പ്രതിച്ഛന്നം വൽമീകത്യുണകീചകൈഃ |
പിപീലികാഭിരാചീർണമേദസ്സ്യങ്മാംസശോണിതം || 15 || 123
- തപന്തം തപസാ ലോകാൻ യമാഭ്രാപിഹിതം രവിം |
വിലക്ഷ്യ വിസ്മിതഃ പ്രാഹ പ്രഹസൻ ഹംസവാഹനഃ || 16 || 124
- ബ്രഹ്മോവാച
ഉത്തിഷ്ഠോത്തിഷ്ഠ ഭദ്രം തേ തപഃസിദ്ധോന്വിതി കാശ്യപ |
വരദോഹമനുപ്രാപ്തോ വിധിതാമീഹിതോ വരഃ || 17 || 125

- അദ്രാക്ഷമഹമേതത്തേ ഹൃത്സാരം മഹദ്ഭുതം |
 ദംശഭക്ഷിതദേഹസ്യ പ്രാണാ ഹൃസ്വമിഷു ശേരതേ || 18 || 126
- നൈതത്പൂർവർഷയശ്ചക്രൂർന കരിഷ്യന്തി ചാപരേ |
 നിരംബുർധാരയേത്പ്രാണാൻ കോ വൈ ദിവ്യസമാഃ ശതം || 19 || 127
- വ്യവസായേന ത്യേനേന ദുഷ്കരേണ മനസ്വിനാം |
 തപോനിഷേന ദവതാ ജിത്വാഹം ദിതിനന്ദന || 20 || 128
- തതസ്ത ആശിഷഃ സർവാ ദദാമ്യസുരപുംഗവ |
 മർത്യസ്യ തേ അമർത്യസ്യ ദർശനം നാഫലം മമ || 21 || 129
- നാരദ ഉവാച
 ഇത്യുക്തത്വാദ്വിദഭവോ ദേവോ ഭക്ഷിതാംഗം പിപീലികൈഃ |
 കമണ്ഡലുജലേനൗക്ഷദ്വിവേനാമോഘരാധസാ || 22 || 130
- സ തത്കീചകവൽമീകാത് സഹ ഓജോബലാൻവിതഃ |
 സർവായവസമ്പന്നോ വജ്രസംഹനനോ യുവാ |
 ഉത്ഥിതസ്തപ്തഹേമാഭോ വിഭാവസുരിവൈധസഃ || 23 || 131
- സ നിരീക്ഷ്യാംബരേ ദേവം ഹംസവാഹമവസ്ഥിതം |
 നനാമ ശിരസാ ഭൂമൗ തദുർശനമഹോത്സവഃ || 24 || 132
- ഉത്ഥായ പ്രാഞ്ജലിഃ പ്രഹ്വ ഇൗക്ഷമാണോ ദൃശാ വിഭും |
 ഹർഷാശ്രുപുലകോദ്ഭേദോ ഗിരാ ഗദ്ഗദയാഗൃണാത് || 25 || 133
- ഹിരണ്യകശിപുരുവാച
 കൽപാന്തേ കാലസൃഷ്ടേന യോന്മേന തമസാഽവൃതം |
 അഭിവൃന്ഗ്ജഗദിദം സ്വയഞ്ജ്യോതിഃ സ്വരോചിഷാ || 26 || 134

- ആത്മനാ ത്രിവൃതാ ചേദം സൃജത്യവതി ലുബതി |
രജഃസത്ത്വതമോധാമ്നേ പരായ മഹതേ നമഃ || 27 || 135
- നമ ആദ്യായ ബീജായ ഇണാനവിഇണാനമൂർതയേ |
പ്രാണേന്ദ്രിയമനോബുദ്ധിവികാരൈർവ്യക്തിമീയുഷേ || 28 || 136
- ത്വമീശിഷേ ജഗതസ്തസ്ഥുഷശ്ച
പ്രാണേന മുഖ്യേന പതിഃ പ്രജാനാം |
ചിത്തസ്യ ചിത്തേർമന -ഇന്ദ്രിയാണാം
പതിർമഹാൻ ഭൂതഗുണാശയേശഃ || 29 || 137
- ത്വം സപ്തതന്തുൻ വിതനോഷി തൻവാ
ത്രയോ ചാതുർഹോത്രകവിദ്യയാ ച |
ത്വമേക ആത്മാവ്ത്വവതാമനാദി -
രനന്തപാരഃ കവീരന്തരാത്മാ || 30 || 138
- ത്വമേവ കാലോനിമിഷോ ജനാനാ -
മായൂർലവാദ്യാവയവൈഃ ക്ഷിണോഷി |
കുടസ്ഥ ആത്മാ പരമേഷ്യജോ മഹാം -
സ്ത്വം ജീവലോകസ്യ ച ജീവ ആത്മാ || 31 || 139
- ത്വത്തഃ പരം നാപരമപ്യനേജ -
ദേജച്ച കിഞ്ചിദ് വ്യതിരികൃതമസ്തി |
വിദ്യാഃ കലാസ്തേ തനവശ്ച സർവാ
ഹിരണ്യഗർഭോസി ബൃഹത്ത്രിപൃഷ്ടഃ || 32 || 140
- വ്യക്തം വിഭോ സ്ഥൂലമിദം ശരീരം
യേനേന്ദ്രിയപ്രാണമനോഗുണാംസ്ത്വം |
ഭുക്ഷേ സ്ഥിതോ ധാമനി പാരമേഷ്യേ
അവ്യക്ത ആത്മാ പുരുഷഃ പുരാണഃ || 33 || 141

അനന്താവ്യക്തരുപേണ യേനേദമഖിലം തതം ।

ചിദചിച്ഛക്തിയുക്തായ തസ്മൈ ഭഗവതേ നമഃ ॥34॥

142

യദി ദാസ്യസ്യഭിമതാൻ വരാൻ മേ വരദോത്തമ ।

ഭൂതേഭ്യസ്ത്വദിസ്യഷ്ടേഭ്യോ മുത്യൂർമാ ഭൂൻമമ പ്രഭോ ॥35॥

143

നാന്തർബഹിർഭിവാ നക്തമന്യസ്താദപി ചായുധൈഃ ।

ന ഭൂമൗ നാംബരേ മുത്യൂർന നരൈർന മുഗൈരപി ॥36॥

144

വ്യസുഭിർവാസുമദ്ഭിർവാ സുരാസുരമഹോരഗൈഃ ।

അപ്രതിദ്വന്ദ്വതാം യുദ്ധേ ഐകപത്യം ച ദേഹിനാം ॥37॥

145

സർവേഷാം ലോകപാലാനാം മഹിമാനം യഥാജ്ഞനഃ ।

തപോയോഗപ്രഭാവാനാം യന്ന രിഷ്യതി കർഹിച്ചിത് ॥38॥

146

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം

സപ്തമസ്കന്ധേ ഹിരണ്യകശിപോർവരയാചനം നാമ തൃതീയോദ്യായഃ ॥

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ ചതുർഥോഽധ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

ഏവം വൃതഃ ശതധൃതിർഹിരണ്യകശിപോരഥ |
 പ്രാദാന്തത്തപസാ പ്രീതോ വരാംസ്തസ്യ സുദുർലഭാൻ || 1 || 147

ബ്രഹ്മോവാച

താതേമേ ദുർലഭാഃ പുംസാം യാൻ വൃണീഷേ വരാൻ മമ |
 തഥാപി വിതരാമ്യംഗ വരാൻ യദപി ദുർലഭാൻ || 2 || 148

തതോ ജഗാമ ഭഗവാനമോഘാനുഗ്രഹോ വിഭുഃ |
 പൂജിതോഽസുരവർയേണ സ്തൂയമാനഃ പ്രജേഷ്വരൈഃ || 3 || 149

ഏവം ലബ്ധവരോ ദൈത്യോ ബിഭ്രദ്ധോമമയം വപുഃ |
 ഭഗവത്യകരോദ് ദ്വേഷം ഭ്രാതൂർവധമനുസ്മരൻ || 4 || 150

സ വിജിത്യ ദിശഃ സർവാ ലോകാംശ്ച ത്രീൻ മഹാസുരഃ |
 ദേവാസുരമനുഷ്യേന്ദ്രാൻ ഗന്ധർവഗരുഡോരഗാൻ || 5 || 151

സിദ്ധചാരണവിദ്യാധ്രാന്നുഷീൻ പിതൃപതീൻ മനുൻ |
 യക്ഷരക്ഷഃപിശാചേശാൻ പ്രേതഭൂതപതിനഥ || 6 || 152

സർവസത്ത്വപതീഞ്ജിത്വാ വശമാനീയ വിശ്വജിത് |
 ജഹാര ലോകപാലാനാം സ്ഥാനാനി സഹ തേജസാ || 7 || 153

- ദേവോദ്യാനശ്രിയാ ജുഷ്ടമധ്യാന്തേ സു ത്രിവിഷ്ടപം |
മഹേന്ദ്രഭവനം സാക്ഷാന്നിർമിതം വിശ്വകർമ്മണാ |
ത്രൈലോക്യലക്ഷ്യായതനമധ്യുവാസാഖിലർദ്ധിമത് || 8 || 154
- യത്ര വിദ്രുമസോപാനാ മഹാമാരകതാ ഭുവഃ |
യത്ര സ്താടികകുഡ്യാനി വൈദൂർയസ്തന്ദപക്തയഃ || 9 || 155
- യത്ര ചിത്രവിതാനാനി പദ്മരാഗാസനാനി ച |
പയഃഫേനനിഭാഃ ശയ്യാ മുക്താദാമപരിച്ഛദാഃ || 10 || 156
- കുജദ്ഭിർനൂപുരൈർദേവ്യഃ ശബ്ദയന്ത്യ ഇതസ്തതഃ |
രത്നസ്ഥലീഷു പശ്യന്തി സുദന്തിഃ സുന്ദരം മുഖം || 11 || 157
- തസ്മിൻ മഹേന്ദ്രഭവനേ മഹാബലോ
മഹാമനാ നിർജ്ജിതലോക ഏകരാട് |
രേഘേഭിരന്യാംഘ്രിയുഗഃ സുരാദിഭിഃ
പ്രതാപിതൈരൂർജ്ജിതചണ്ഡശാസനഃ || 12 || 158
- തമംഗ മത്തം മധുനോരുഗന്ധിനാ
വിവൃത്തതാമ്രാക്ഷമശേഷധിഷ്ഠ്യപാഃ |
ഉപാസതോപായനപാണിഭിർവിനാ
ത്രിഭിസ്തപോയോഗബലൗജ്ജസാം പദം || 13 || 159
- ജഗൂർമഹേന്ദ്രാസനമോജ്ജസാ സ്ഥിതം
വിശ്വാവസുസ്തുംബുരൂരസുദാദയഃ |
ഗന്ധർവസിദ്ധാ ഋഷയോസ്സുവൻ മുഹു -
ർവിദ്യാധരാ അപ്ലരസശ്ച പാണ്ഡവ || 14 || 160
- സ ഏവ വർണാശ്രമിഭിഃ ക്രതുഭിർഭൂരിദക്ഷിണൈഃ |
ഇജ്ജമാനോ ഹവിർഭാഗാനഗ്രഹീത് സ്വേന തേജസാ || 15 || 161

- അകൃഷ്ടപചാ തസ്യാസിത് സപ്തദ്വിപവതീ മഹീ |
തമാ കാമദുഘാ ദൃൗസ്തൂ നാനാശ്ചര്യപദം നഭഃ || 16 || 162
- രത്നാകരാശ്ച രത്നൗഘാംസ്തത്പത്യാശ്ചോഹുരൂർമിഭിഃ |
ക്ഷാരസീധുഘൃതക്ഷൗദ്രദധിക്ഷീരാമൃതോദകാഃ || 17 || 163
- ശൈലാ ഭ്രാണീഭിരാക്രിഡം സർവർതുഷു ഗുണാൻ ഭൂമാഃ |
ദധാര ലോകപാലാനാമേക ഏവ പൃഥഗ്ഗുണാൻ || 18 || 164
- സ ഇത്ഥം നിർജിതകകുബ്ധകരാഡ് വിഷയാൻ പ്രിയാൻ |
യഥോപജ്ഞോഷം ഭൂജ്ഞാനോ നാത്യപ്യദജിതേന്ദ്രിയഃ || 19 || 165
- ഏവമൈശ്വര്യമത്തസ്യ ദൃപ്തസ്യോച്ഛാസ്രവർതിനഃ |
കാലോ മഹാൻ വ്യതീയായ ബ്രഹ്മശാപമുപേയുഷഃ || 20 || 166
- തസ്യോഗ്രദണ്ഡസംവിഗ്നാഃ സർവേ ലോകാഃ സപാലകാഃ |
അന്യത്രാലബ്ധശരണാഃ ശരണം യയുരച്യുതം || 21 || 167
- തസ്യൈ നമോസ്തൂ കാഷ്ഠായൈ യത്രാത്മാ ഹരിരീശ്വരഃ |
യദ്ഗത്യാ ന നിവർതന്തേ ശാന്താഃ സന്യാസിനോമലാഃ || 22 || 168
- ഇതി തേ സംയതാത്മാനഃ സമാഹിതധിയോമലാഃ |
ഉപതസ്ഥൂർഹൃഷീകേശം വിനിദ്രാ വായുഭോജനാഃ || 23 || 169
- തേഷാമാവിരഭൂദ്വാണീ അരൂപാ മേഘനിഃസ്വനാ |
സന്നാദയന്തീ കകുഭഃ സാധൂനാമഭയങ്കരി || 24 || 170
- മാ ദൈഷ്ട വിബുധശ്രേഷ്ഠാഃ സർവേഷാം ഭദ്രമസ്തൂ വഃ |
മദ്ദർശനം ഹി ഭൂതാനാം സർവശ്രേയോപപത്തയേ || 25 || 171
- ഇതാതമേതസ്യ ദൗരാത്ഥ്യം ദൈതേയാപസദസ്യ ച |
തസ്യ ശാന്തിം കരിഷ്യാമി കാലം താവത്പ്രതീക്ഷത || 26 || 172

- യദാ ദേവേഷു വേദേഷു ഗോഷു വിപ്രേഷു സാധുഷു |
ധർമ്മേ മയി ച വിദ്യേഷഃ സ വാ ആശു വിനശ്യതി || 27 || 173
- നിർവൈരായ പ്രശാന്തായ സ്വസുതായ മഹാത്മനേ |
പ്രഹ്ലാദായ യദാ ദ്രുഹ്യേദ്ധനിഷേഘ്വി വരോർജ്ജിതം || 28 || 174
- നാരദ ഉവാച
ഇത്യുക്താ ലോകഗുരുണാ തം പ്രണമ്യ ദിവൗകസഃ |
ന്യവർത്തന്ത ഗതോദ്യോഗ മേനിരേ ചാസുരം ഹതം || 29 || 175
- തസ്യ ദൈത്യപതേഃ പുത്രാശ്ചത്വാരഃ പരമാദ്ഭുതാഃ |
പ്രഹ്ലാദോദ്യോദ്ഭൂൻമഹാംസ്തേഷാം ഗുണൈർമഹദ്ഗുപാസകഃ || 30 || 176
- ബ്രഹ്മണയഃ ശീലസമ്പന്നഃ സത്യസന്ധോ ജിതേന്ദ്രിയഃ |
ആത്മവത്സർവഭൂതാനാമേകഃ പ്രിയസുഹൃത്തമഃ || 31 || 177
- ദാസവത്സന്നതാർത്ഥാംശ്രീഃ പിതൃവദ്ദീനവത്സലഃ |
ഭ്രാതൃവത്സദ്യശേ സ്തിഗ്ധോ ഗുരുഷ്വിശ്വരഭാവനഃ |
വിദ്യാർഥരുപജ്ഞാഭാഭ്യോ മാനസ്തംഭവിവർജ്ജിതഃ || 32 || 178
- നോദ്വിഗ്നചിത്തോ വ്യസനേഷു നിഃസ്വപഃ
ശ്രുതേഷു ദൃഷ്ടേഷു ഗുണേഷ്വവസ്തുഭ്യക് |
ദാന്തേന്ദ്രിയപ്രാണശരീരധീഃ സദാ
പ്രശാന്തകാമോ രഹിതാസുരോദ്യോഗഃ || 33 || 179
- യസ്മിൻ മഹദ്ഗുണാ രാജൻ ഗൃഹ്യന്തേ കവിദിർമുഹൂഃ |
ന ത്യേധുനാപിധീയന്തേ യഥാ ഭഗവതീശ്വരേ || 34 || 180
- യം സാധുഗാമാസദസി രിപവോഽപി സുരാ നൃപ |
പ്രതിമാനം പ്രകുർവന്തി കിമുതാൻയേ ഭവാദ്യശാഃ || 35 || 181

- ഗുണൈരലമസംഖ്യേയൈർമാഹാത്മ്യം തസ്യ സൂച്യതേ |
വാസുദേവേ ഭഗവതി യസ്യ നൈസർഗികീ രതിഃ || 36 || 182
- ന്ധസ്തക്രീഡനകോ ബാലോ ജഡവത്തൻമനസ്സയാ |
കൃഷ്ണഗ്രഹഗൃഹീതാത്മാ ന വേദ ജഗദീദൃശം || 37 || 183
- ആസീനഃ പര്യടന്നശ്നൻ ശയാനഃ പ്രപിബൻ ബ്രൂവൻ |
നാനുസന്ധത്ത ഏതാനി ഗോവിന്ദപരിരംഭിതഃ || 38 || 184
- കൃചിദ്രൂദതി വൈകുണ്ഠചിന്താശബലചേതനഃ |
കൃചിദ്ധസതി തച്ചിന്താഹ്ലാദ ഉദ്ഗായതി കൃചിത് || 39 || 185
- നദതി കൃചിദുത്കണ്ഠോ വിലജ്ജ്ഞാ നൃത്യതി കൃചിത് |
കൃചിത്തദ്ഭാവനായുക്തസ്തൻമയോനൂപകാര ഹ || 40 || 186
- കൃചിദുത്പുലകസ്തൂഷ്ണീമാന്യേ സംസ്തർശനിർവൃതഃ |
അസ്പന്ദപ്രണയാനന്ദസലിലാമീലിതേക്ഷണഃ || 41 || 187
- സ ഉത്തമശ്ലോകപദാരവിന്ദയോ -
ർനിഷേവയാകിഞ്ചനസംഗലബ്ധയാ |
തൻവൻ പരാം നിർവൃതിമാത്മനോ മുഹു -
ർദുഃസംഗദിനാൻയമനഃശമം വ്യധാത് || 42 || 188
- തസ്തിൻ മഹാഭാഗവതേ മഹാഭാഗേ മഹാത്മനി |
ഹിരണ്യകശിപു രാജന്നകരോദഘമാത്മജേ || 43 || 189
- യുധിഷ്ഠിര ഉവാച
ദേവർഷ ഏതദിച്ഛാമോ വേദിതും തവ സുവ്രത |
യദാത്മജായ ശുദ്ധായ പിതാദാത് സാധവേ ഹൃഘം || 44 || 190

പുത്രാൻ വിപ്രതികൂലാൻ സ്വാൻ പിതരഃ പുത്രവത്സലാഃ |

ഉപാലഭന്തേ ശിക്ഷാർഥം നൈവാഘമപരോ യഥാ || 45 ||

191

കിമുതാനുവശാൻ സാധൂംസ്താദൃശാൻ ഗുരുഭേവതാൻ |

ഏതത് കൗതൂഹലം ബ്രഹ്മന്നസ്താകം വിധമ പ്രഭോ |

പിതൃഃ പുത്രായ യദ് ഭേദേഷോ മരണായ പ്രയോജിതഃ || 46 ||

192

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

സപ്തമസ്കന്ധേ പ്രഹ്ലാദചരിതേ ചതുർഥോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ പഞ്ചമോഽധ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

പൗരോഹിത്യായ ഭഗവാൻ വൃതഃ കാവ്യഃ കിലാസുരൈഃ |
ഷണ്ഡാമർകൗ സുതൗ തസ്യ ദൈത്യരാജഗൃഹാന്തികേ || 1 || 193

തൗ രാജ്ഞാ പ്രാപിതം ബാലം പ്രപ്ലാദം നയകോവിദം |
പാഠയാമാസതുഃ പാഠ്യാനന്തയാംശ്ചാസുരബാലകാൻ || 2 || 194

യത്തത്ര ഗുരുണാ പ്രേക്ഷതം ശുശ്രൂവേന്ദുപപാഠ ച |
ന സാധു മനസാ മേനേ സ്വപരാസദ്ഗ്രഹാശ്രയം || 3 || 195

ഏകദാസുരരാട് പുത്രമങ്കമാരോപ്യ പാണ്ഡവ |
പപ്രച്ഛ കഥ്യതാം വത്സ മന്യതേ സാധു യദ്ഭവാൻ || 4 || 196

പ്രപ്ലാദ ഉവാച

തത്സാധു മന്യേന്ദുസുരവര്യ ഭേഹിനാം
സദാ സമുദ്വിഗ്നധിയാമസദ്ഗ്രഹാത് |
ഹിത്യാജ്ഞപാതം ഗൃഹമന്ധകൂപം
വനം ഗതോ യദ്ധരിമാശ്രയേത || 5 || 197

നാരദ ഉവാച

ശ്രുത്വാ പുത്രഗിരോ ദൈത്യഃ പരപക്ഷസമാഹിതാഃ |
ജഹാസ ബുദ്ധിർബാലാനാം ഭിദ്യതേ പരബുദ്ധിഭിഃ || 6 || 198

സമ്യഗ്വിധാർയതാം ബാലോ ഗുരുഗേഹേ ദ്വിജാതിഭിഃ വിഷ്ണുപക്ഷൈഃ പ്രതിച്ഛന്നൈന്നഭിഭാസ്യ ധീര്യമാ 7	199
ഗൃഹമാനീതമാഹൂയ പ്രഹ്ലാദം ദൈത്യയാജകാഃ പ്രശസ്യ ശ്ലക്ഷ്ണയാ വാചാ സമപൃച്ഛന്ത സാമഭിഃ 8	200
വത്സ പ്രഹ്ലാദ ഭദ്രം തേ സത്യം കഥയ മാ മൃഷാ ബാലാനതി കുതസ്സുഭ്യമേഷ ബുദ്ധിവിപര്യയഃ 9	201
ബുദ്ധിഭേദഃ പരകൃത ഉതാഹോ തേ സ്വതോഭവത് ഭൺയതാം ശ്രോതുകാമാനാം ഗുരുണാം കുലനന്ദന 10	202
പ്രഹ്ലാദ ഉവാച സ്വഃ പരശ്ചേത്യസദ്ഗ്രാഹഃ പുംസാം യന്മായയാ കൃതഃ വിമോഹിതധിയാം ദൃഷ്ടുസ്തസ്മൈ ഭഗവതേ നമഃ 11	203
സ യദാനുവ്രതഃ പുംസാം പശുബുദ്ധിർവിഭിദ്യതേ അന്യ ഏഷ തഥാൻയോഹമിതി ഭേദഗതാസതി 12	204
സ ഏഷ ആത്മാ സ്വപരേത്യബുദ്ധിഭി - ർഭൂരത്യയാനുക്രമണോ നിരൂപ്യതേ മുഹ്യന്തി യദ്വർത്തനി വേദവാദിനോ ബ്രഹ്മാദയോ ഹ്യേഷ ഭിന്നന്തി മേ മതിം 13	205
യഥാ ഭ്രാമ്യത്യയോ ബ്രഹ്മൻ സ്വയമാകർഷസന്നിധൗ തഥാ മേ ഭിദ്യതേ ചേതശ്ചക്രപാണേർയദൃച്ഛയാ 14	206
നാരദ ഉവാച ഏതാവദ്ബ്രാഹ്മണായോക്ത്വാ വിരരാമ മഹാമതിഃ തം നിർഭർത്യാഥ കുപിതഃ സ ദിനോ രാജസേവകഃ 15	207

- ആനീയതാമരേ വേത്രമസ്മാകമയശസ്കരഃ |
കുലാംഗാരസ്യ ദുർബുദ്ധോശ്ചതുർഥോഽസ്യോദിതോ ദമഃ || 16 || 208
- ദൈതേയചന്ദനവനേ ജാതോഽയം കണ്ടകദ്രുമഃ |
യൻമൂലോൻമൂലപരശോർവിഷ്ണോർനാലായിതോഽർഭകഃ || 17 || 209
- ഇതി തം വിവിധോപായൈർഭീഷയംസ്തർജ്ജനാദിഭിഃ |
പ്രഹ്ലാദം ഗ്രാഹയാമാസ ത്രിവർഗസ്യോപപാദനം || 18 || 210
- തത ഏനം ഗുരുർജ്ഞാത്യാ ഇത്താതജ്ഞേയചതുഷ്ടയം |
ദൈത്യേന്ദ്രം ദർശയാമാസ മാതൃമൃഷ്ടമലങ്കൃതം || 19 || 211
- പാദയോഃ പതിതം ബാലം പ്രതിനന്ദാശിഷാസുരഃ |
പരിഷ്വജ്യ ചിരം ദോർഭ്യാം പരമാമാപ നിർവൃതിം || 20 || 212
- ആരോപ്യാകമവഘ്രായ മൂർധന്യശ്രൂകലാംബുഭിഃ |
ആസിഞ്ചൻ വികസദ്യക്ത്രമിദമാഹ യുധിഷ്ഠിര || 21 || 213
- ഹിരണ്യകശിപുരുവാച
പ്രഹ്ലാദാനുച്യതാം താത സ്വധീതം കിഞ്ചിദുത്തമം |
കാലേനൈതാവതാഽയുഷ്മൻ യദശിക്ഷദ്ഗുരോർഭവാൻ || 22 || 214
- പ്രഹ്ലാദ ഉവാച
ശ്രവണം കീർത്തനം വിഷ്ണോഃ സ്മരണം പാദസേവനം |
അർചനം വന്ദനം ദാസ്യം സഖ്യമാത്മനിവേദനം || 23 || 215
- ഇതി പുംസാർപിതാ വിഷ്ണുഃ ദക്തിശ്ചേന്നവലക്ഷണാ |
ക്രിയേത ഭഗവത്യദ്ധാ തൻമന്യേധീതമുത്തമം || 24 || 216
- നിശചൈത്യതത്സുതവചോ ഹിരണ്യകശിപുസ്തദാ |
ഗുരുപുത്രമുവാചേദം രുഷാ പ്രസ്തുരിതാധരഃ || 25 || 217

ബ്രഹ്മബന്ധോ കിമേതത്തേ വിപക്ഷം ശ്രയതാസതാ |
അസാരം ഗ്രാഹിതോ ബാലോ മാമനാദ്യത്യ ദുർമതേ || 26 || 218

സന്തി ഹ്യസാധവോ ലോകേ ദുർമൈത്രാശ്ചരദ്മവേഷിണഃ |
തേഷാമുദേത്യേവം കാലേ രോഗഃ പാതകിനാമിവ || 27 || 219

ഗുരുപുത്ര ഉവാച
ന മത്പ്രണീതം ന പരപ്രണീതം
സുതോ വദത്യേഷ തവേന്ദ്രശത്രുതാ |
നൈസർഗികീയം മതിരസ്യ രാജൻ
നിയച്ഛ മന്യും കദദാഃ സു മാ നഃ || 28 || 220

നാരദ ഉവാച
ഗുരുണ്ണൈവം പ്രതിപ്രോക്തോ ഭൂയ ആഹാസുരഃ സുതം |
ന ചേദ്ഗുരുമുഖീയം തേ കുത്യാഭിദ്രാസതീ മതിഃ || 29 || 221

പ്രഹ്ലാദ ഉവാച
മതിർന കൃഷ്ണേ പരതഃ സ്വതോ വാ
മിഥോഭിപദ്യേത ഗൃഹവ്രതാനാം |
അദാന്തഗോഭിർവിശതാം തമിസ്രം
പുനഃ പുനശ്ചർവിതചർവണാനാം || 30 || 222

ന തേ വിദുഃ സ്വാർഥഗതിം ഹി വിഷ്ണും
ദുരാശയാ യേ ബഹിരർഥമാനീനഃ |
അന്ധാ യമാന്ധൈരുപനീയമാനാ
വാചീശതന്ത്യാമുരുദാഗ്നി ബദ്ധാഃ || 31 || 223

നൈഷാം മതിസ്താവദുരുക്രമാംഘ്രിം
സ്വശത്യനർഥാപഗമോ യദർഥഃ |

മഹീയസാം പാദരജോദ്ഭിഷേകം

നിഷ്ഠിഞ്ചനാനാം ന വൃണീത യാവത് || 32 ||

224

ഇത്യുക്തോപരതം പുത്രം ഹിരണ്യകശിപു രുഷാ |

അന്ധീകൃതാത്മാ സ്ത്യാത്സംഗാനിരസ്യത മഹീതലേ || 33 ||

225

ആഹാമർഷരുഷാവിഷുഃ കഷായീഭൂതലോചനഃ |

വധ്യതാമാശ്വയം വധ്യോ നിഃസാരയത നൈരുതാഃ || 34 ||

226

അയം മേ ഭ്രാതൃഹാ സ്തോയം ഹിത്വാ സ്വാൻ സുഹൃദോദ്യമഃ |

പിതൃവ്യഹന്തുർയഃ പാദൗ വിഷ്ണോർദാസവദർചതി || 35 ||

227

വിഷ്ണോർവാ സാധ്യസൗ കിം നു കരിഷ്യത്യസമഞ്ജസഃ |

സൗഹൃദം ദുസ്സ്യജം പിത്രോരഹാദുഃ പഞ്ചഹായനഃ || 36 ||

228

പരോപ്യപത്യം ഹിതകൃദ്യഥൗഷധം

സ്വദേഹജോപ്യാമയവത്സുതോഹിതഃ |

ചരിദ്യാത്തദംഗം യദുതാത്മനോഹിതം

ശേഷം സുഖം ജീവതി യദിവർജനാത് || 37 ||

229

സർവൈരുപായൈർഹന്തവ്യഃ സംഭോജശയനാസനൈഃ |

സുഹൃൽലിംഗധരഃ ശത്രുർമുനേർദുഷ്ടമിവേന്ദ്രിയം || 38 ||

230

നൈരുതാസ്തേ സമാദിഷ്ടാ ഭർത്രാ വൈ ശൂലപാണയഃ |

തിഥദംശ്രൂകരാലാസ്യാസ്താമൃശ്ശശ്രുശിരോരുഹാഃ || 39 ||

231

നദന്തോ ദൈരവാനാദാംശ്ചരിന്ധി ഭിന്ധീതി വാദിനഃ |

ആസീനം ചാഹനൻ ശൂലൈഃ പ്രപ്ലാദം സർവമർമസു || 40 ||

232

പരേ ബ്രഹ്മണ്യനിർദേശ്യേ ഭഗവത്യവിലാത്മനി |

യുക്താത്മൻയഥലാ ആസന്നപുണ്യസ്യേവ സത്ക്രിയാഃ || 41 ||

233

- പ്രയാസ്യേപഹതേ തസ്മിൻ ദൈത്യേന്ദ്രഃ പരിശങ്കിതഃ |
ചകാര തദ്യഥോപായാൻ നിർബന്ധേന യുധിഷ്ഠിര || 42 || 234
- ദിഗ്ഗജൈർദന്ദശൂകൈശ്ച അഭിചാരാവപാതനൈഃ |
മായാഭിഃ സന്നിരോധൈശ്ച ഗരദാനൈരഭോജനൈഃ || 43 || 235
- ഹിമവായുഗ്നിസലിലൈഃ പർവതാക്രമണൈരപി |
ന ശശാക യദാ ഹന്തുമപാപമസുരഃ സുതം |
ചിന്താം ദീർഘതമാം പ്രാപ്തസ്തത്കർതും നാഭ്യപദ്യത || 44 || 236
- ഏഷ മേ ബഹുസാധുക്തോ
വധോപായാശ്ച നിർമിതാഃ |
തൈസ്സൈർഭ്രാഹ്മണൈരസദ്ധാർമൈ -
ർമുക്തഃ സ്വേനൈവ തേജസാ || 45 || 237
- വർതമാനോവിദുരേ വൈ ബാലോപ്യജുഡധീരയം |
ന വിസ്മരതി മ്യേനാർയം ശൂനഃശേപ ഇവ പ്രഭുഃ || 46 || 238
- അപ്രമേയാനുഭാവോയമകുതശ്ചിദ്ഭയോമരഃ |
നൂനമേതദ്വിരോധേന മൃത്യുർമേ ഭവിതാ ന വാ || 47 || 239
- ഇതി തച്ചിന്തയാ കിഞ്ചിൻല്ലാനശ്രിയമധോമുഖം |
ശണ്ഡാമർകാവൗശനസൗ വിവിക്ത ഇതി ഹോചതുഃ || 48 || 240
- ജിതം ത്വയൈകേന ജഗത്രതയം ഭൂവോ -
ർവിജുംഭണത്രസ്തസമസ്തധിഷ്ഠ്യപം |
ന തസ്യ ചിന്ത്യം തവ നാമ ചക്ഷുഹേ
ന വൈ ശിശൂനാം ഗുണഭോഷയോഃ പദം || 49 || 241
- ഇമം തു പാശൈർവരുണസ്യ ബദ്ധ്വാ
നിയേഹി ഭീതോ ന പലായതേ യഥാ |

- ബുദ്ധിശ്ച പുംസോ വയസാജ്ജീരയസേവയാ
യാവദ്ഗുരുർഭാർഗവ ആഗമിഷ്യതി || 50 || 242
- തഥേതി ഗുരുപുത്രോക്തമനുജ്ഞായേദമബ്രവീത് |
ധർമാ ഹ്യസ്യോപദേഷ്ടുവ്യാ രാജ്ഞാം യേ ഗൃഹമേധിനാം || 51 || 243
- ധർമമർഥം ച കാമം ച നിതരാം ചാനുപൂർവശഃ |
പ്രഹ്ലാദായോചതു രാജൻ പ്രശ്രിതാവനതായ ച || 52 || 244
- യഥാ ത്രിവർഗം ഗുരുഭിരാത്മനേ ഉപശിക്ഷിതം |
ന സാധു മേനേ തച്ഛിക്ഷാം ദ്വന്ദ്വാരാമോപവർണിതാം || 53 || 245
- യദാജ്ജാർയഃ പരാവൃത്തോ ഗൃഹമേധീയകർമസു |
വയസ്യൈർബാലകൈസ്തത്ര സോപഹൂതഃ കൃതക്ഷണൈഃ || 54 || 246
- അഥ താത് ശ്ലക്ഷ്ണയാ വാചാ പ്രത്യാഹൂയ മഹാബുധഃ |
ഉവാച വിദ്വാംസ്തന്നിഷ്ടാം കൃപയാ പ്രഹസന്നിവ || 55 || 247
- തേ തു തദ്ഗൗരവാത്സർവേ തൃക്തക്രീഡാപരിച്ഛദാഃ |
ബാലാ ന ദുഷിതധിയോ ദ്വന്ദ്വാരാമേരിതേഹിതൈഃ || 56 || 248
- പര്യുപാസത രാജേന്ദ്ര തന്യസ്തഹുദയേക്ഷണാഃ |
താനാഹ കരുണോ മൈത്രോ മഹാഭാഗവതോഽസുരഃ || 57 || 249

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
സപ്തമസ്കന്ധേ പ്രഹ്ലാദാനുചരിതേ പഞ്ചമോദ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ ഷഷ്ഠോഽധ്യായഃ ॥

പ്രഹ്ലാദ ഉവാച

കൗമാര ആചരേത്പ്രാജ്ഞാ ധർമാൻ ഭാഗവതാനിഹ |
ദുർലഭം മാനുഷം ജന്മ തദപ്യധുവമർഥദം || 1 || 250

യഥാ ഹി പുരുഷസ്യേഹ വിഷ്ണോഃ പാദോപസർപണം |
യദേഷ സർവഭൂതാനാം പ്രിയ ആത്മേശ്വരഃ സുഹൃത് || 2 || 251

സുഖമൈന്ദ്രിയകം ദൈത്യാ ദേഹയോഗേന ദേഹിനാം |
സർവത്ര ലഭ്യതേ ദൈവാദ്യഥാ ദുഃഖമയത്തതഃ || 3 || 252

തത്പ്രയാസോ ന കർതവ്യോ യത ആയുർവ്യയഃ പരം |
ന തഥാ വിനതേ ക്ഷേമം മുകുന്ദചരണാംബുജം || 4 || 253

തതോ യതേത കുശലഃ ക്ഷേമായ ഭയമാശ്രിതഃ |
ശരീരം പൗരുഷം യാവന്ന വിപദ്യേത പുഷ്പലം || 5 || 254

പുംസോ വർഷശതം ഹ്യായുസ്തദർധം ചാജിതാത്മനഃ |
നിഷ്പലം യദസൗ രാത്ര്യാം ശേത്യേന്ധം പ്രാപിതസ്തമഃ || 6 || 255

മുഗ്ധസ്യ ബാൽയേ കൗമാരേ ക്രീഡതോ യാതി വിംശതിഃ |
ജരയാ ഗ്രസ്തദേഹസ്യ യാത്യകൽപസ്യ വിംശതിഃ || 7 || 256

- ദുരാപൂരേണ കാമേന മോഹേന ച ബലീയസാ |
ശേഷം ഗൃഹേഷു സകുതസ്യ പ്രമത്തസ്യാപയാതി ഹി || 8 || 257
- കോ ഗൃഹേഷു പുമാൻ സകുതമാത്മാനമജിതേന്ദ്രിയഃ |
സ്നേഹപാശൈർദ്യുവൈർബദ്ധമുത്സഹേത വിമോചിതും || 9 || 258
- കോ നവർഥതൃഷ്ണാം വിസൃജേത് പ്രാണേഭ്യോപി യ ഇഹ്ണിതഃ |
യം ക്രിണാത്യസുഭിഃ പ്രേഷ്യസ്തസ്കരഃ സേവകോ വണിക് || 10 || 259
- കഥം പ്രിയായാ അനുകമ്പിതായാഃ
സംഗം രഹസ്യം രൂപിരാംശു മന്ത്രാൻ |
സുഹൃത്സു ച സ്നേഹസിതഃ ശിശൂനാം
കലാക്ഷരാണാമനുരക്തചിത്തഃ || 11 || 260
- പുത്രാൻ സുരംസ്താ ദുഹിതൃർഹൃദയ്യാ
ഭ്രാതൃൻ സ്വസ്തൂർവാ പിതരൗ ച ദീനൗ |
ഗൃഹാൻ മനോജ്ഞോരുപരിച്ഛദാംശു
വൃത്തിശ്ച കുൽയാഃ പശുഭൃത്യവർഗാൻ || 12 || 261
- ത്യജേത കോശസ്തൃദിവേഹമാനഃ
കർമാണി ലോഭാദവിതൃപ്തകാമഃ |
ഔപസ്ഥ്യജ്ഞേഹ്യം ബഹു മന്യമാനഃ
കഥം വിരജ്യേത ദുരന്തമോഹഃ || 13 || 262
- കുടുംബപോഷായ വിയൻ നിജായു -
ർന ബുധ്യതേർഥം വിഹതം പ്രമത്തഃ |
സർവത്ര താപത്രയദുഃഖിതാത്മാ
നിർവിദ്യതേ ന സ്വകുടുംബരാമഃ || 14 || 263

- വിത്തേഷു നിത്യാഭിനിവിഷ്ടചേതാ
 വിദ്വാംശ്ച ദോഷം പരവിത്തഹർതുഃ |
 പ്രേത്യേഹ ചാമാപ്യജിതേന്ദ്രിയസ്ത -
 ദശാന്തകാമോ ഹരതേ കുടുംബീ || 15 || 264
- വിദ്വാനപീത്ഥം ദനുജാഃ കുടുംബം
 പുഷ്പൻ സ്വലോകായ ന കൽപതേ വൈ |
 യഃ സ്വീയപാരക്യവിഭിന്നഭാവ -
 സ്തമഃ പ്രപദ്യേത യഥാ വിമൂഢഃ || 16 || 265
- യതോ ന കശ്ചിത് ക്വ ച കുത്രചിദ്വാ
 ദീനഃ സ്വമാത്മാനമലം സമർഥഃ |
 വിമോചിതും കാമദ്യശാം വിഹാര -
 ക്രീഡാമൃഗോ യന്നിഗധോ വിസർഗഃ || 17 || 266
- തതോ വിദൂരാത് പരിഹൃത്യ ദൈത്യാ
 ദൈത്യേഷു സംഗം വിഷയാത്മകേഷു |
 ഉപേത നാരായണമാദിദേവം
 സ മുകുതസംഗൈരിഷിതോപവർഗഃ || 18 || 267
- ന ഹൃച്ഛതം പ്രീണയതോ ബഹ്യായാസോസുരാത്മജാഃ |
 ആത്മത്യാത് സർവഭൂതാനാം സിദ്ധത്യാദിഹ സർവതഃ || 19 || 268
- പരാവരേഷു ഭൂതേഷു ബ്രഹ്മാന്തസ്ഥാവരാദിഷു |
 ഭൗതികേഷു വികാരേഷു ഭൂതേഷു മഹത്സു ച || 20 || 269
- ഗുണേഷു ഗുണസാമ്യേ ച ഗുണവൃതികരേ തഥാ |
 ഏക ഏവ പരോ ഹ്യാത്മാ ഭഗവാനീശ്വരോവ്യയഃ || 21 || 270

- പ്രത്യഗാത്മസ്വരൂപേണ ദൃശ്യരൂപേണ ച സ്വയം |
 വ്യാപ്യവ്യാപകനിർഭേദശ്യാ ഹ്യനിർഭേദശ്യാവികൽപിതഃ || 22 || 271
- കേവലാനുഭവാനന്ദസ്വരൂപഃ പരമേശ്വരഃ |
 മായയാന്തർഹിതൈശ്വര്യേന ഹൃദയേ ഗുണസർഗയാ || 23 || 272
- തസ്മാത് സർവേഷു ഭൂതേഷു ദയാം കുരുത സൗഹൃദം |
 ആസുരം ഭാവമുന്മുച്യ യയാ തുഷ്യത്യധോക്ഷജഃ || 24 || 273
- തുഷ്ടേ ച തത്ര കിമലഭ്യമനന്ത ആഭ്യേ
 കിം തൈർഗുണവൃതികരാദിഹ യേ സ്വസിദ്ധാഃ |
 ധർമാദയഃ കിമഗുണേന ച കാക്ഷ്ഷിതേന
 സാരഞ്ജുഷാം ചരണയോരുപഗായതാം നഃ || 25 || 274
- ധർമാർഥകാമ ഇതി യോദ്വിഹിതശ്ലീവർഗ
 ഹൃക്ഷാ ത്രയീ നയദമൗ വിവിധാ ച വാർതാ |
 മന്ദയേ തദേതദഖിലം നിഗമസ്യ സത്യം
 സ്വാത്മാർപണം സ്വസുഹൃദഃ പരമസ്യ പുംസഃ || 26 || 275
- ഇത്താനം തദേതദമലം ദൂരവാപമാഹ
 നാരായണോ നരസഖഃ കില നാരദായ |
 ഏകാന്തിനാം ഭഗവതസ്തദകിഞ്ചനാനാം
 പാദാഭിനന്ദജസാസ്തൃതദേഹിനാം സ്യാത് || 27 || 276
- ശ്രുതമേതന്മയാ പൂർവം ഇത്താനം വിഇത്താനസംയുതം |
 ധർമം ഭാഗവതം ശുദ്ധം നാരദാദ് ദേവദർശനാത് || 28 || 277
- ദൈത്യപുത്രാ ഊചുഃ
 പ്രഹ്ലാദ ത്വം വയം ചാപി നർത്യേന്ദ്രയം വിദ്മഹേ ഗുരും |
 ഏതാഭ്യാം ഗുരുപുത്രാഭ്യാം ബാലാനാമപി ഹീശ്വരൗ || 29 || 278

ബാലസ്യാന്തഃപുരസ്ഥസ്യ മഹത്സംഗോ ദുരന്വയഃ |

ചരിന്ധി നഃ സംശയം സൗമ്യ സ്യാച്ചേദ് വിശ്രംഭകാരണം || 30 ||

279

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാദമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

സപ്തമസ്കന്ധേ പ്രസ്താവാനുചരിതേ ഷഷ്ഠോദ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ സപ്തമോഽധ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

ഏവം ദൈത്യസുതൈഃ പുഷ്പോ മഹാഭാഗവതോഽസുരഃ |
ഉവാച സുയമാനസ്താൻ സുരൻ മദനുഭാഷിതം || 1 || 280

പ്രഹ്ലാദ ഉവാച

പിതരി പ്രസ്ഥിത്യേന്ത്യാകം തപസേ മന്ദരാചലം |
യുദ്ധോദ്യമം പരം ചക്രൂർവിബുധാ ദാനവാൻ പ്രതി || 2 || 281

പിപീലികൈരഹിരിവ ദിഷ്ട്വാ ലോകോപതാപനഃ |
പാപേന പാപോഽഭക്ഷീതി വാദിനോ വാസവാദയഃ || 3 || 282

തേഷാമതിബലോദ്യോഗം നിശമ്യാസുരയുമപാഃ |
വധ്യമാനാഃ സുരൈർഭീതാ ദുഃസുഖഃ സർവതോദിശം || 4 || 283

കലത്രപുത്രമിത്രാപ്താൻ ഗൃഹാൻ പശുപരിച്ഛദാൻ |
നാവേക്ഷ്യമാണാസ്ത്വരിതാഃ സർവേ പ്രാണപരീപ്തവഃ || 5 || 284

വ്യലുമ്പൻ രാജശിബിരമമരാ ജയകാക്ഷിണഃ |
ഇന്ദ്രസ്തു രാജമഹിഷീം മാതരം മമ ചാഗ്രഹീത് || 6 || 285

നീയമാനാം ഭയോദ്വിഗ്നാം രുദതീം കുരരീമിവ |
യദൃച്ഛയാഽഗതസ്തത്ര ദേവർഷിർദദ്യശേ പഥി || 7 || 286

- പ്രാഹ മൈനാം സുരപതേ നേതുമർഹസ്യനാഗസം |
മുഞ്ച മുഞ്ച മഹാഭാഗ സതീം പരപരിഗ്രഹം || 8 || 287
- ഇന്ദ്ര ഉവാച
ആസ്തേന്ത്യാ ജഠരേ വീര്യമവിഷഹ്യം സുരദിഷഃ |
ആസ്യതാം യാവത്പ്രസവം മോക്ഷേച്ഛിർഥപദവിം ഗതഃ || 9 || 288
- നാരദ ഉവാച
അയം നിഷ്കിൽബിഷഃ സാക്ഷാൻമഹാഭാഗവതോ മഹാൻ |
ത്വയാ ന പ്രാപ്യതേ സംസ്ഥാമനന്താനുചരോ ബലീ || 10 || 289
- ഇത്യുക്തസ്താം വിഹായേന്ദ്രോ ദേവർഷേർമാനയൻ വചഃ |
അനന്തപ്രിയഭക്തൈനാം പരിക്രമ്യ ദിവം യയൗ || 11 || 290
- തതോ നോ മാതരമൃഷിഃ സമാനീയ നിജാശ്രമം |
ആശ്വാസ്യേഹോഷ്യതാം വത്സേ യാവത് തേ ഭർതുരാഗമഃ || 12 || 291
- തഥേത്യവാത്സീദേവർഷേരന്തി സാപ്യകുതോഭയാ |
യാവദ് ദൈത്യപതിർഘോരാത്തപസാ ന ന്യവർത്ത || 13 || 292
- ഋഷിം പര്യചരത്തത്ര ഭക്ത്യാ പരമയാ സതീ |
അന്തർവതീ സ്വഗർഭസ്യ ക്ഷേമായേച്ഛാപ്രസൂതയേ || 14 || 293
- ഋഷിഃ കാരുണികസ്തസ്യഃ പ്രാദാദുഭയമീശ്വരഃ |
ധർമസ്യ തത്ത്വം ഇണാനം ച മാമപ്യുദിശ്യ നിർമലം || 15 || 294
- തത്തു കാലസ്യ ദീർഘത്വാത്സത്രിത്വാൻമാതുസ്തിരോദധേ |
ഋഷിണാനുഗൃഹീതം മാം നാധുനാപൃജ്ഞാത്സമൃതിഃ || 16 || 295
- ഭവതാമപി ഭൂയാൻമേ യദി ശ്രദ്ധയതേ വചഃ |
വൈശാരദീ ധീഃ ശ്രദ്ധാതഃ സ്തീബാലാനാം ച മേ യഥാ || 17 || 296

- ജന്മാദ്യാഃ ഷഡിമേ ഭാവാ ദൃഷ്ടാ ദേഹസ്യ നാത്മനഃ |
ഫലാനാമിവ വൃക്ഷസ്യ കാലേനേശ്വരമൂർത്തിനാ || 18 || 297
- ആത്മാ നിത്യോദ്വയഃ ശുദ്ധ ഏകഃ ക്ഷേത്രജ്ഞ ആശ്രയഃ |
അവിക്രിയഃ സ്വദൃഗ് ഹേതുർവ്യാപകോഽസംഗ്യനാവൃതഃ || 19 || 298
- ഏതൈർദ്വാദശഭിർവിദ്യാനാത്മനോ ലക്ഷണൈഃ പരൈഃ |
അഹം മമേത്യസദ്ഭാവം ദേഹാദൗ മോഹജം ത്യജേത് || 20 || 299
- സ്വർണം യഥാ ഗ്രാവസു ഹേമകാരഃ
ക്ഷേത്രേഷു യോഗൈസ്തദഭിജ്ഞ ആപ്തയാത് |
ക്ഷേത്രേഷു ദേഹേഷു തഥാജ്ഞയോഗൈ -
രധ്യാത്മവിദ്ബ്രഹ്മഗതിം ലഭേത || 21 || 300
- അഷ്ടൗ പ്രകൃതയഃ പ്രോക്താസ്തേ ഏവ ഹി തദ്ഗുണാഃ |
വികാരാഃ ഷോഡശാചാർയൈഃ പുമാനേകഃ സമൻവയാത് || 22 || 301
- ദേഹസ്തു സർവസംഘാതോ ജഗത് തസ്ഥൂരിതി ദ്വിധാ |
അത്രൈവ മൃഗ്യഃ പുരുഷോ നേതി നേതീത്യതത്ത്വജ്ഞ || 23 || 302
- അൻവയവൃതിരേകേണ വിവേകേനോശതാജ്ഞനാ |
സർഗസ്ഥാനസമാല്ലായൈർവിമുശദ്ഭിരസത്യരൈഃ || 24 || 303
- ബുദ്ധേർജാഗരണം സ്വപ്നഃ സുഷുപ്തിരിതി വൃത്തയഃ |
താ യേനൈവാനുഭൂയന്തേ സോഽധ്യക്ഷഃ പുരുഷഃ പരഃ || 25 || 304
- ഏഭിസ്ത്രിവർണൈഃ പര്യസ്തൈർബുദ്ധിഭേദൈഃ ക്രിയോദ്ഭവൈഃ |
സ്വരൂപമാത്മനോ ബുദ്ധ്യേദ്ഗന്ധൈർവായുമിവാൻവയാത് || 26 || 305
- ഏതദ്വാരോ ഹി സംസാരോ ഗുണകർമ്മനിബന്ധനഃ |
അജ്ഞാനമൂലോഽപാർഥോഽപി പുംസഃ സ്വപ്ന ഇവേഷ്യതേ || 27 || 306

- തസ്മാദ്ഭവദ്ഭിഃ കർതവ്യം കർമണാം ത്രിഗുണാത്മനാം |
ബീജനിർഹരണം യോഗഃ പ്രവാഹോപരമോ ധിയഃ || 28 || 307
- തത്രോപായസഹസ്രാണാമയം ഭഗവതോദിതഃ |
യദീശ്വരേ ഭഗവതി യഥാ യൈരഞ്ജസാ രതിഃ || 29 || 308
- ഗുരുശുശ്രൂഷയാ ഭക്ത്യാ സർവലബ്ധാർപണേന ച |
സംഗേന സാധുഭക്താനാമീശ്വരാദായനേന ച || 30 || 309
- ശ്രദ്ധയാ തത്കഥായാം ച കീർതനൈർഗുണകർമണാം |
തത്പാദാംബുരുഹധ്യാനാത്തൽലിംഗേക്ഷാർഹണാദിഭിഃ || 31 || 310
- ഹരിഃ സർവേഷു ഭൂതേഷു ഭഗവാനാസ്തു ഈശ്വരഃ |
ഇതി ഭൂതാനി മനസാ കാമൈസ്തൈഃ സാധു മാനയേത് || 32 || 311
- ഏവം നിർജിതഃ ശഡ്വർഗൈഃ ക്രിയതേ ഭക്തിരീശ്വരേ |
വാസുദേവേ ഭഗവതി യഥാ സംലഭതേ രതിം || 33 || 312
- നിശച്യ കർമാണി ഗുണാനതുൽയാൻ
വീർയാണി ലീലാതനുഭിഃ കൃതാനി |
യദാതിഹർഷോത്പുലകാശ്രുഗദ്ഗദം
പ്രോത്കംഠ ഉദ്ഗായതി രൗതി നൃത്യതി || 34 || 313
- യദാ ഗ്രഹഗ്രസ്ത ഇവ ക്വചിദ്ധസ -
ത്യാക്രന്ദതേ ധ്വായതി വന്ദതേ ജനം |
മുഹൂഃ ശ്വസൻ വക്തി ഹരേ ജഗത്പതേ
നാരായണേത്യാത്മമതിർഗതത്രപഃ || 35 || 314
- തദാ പുമാൻ മുക്തസമസ്തബന്ധന -
സ്തദ്ഭാവഭാവാനുകൃതാശയാകൃതിഃ |

നിർദഗ്ധബീജാനുശയോ മഹീയസാ

ഭക്തിപ്രയോഗേണ സമേത്യധോക്ഷജം || 36 ||

315

അധോക്ഷജാലംഭമിഹാശുഭാന്തനഃ

ശരീരിണഃ സംസൃതിചക്രശാന്തനം |

തദ്ബ്രഹ്മനിർവാണസുഖം വിദുർബുധാ -

സ്തതോ ഭജധ്വം ഹൃദയേ ഹൃദിശ്ചരം || 37 ||

316

കോതിപ്രയാസോന്മുഖാലകാ ഹരേ -

രൂപാസനേ സ്വേ ഹൃദി ചരിദ്രവത് സതഃ |

സ്വസ്യാത്മനഃ സഖ്യരശേഷഭേഹിനാം

സാമാന്യതഃ കിം വിഷയോപപാദനൈഃ || 38 ||

317

രായഃ കലത്രം പശവഃ സുതാദയോ

ഗൃഹാ മഹീ കുഞ്ജരകോശഭൂതയഃ |

സർവ്വേർഥകാമാഃ ക്ഷണഭംഗുരായുഷഃ

കുർവന്തി മർത്യസ്യ കിയത് പ്രിയം ചലാഃ || 39 ||

318

ഏവം ഹി ലോകാഃ ക്രതുഭിഃ കൃതാ അമീ

ക്ഷയിഷ്ണവഃ സാതിശയാ ന നിർമലാഃ |

തസ്മാദഭ്യുഷ്ടശ്രുതഭൂഷണം പരം

ഭക്തൈകയേശം ഭജതാത്മലബ്ധയേ || 40 ||

319

യദധ്യർഥ്യേഹ കർമാണി വിദ്വന്മാന്യസകൂന്നരഃ |

കരോത്യതോ വിപർയാസമമോഘം വിനതേ ഫലം || 41 ||

320

സുഖായ ദുഃഖമോക്ഷായ സങ്കൽപ ഇഹ കർമിണഃ |

സദാപ്ലോതീഹയാ ദുഃഖമനീഹായാഃ സുഖാവൃതഃ || 42 ||

321

- കാമാൻ കാമയതേ കാമൈർയദർഥമിഹ പൂരുഷഃ |
സ വൈ ദേഹസ്തു പാരക്യോ ഭംഗുരോ യാത്യുപൈതി ച || 43 || 322
- കിമു വ്യവഹിതാപത്യദാരാഗാരധനാദയഃ |
രാജ്യം കോശഗജാമാത്യഭൃത്യാപ്താ മമതാസ്പദാഃ || 44 || 323
- കിമേതൈരാത്മനസ്തുച്ഛൈഃ സഹ ദേഹേന നശ്യൈരൈഃ |
അനർഥൈരർഥസങ്കാശൈർനിത്യാനന്ദഹോദധേഃ || 45 || 324
- നിരൂപ്യതാമിഹ സ്വാർഥഃ കിയാൻ ദേഹഭൃത്യോസുരാഃ |
നിഷേകാദിഷ്ഠവസ്ഥാസു ക്ലിശ്യമാനസ്യ കർമ്മഭിഃ || 46 || 325
- കർമാൺയാരഭതേ ദേഹീ ദേഹേനാത്മാനുവർതിനാ |
കർമ്മഭിസ്തസ്മൈ ദേഹമുദയം ത്വവിവേകതഃ || 47 || 326
- തസ്മാദർഥാശ്ച കാമാശ്ച ധർമാശ്ച യദപാശ്രയാഃ |
ഭജതാനീഹയാജ്ഞാനമനീഹം ഹരിമീശ്വരം || 48 || 327
- സർവേഷാമപി ഭൂതാനാം ഹരിരാത്മേശ്വരഃ പ്രിയഃ |
ഭൂതൈർമഹദ്ഭിഃ സ്വകൃതൈഃ കൃതാനാം ജീവസംജ്ഞിതഃ || 49 || 328
- ദേവോഽസുരോ മനുഷ്യോ വാ യക്ഷോ ഗന്ധർവ ഏവ ച |
ഭജൻ മുകുന്ദചരണം സ്വസ്തിമാൻ സ്വാദ്യമാ വയം || 50 || 329
- നാലം ദ്വിജത്വം ദേവത്വമുഷിത്വം വാസുരാത്മജാഃ |
പ്രീണനായ മുകുന്ദസ്യ ന വൃത്തം ന ബഹുജ്ഞതാ || 51 || 330
- ന ദാനം ന തപോ നേജ്യാ ന ശൗചം ന വ്രതാനി ച |
പ്രീയതേമലയാ ഭക്ത്യാ ഹരിരന്യദ്വിധംബനം || 52 || 331
- തതോ ഹരൗ ഭഗവതി ഭക്തിം കുരുത ദാനവാഃ |
ആത്മൗപമ്യേന സർവത്ര സർവഭൂതാത്മനീശ്വരേ || 53 || 332

ദൈതേയാ യക്ഷരക്ഷാംസി സ്ത്രിയഃ ശൂദ്രാ വ്രജൗകസഃ |
 വഗാ മൃഗാഃ പാപജീവാഃ സന്തി ഹൃച്ഛുതതാം ഗതാഃ || 54 ||

333

ഏതാവാനേവ ലോകേന്ദ്രിൻ പുംസഃ സ്വാർഥഃ പരഃ സ്മൃതഃ |
 ഏകാന്തദക്തിർഗോവിന്ദേ യത്സർവത്ര തദീക്ഷണം || 55 ||

334

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
 സപ്തമസ്കന്ധേ പ്രഹ്ലാദാനുചരിതേ ദൈത്യപുത്രാനുശാസനം
 നാമ സപ്തമോഽധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ അഷ്ടമോഽധ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

അഥ ദൈത്യസുതാഃ സർവേ ശ്രുത്വാ തദനുവർണിതം |
ജഗൃഹൂർനിരവദ്യത്യാനൈവ ഗുർവനുശിക്ഷിതം || 1 || 335

അഥാചാർയസുതസ്തേഷാം ബുദ്ധിമേകാന്തസംസ്ഥിതാം |
ആലക്ഷ്യ ഭീതസ്ത്വരിതോ രാജ്ഞ ആവേദയദ് യഥാ || 2 || 336

ശ്രുത്വാ തദപ്രിയം ദൈത്യോ ദുഃസഹം തനയാനയം |
കോപാവേശചലദ്ഗാത്രഃ പുത്രം ഹന്തും മനോ ദധേ || 3 || 337

ക്ഷിപ്ത്വാ പരുഷയാ വാചാ പ്രഹ്ലാദമതദർഹണം |
ആഹേക്ഷമാണഃ പാപേന തിരശ്ചീനേന ചക്ഷുഷാ || 4 || 338

പ്രശ്രയാവനതം ദാന്തം ബദ്ധാഞ്ജലിമവസ്ഥിതം |
സർപഃ പദാഹത ഇവ ശ്വസൻ പ്രകൃതിദാരുണഃ || 5 || 339

ഹേ ദുർവിനീത മന്ദാത്മൻ കുലഭേദകരാധമ |
സ്തബ്ധം മച്ഛാസനോദ്ധൂതം നേഷ്യേ ത്വാദ്യ യമക്ഷയം || 6 || 340

ക്രൂദ്ധസ്യ യസ്യ കമ്പന്തേ ത്രയോ ലോകാഃ സഹേശ്വരാഃ |
തസ്യ മേഢിഭീതവന്മൂഢശാസനം കിം ബലോഽത്യഗാഃ || 7 || 341

പ്രഹ്ലാദ ഉവാച

ന കേവലം മേ ഭവതശ്ച രാജൻ

സ വൈ ബലം ബലിനാം ചാപരേഷാം |

പര്യേവര്യേമീ സ്ഥിരജംഗമാ യേ

ബ്രഹ്മാദയോ യേന വശം പ്രണീതാഃ || 8 ||

342

സ ഈശ്വരഃ കാല ഉരുക്രമോദ്യസാ -

വോജഃസഹഃസത്തബലേന്ദ്രിയാത്മാ |

സ ഏവ വിശ്വം പരമഃ സ്വശക്തിഭിഃ

സൃജത്യവത്യന്തി ഗുണത്രയേശഃ || 9 ||

343

ജഹ്യാസുരം ഭാവമിമം ത്വമാത്മനഃ

സമം മനോ ധത്വ ന സന്തി വിദ്വിഷഃ |

ഋത്യേജിതാദാത്മന ഉത്പഥസ്ഥിതാ -

ത്തദ്ധി ഹ്യനന്തസ്യ മഹത്സമർഹണം || 10 ||

344

ദസ്യൂൻ പുരാ ഷണ്ണ വിജിത്യ ലുബതോ

മന്യന്ത ഏകേ സ്വജിതാ ദിശോ ദശ |

ജിതാത്മനോ ഇന്തസ്യ സമസ്യ ദേഹിനാം

സാധോഃ സ്വമോഹപ്രഭവാഃ കുതഃ പരേ || 11 ||

345

ഹിരണ്യകശിപുരുവാച

വ്യക്തം ത്വം മർതുകാമോദ്യസി യോത്രിമാത്രം വികത്മസേ |

മുമൂർഷുണാം ഹി മന്ദാത്മൻ നനു സ്യൂർവിപ്ലവാ ഗിരഃ || 12 ||

346

യസ്ത്വയാ മന്ദാഗ്യാക്തോ മദന്യോ ജഗദീശ്വരഃ |

ക്വാസൗ യദി സ സർവത്ര കസ്താത് സ്തന്ദേ ന ദൃശ്യതേ || 13 ||

347

സോഹം വികത്മമാനസ്യ ശിരഃ കായാദ്ധരാമി തേ |

ഗോപായേത ഹരിസ്ത്വാദ്യ യസ്തേ ശരണമീപ്സിതം || 14 ||

348

ഏവം ദുരൂക്തൈർമുഹൂരർഭയൻ രുഷാ
 സുതം മഹാഭാഗവതം മഹാസുരഃ |
 ഖഡ്ഗം പ്രഗൃഹ്യാത്പതിതോ വരാസനാ -
 ത്വന്തംഭം തതാധാതിബലഃ സ്വമുഷ്ടിനാ || 15 || 349

തദൈവ തസ്തിന്നിനഭോതിഭീഷണോ
 ബഭൂവ യേനാഗ്ധകടാഹമസ്സുടത് |
 യം വൈ സ്വധിഷ്ഠ്യാപഗതം ത്വജാദയഃ
 ശ്രുത്വാ സ്വധാമാപ്യയമംഗ മേനിരേ || 16 || 350

സ വിക്രമൻ പുത്രവധേപ്തരോജസാ
 നിശമ്യ നിർഹാദമപൂർവമദ്ഭുതം |
 അന്തഃസഭായാം ന ദദർശ തത്പദം
 വിതത്രസുർയേന സുരാരിയുമപാഃ || 17 || 351

സത്യം വിധാതും നിജഭൃത്യഭാഷിതം
 വ്യാപ്തിം ച ഭൂതേഷ്വഖിലേഷു ചാത്മനഃ |
 അഭ്യശൃതാത്യദ്ഭുതരുപമുദ്വഹൻ
 സ്തംഭേ സഭായാം ന മൃഗം ന മാനുഷം || 18 || 352

സ സത്ത്വമേനം പരിത്വോപി പശ്യൻ
 സ്തംഭസ്യ മധ്യാദനു നിർജിഹാനം |
 നായം മൃഗോ നാപി നരോ വിചിത്ര -
 മഹോ കിമേതന്നുമൃഗേന്ദ്രരൂപം || 19 || 353

മീമാംസമാനസ്യ സമുത്ഥിത്വോഗ്രതോ
 നൃസിംഹരൂപസ്തദലം ഭയാനകം |
 പ്രതപ്തചാമീകരചണ്ഡലോചനം
 സ്തുരത്സടാകേസരജ്യംഭിതാനനം || 20 || 354

കരാലദംശ്രൂം കരവാലചഞ്ചല -

ക്ഷുരാനന്തജിഹ്വം ഭൂകുടീമുഖോൽബണം |
സ്തബ്ധോർധ്വകർണം ഗിരികന്ദരാദ്ഭൂത -
വ്യാത്താസ്യനാസം ഹനുഭേദഭീഷണം || 21 ||

355

ദിവിസ്സുശക്തകായമദീർഘപീവര -

ഗ്രീവോരുവക്ഷഃസ്ഥലമൽപമധ്യമം |
ചന്ദ്രാംശുഗൗരൈശ്ചരൂരിതം തനുരുഹൈ -
ർവിഷ്വഗ്ഭുജാനീകശതം നഖായുധം || 22 ||

356

ദുരാസദം സർവനിജ്ഞേതരായുധ -

പ്രവേകവിദ്രാവിതദൈത്യദാനവം |
പ്രായേണ മേഘം ഹരിണോരുമായിനാ
വധഃ സൂതോന്മേന സമുദ്യതേന കിം || 23 ||

357

ഏവം ബ്രൂവംസ്വഭൃപതദ് ഗദായുധോ

നദൻ നൃസിംഹം പ്രതി ദൈത്യകുഞ്ജരഃ |
അലക്ഷിതോന്മൗ പതിതഃ പതംഗമോ
യഥാ നൃസിംഹൗജസി സോസുരസ്തദാ || 24 ||

358

ന തദ്വിചിത്രം ഖലു സത്ത്വയാമനി

സ്വതേജസാ യോ നു പുരാപിബത് തമഃ |
തതോദ്ഭിപദ്യാഭൃഹനൻമഹാസുരോ
രൂഷാ നൃസിംഹം ഗദയോരുവേഗയാ || 25 ||

359

തം വിക്രമന്തം സഗദം ഗദാധരോ

മഹോരഗം താർക്ഷ്യസുതോ യഥാഗ്രഹീത് |
സ തസ്യ ഹസ്തോക്ലിതസ്തദാസുരോ
വിക്രീഡതോ യദ്വദഹിർഗരുത്തതഃ || 26 ||

360

അസാധ്യമന്യന്ത ഹൃതൗകസോദ്യമരാ

ഘനച്ഛദാ ഭാരത സർവധിഷ്ഠിപാഃ |

തം മന്യമാനോ നിജവീര്യശങ്കിതം

യദ്ധസ്മദുക്തോ നൃഹരിം മഹാസുരഃ |

പുനസ്തമാസജ്ജത ഖഡ്ഗചർമണീ

പ്രഗൃഹ്യ വേഗേന ജിതശ്രമോ മൃധേ || 27 ||

361

തം ശ്രേണവേഗം ശതചന്ദ്രവർമ്മഭി -

ശ്ചരന്തമച്ഛിദ്രമുപർയധോ ഹരിഃ |

കൃത്യാട്ടഹാസം ഖരമുത്സ്യനോൽബണം

നിമീലിതാക്ഷം ജഗൃഹേ മഹാജവഃ || 28 ||

362

വിഷ്യകുസ്സുരന്തം ഗ്രഹണാതുരം ഹരി -

ർവ്യാലോ യഥാജ്ജ്വം കുലിശാക്ഷതത്വചം |

ദ്വാർയൂര ആപാത്യ ദദാര ലീലയാ

നഖൈര്യഥാഹിം ഗരുഡോ മഹാവിഷം || 29 ||

363

സംരംഭദുഷ്ടേഷ്ടക്ഷ്യകരാലലോചനോ

വ്യാത്താനനാന്തം വിലിഹൻ സ്വജിഹ്വയാ |

അസൃഗ്ദ്ധവാക്താരുണകേസരാനനോ

യഥാന്ത്രമാലീ ദ്വിപഹത്യയാ ഹരിഃ || 30 ||

364

നഖാങ്കുരോത്പാടിതഹൃത്സരോരുഹം

വിസൃജ്യ തസ്യാനുചരാനുദായുധാൻ |

അഹൻ സമന്താനഖശസ്ത്രപാർഷ്ണിഭി -

ർഭോർഭണ്ഡയുഥോനൂപമാൻ സഹസ്രശഃ || 31 ||

365

സടാവധൂതാ ജലദാഃ പരാപതൻ

ഗ്രഹാശ്ച തദ്യുഷ്ടിവിമുഷ്ടരോചിഷഃ |

അംഭോധയഃ ശ്യാസഹതാ വിചുക്ഷുഭു -

ർനിർഹ്രാദഭീതാ ദിഗിഭാ വിചുക്രൂശുഃ || 32 ||

366

ദ്യൗസ്തത്സഭോത്ക്ഷിപ്തവിമാനസങ്കുലാ

പ്രോത്സർപത ക്ഷാ ച പദാതിപീഡിതാ |

ശൈലാഃ സമുത്പേതുരമുഷ്യ രംഹസാ

തത്തേജസാ ഖം കകുഭോ ന രേജിരേ || 33 ||

367

തതഃ സഭായാമുപവിഷ്ടമുത്തമേ

ന്യുപാസനേ സംഭൃതതേജസം വിഭും |

അലക്ഷിതദ്വൈരഥമത്യമർഷണം

പ്രചണ്ഡവക്ത്രം ന ബഭാജ കശ്ചന || 34 ||

368

നിശാമ്യ ലോകത്രയമസ്തകജ്വരം

തമാദിദൈത്യം ഹരിണാ ഹതം മൃധേ |

പ്രഹർഷവേഗോത്കലിതാനനാ മുഹുഃ

പ്രസൂനവർഷൈർവവൃഷുഃ സുരസ്ത്രീയഃ || 35 ||

369

തദാ വിമാനാവലിഭിർനഭസ്തലം

ദിദൃക്ഷതാം സങ്കുലമാസ നാകിനാം |

സുരാനകാ ദുന്ദുഭയോഥ ജഘ്ലിരേ

ഗന്ധർവമുഖ്യാ നന്യതുർജഗുഃ സ്ത്രീയഃ || 36 ||

370

തത്രോപവ്രജ്യ വിബുധാ ബ്രഹ്മേന്ദ്രഗിരിശാഭയഃ |

ഋഷയഃ പിതരഃ സിദ്ധാ വിദ്യാധരമഹോരഗാഃ || 37 ||

371

മനവഃ പ്രജാനാം പതയോ ഗന്ധർവാപ്ലരചാരണാഃ |

യക്ഷാഃ കിമ്പുരുഷാസ്താത വേതാലാഃ സിദ്ധകിന്നരാഃ || 38 ||

372

തേ വിഷ്ണുപാർഷദാഃ സർവേ സുനന്ദകുമുദാദയഃ |
 മുർധ്നി ബദ്ധാഞ്ജലിപുടാ ആസീനം തീവ്രതേജസം |
 ഈഡിരേ നരശാർദൂലം നാതിദൂരചരാഃ പൃഥക് || 39 ||

373

ബ്രഹ്മോവാച

നതോന്യസ്യനന്തായ ദുരന്തശക്തയേ
 വിചിത്രവീര്യായ പവിത്രകർമ്മണേ |
 വിശ്വസ്യ സർഗസ്ഥിതിസംയമാൻ ഗുണൈഃ
 സ്വലീലയാ സന്ദധത്യേവയാത്മനേ || 40 ||

374

ശ്രീരുദ്ര ഉവാച

കോപകാലോ യുഗാന്തസ്തേ ഹതോയമസുരോത്പകഃ |
 തത്സുതം പാഹുപസ്യുതം ഭക്തം തേ ഭക്തവത്സല || 41 ||

375

ഇന്ദ്ര ഉവാച

പ്രത്യാനീതാഃ പരമ ഭവതാ ത്രായതാ നഃ സ്വഭാഗാ
 ദൈത്യാക്രാന്തം ഹൃദയകമലം ത്വദ്ഗൃഹം പ്രത്യബോധി |
 കാലഗ്രസ്തം കിയദിദമഹോ നാഥ ശുശ്രൂഷതാം തേ
 മുക്തിസ്തേഷാം ന ഹി ബഹുമതാ നാരസിംഹാപരൈഃ കിം || 42 ||

376

ഋഷയ ഊചുഃ

ത്വം നസ്തപഃ പരമമാത്മ യദാത്മതേജോ
 യേനേദമാദിപുരുഷാത്മഗതം സസർജ്ജ |
 തദ്വിപ്രലുപ്തമമുനാഭ്യ ശരൺയപാല
 രക്ഷാഗൃഹീതവപുഷാ പുനരൻവമംസ്ഥാഃ || 43 ||

377

പിതര ഊചുഃ

ശ്രാദ്ധാനി നോധിബുദ്ധുജേ പ്രസഭം തനുജൈ -
 ര്ഭത്താനി തീർഥസമയേപ്യപിബത് തിലാംബു |

തസ്യോദരാന്നഖവിദീർണവപാദ്യ ആർച്ച -

ത്തസ്മൈ നമോ നൃഹരയേഖിലധർമഗോഭ്രൂ ||44 ||

378

സിദ്ധാ ഊചുഃ

യോ നോ ഗതിം യോഗസിദ്ധാമസാധു -

രഹാർഷീദ് യോഗതപോബലേന |

നാനാദർപം തം നഖൈർനിർദദാ

തസ്മൈ തുഭ്യം പ്രണതാഃ സ്തോ നൃസിംഹ ||45 ||

379

വിദ്യാധരാ ഊചുഃ

വിദ്യാം പൃഥഗ്ധാരണയാനുരാദ്ധാം

ന്യേഷേധദജ്ഞാ ബലവീര്യഭൃഷ്ടഃ |

സ യേന സംഖ്യേ പശുവദ്ധതസ്തം

മായാനൃസിംഹം പ്രണതാഃ സു നിത്യം ||46 ||

380

നാഗാ ഊചുഃ

യേന പാപേന രത്നാനി സ്തീരത്നാനി ഹൃതാനി നഃ |

തദ്യക്ഷഃപാടനേനാസാം ദത്താനന്ദ നമോസ്തൂ തേ ||47 ||

381

മനവ ഊചുഃ

മനവോ വയം തവ നിദേശകാരിണോ

ദിതിജ്ഞേന ദേവ പരിഭൂതസേതവഃ |

ദവതാ ഖലഃ സ ഉപസംഹൃതഃ പ്രഭോ

കരവാമ തേ കിമനുശാധി കിങ്കരാൻ ||48 ||

382

പ്രജാപതയ ഊചുഃ

പ്രജേഷാ വയം തേ പരേശാദിസൃഷ്ടാ

ന യേന പ്രജാ വൈ സൃജാമോ നിഷിദ്ധാഃ |

സ ഏഷ ത്വയാ ഭിന്നവക്ഷാ നു ശേതേ

ജഗൻമംഗലം സത്ത്വമൂർത്യേവതാരഃ || 49 ||

383

ഗന്ധർവാ ഊചുഃ

വയം വിഭോ തേ നടനാട്യഗായകാ

യേനാത്മസാദിർയബലൗജസാ കൃതാഃ |

സ ഏഷ നീതോ ഭവതാ ദശാമിമാം

കിമുത്പഥസ്ഥഃ കുശലായ കൽപതേ || 50 ||

384

ചാരണാ ഊചുഃ

ഹരേ തവാംഘ്രിപങ്കജം ഭവാപവർഗമാശ്രിതാഃ |

യദേഷ സാധുഹൃച്ഛയസ്ത്വയാസുരഃ സമാപിതഃ || 51 ||

385

യക്ഷാ ഊചുഃ

വയമനുചരമുഖ്യാഃ കർമഭിസ്തേ മനോജ്ഞൈ -

സ്ത ഇഹ ദിതിസുതേന പ്രാപിതാ വാഹകത്വം |

സ തു ജനപരിതാപം തത്കൃതം ജാനതാ തേ

നരഹര ഉപനീതഃ പഞ്ചതാം പഞ്ചവിംശ || 52 ||

386

കിമ്പുരുഷാ ഊചുഃ

വയം കിമ്പുരുഷാസ്ത്വം തു മഹാപുരുഷ ഹൗശ്വരഃ |

അയം കുപുരുഷോ നഷ്ടോ ധിക്കൃതഃ സാധുഭിര്യദാ || 53 ||

387

വൈതാലികാ ഊചുഃ

സഭാസു സത്രേഷു തവാമലം യശോ

ഗീത്വാ സപർയാം മഹതീം ലഭാമഹേ |

യസ്താം വ്യനൈഷീദ് ഭൃശമേഷ ദുർജനോ

ദിഷ്ട്വാ ഹതസ്തേ ഭഗവൻ യഥാർത്ഥയഃ || 54 ||

388

കിന്നരാ ഊചുഃ

വയമീശ കിന്നരഗണാസ്തവാനുഗാ

ദിതിജേന വിഷ്ടിമമുനാനു കാരിതാഃ |

ഭവതാ ഹരേ സ വൃജിനോവസാദിതോ

നരസിംഹ നാഥ വിഭവായ നോ ഭവ || 55 ||

389

വിഷ്ണുപാർഷദാ ഊചുഃ

അദ്വൈതദ്ധരിനരരൂപമദ്ഭുതം തേ

ദൃഷ്ടം നഃ ശരണഭ സർവലോകശർമ |

സോയം തേ വിധികര ഈശ വിപ്രശപ്ത -

സ്തസ്യേദം നീധനമനുഗ്രഹായ വിദ്മഃ || 56 ||

390

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം

സപ്തമസ്കന്ധേ പ്രഹ്ലാദാനുചരിതേ ദൈത്യരാജവധേ

നരസിംഹസ്തവോ നാമ അഷ്ടമോദ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ നവമോഽധ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

ഏവം സുരാദയഃ സർവേ ബ്രഹ്മരുദ്രപുരഃസരാഃ |
നോപൈതുമശകൻ മന്യുസംരംഭം സുദുരാസഭം || 1 || 391

സാക്ഷാച്ഛ്രീഃ പ്രേഷിതാ ദേവൈർഭൃഷ്യാ തന്മഹദ്ഭൂതം |
അഭൃഷ്യാശ്രുതപൂർവത്യാത് സാ നോപേയായ ശങ്കിതാ || 2 || 392

പ്രഹ്ലാദം പ്രേഷയാമാസ ബ്രഹ്മാവസ്ഥിതമന്തികേ |
താത പ്രശമയോപേഹി സ്വപിത്രേ കുപിതം പ്രഭും || 3 || 393

തഥേതി ശനകൈ രാജൻ മഹാഭാഗവതോദ്ഭവകഃ |
ഉപേത്യ ഭൂവി കായേന നനാമ വിധൃതാഞ്ജലിഃ || 4 || 394

സ്വപാദമൂലേ പതിതം തമർഭകം
വിലോക്യ ദേവഃ കൃപയാ പരിപ്ലുതഃ |
ഉത്ഥാപ്യ തച്ഛീർഷൺയദധാത് കരാംബുജം
കാലാഹിവിത്രസ്തധിയാം കൃതാഭയം || 5 || 395

സ തത്കരസ്തർശധുതാഖിലാശുഭഃ
സപദ്യദിവ്യകൃതപരാത്മദർശനഃ |
തത്പാദപദ്മം ഹൃദി നിർവൃതോ ദധൗ
ഹൃഷ്യത്തനൂഃ ക്ലിന്നഹൃദശ്രുലോചനഃ || 6 || 396

അസ്തൗഷീദ്ധരിമേകാഗ്രമനസാ സുസമാഹിതഃ |

പ്രേമഗദ്ഗദയാ വാചാ തന്യസ്തഹൃദയേക്ഷണം || 7 ||

397

പ്രഹ്ലാദ ഉവാച

ബ്രഹ്മാദയഃ സുരഗണാ മൂനയോഥ സിദ്ധാഃ

സന്തൈകതാനമതയോ വചസാം പ്രവാഹൈഃ |

നാരാധിതും പുരുഗുണൈരധുനാപി പിപ്രുഃ

കിം തോഷ്യമർഹതി സ മേ ഹരിരുഗ്രജാതേഃ || 8 ||

398

മന്യേ ധനാഭിജനരൂപതപഃശ്രുതൗജഃ

തേജഃപ്രഭാവബലപൗരുഷബുദ്ധിയോഗാഃ |

നാരാധനായ ഹി ഭവന്തി പരസ്യ പുംസോ

ഭക്ത്യാ തുതോഷ ഭഗവാൻ ഗജയുഗ്മപായ || 9 ||

399

വിപ്രാദ് ദ്വിഷഡ്ഗുണയുതാദരവിന്ദനാദ -

പാദാദരവിന്ദവിമുഖാച്ഛപചം വരിഷം |

മന്യേ തദർപിതമനോവചനേഹിതാർഥ -

പ്രാണം പുനാതി സ കുലം ന തു ഭൂരിമാനഃ || 10 ||

400

നൈവാത്മനഃ പ്രഭുരയം നിജലാഭപൂർണോ

മാനം ജനാദവിദുഷഃ കരുണോ വൃണീതേ |

യദ് യജ്ഞനോ ഭഗവതേ വിദധീത മാനം

തച്ചാത്മനേ പ്രതിമുഖസ്യ യഥാ മുഖശ്രീഃ || 11 ||

401

തസ്മാദഹം വിഗതവിക്ലവ ഈശ്വരസ്യ

സർവാത്മനാ മഹി ഗുണാമി യഥാ മനീഷം |

നീചോജ്ഞയാ ഗുണവിസർഗമനുപ്രവിഷ്ടഃ

പൂയേത യേന ഹി പുമാനനുവർണിതേന || 12 ||

402

സർവേ ഹൃദീ വിധികരാസ്തവ സത്ത്വയാക്ലോ
 ബ്രഹ്മാദയോ വയമിവേശ ന ചോദ്വിജന്തഃ |
 ക്ഷേമായ ഭൂതയ ഉതാത്മസുഖായ ചാസ്യ
 വിക്രീഡിതം ഭഗവതോ രൂചിരാവതാരൈഃ || 13 || 403

തദ് യച്ഛ മന്യുമസുരശ്ച ഹതസ്ത്വയാദ്യ
 മോദേത സാധുരപി വൃശ്ചികസർപഹത്യാ |
 ലോകാശ്ച നിർവൃതിമിതാഃ പ്രതിയന്തി സർവേ
 രൂപം നൃസിംഹ വിഭയായ ജനാഃ സ്മരന്തി || 14 || 404

നാഹം ബിഭേദ്യജിത ത്യേതിഭയാനകാസ്യ -
 ജിഹ്വാർകനേത്രഭൂകുടീരഭസോഗ്രഭംശ്രാത് |
 ആന്ത്രസ്രജഃക്ഷതജുകേസരശങ്കുകർണാ -
 നിർഹ്വാദഭീതദിഗിഭാദരിഭിന്നഖാഗ്രാത് || 15 || 405

ത്രസ്തോസ്ത്വഹം കൃപണവത്സല ദുഃസഹോഗ്ര -
 സംസാരചക്രകദനാദ്ഗ്രസതാം പ്രണീതഃ |
 ബദ്ധഃ സ്വകർമഭിരുശത്തമ ത്യേംഘ്രിമൂലം
 പ്രീതോപവർഗശരണം ഹ്യയസേ കദാ നു || 16 || 406

യസ്മാത്പ്രിയാപ്രിയവിയോഗസയോഗജന്മ -
 ശോകാഗ്നിനാ സകലയോനിഷു ദഹ്യമാനഃ |
 ദുഃഖൗഷധം തദപി ദുഃഖമതദ്ധിയാഹം
 ഭൂമൻ ഭ്രമാമി വദ മേ തവ ദാസ്യയോഗം || 17 || 407

സോഽഹം പ്രിയസ്യ സുഹൃദഃ പരദേവതായാ
 ലീലാകമാസ്തവ നൃസിംഹ വിരിഞ്ചഗീതാഃ |
 അഞ്ജസ്തിതർദ്യനുഗുണൻ ഗുണവിപ്രമുക്തോ
 ദുർഗാണി തേ പദയുഗാലയഹംസസംഗഃ || 18 || 408

- ബാലസ്യ നേഹ ശരണം പിതരൗ നൃസിംഹ
 നാർത്ത്യ ചാഗദമുദൻവതി മജ്ജതോ നൗഃ |
 തപ്തസ്യ തത്പ്രതിവിധിർയ ഇഹാഞ്ജസേഷു -
 സ്താവദ്വിഭോ തനുഭൃതാം ത്വദുപേക്ഷിതാനാം || 19 || 409
- യസ്തിൻ യതോ യർഹി യേന ച യസ്യ യസ്താ -
 ദ്യസ്മൈ യഥാ യദുത യസ്ത്വപരഃ പരോ വാ |
 ഭാവഃ കരോതി വികരോതി പൃഥക്സ്വഭാവഃ
 സഞ്ചോദിതസ്തദഖിലം ദവതഃ സ്വരൂപം || 20 || 410
- മായാ മനഃ സൃജതി കർമ്മയം ബലീയഃ
 കാലേന ചോദിതഗുണാനുമതേന പുംസഃ |
 ഛന്ദോമയം യദജയാർപിതഷോഡശാരം
 സംസാരചക്രമജ കോതിതരേന്ത്യദൻയഃ || 21 || 411
- സ ത്വം ഹി നിത്യവിജിതാത്മഗുണഃ സ്വധാല്ലാ
 കാലോ വശീകൃതവിസൃജ്യവിസർഗശക്തിഃ |
 ചക്രേ വിസൃഷ്ടമജയേശ്വര ഷോഡശാരേ
 നിഷ്ഠീഡ്യമാനമുപകർഷ വിഭോ പ്രപന്നം || 22 || 412
- ദൃഷ്ടാ മയാ ദിവി വിഭോഖിലധിഷ്ഠ്യപാനാ -
 മായുഃ ശ്രിയോ വിഭവ ഇച്ഛതി യാൻ ജനോയം |
 യ്യേസ്മത്പിതൃഃ കുപിതഹാസവിജ്യംഭിതഭൂ -
 വിസ്തൂർജിതേന ലുലിതാഃ സ തു തേ നിരസ്തഃ || 23 || 413
- തസ്മാദമുസ്തനുഭൃതാമഹമാശിഷോ ഇതേ
 ആയുഃ ശ്രിയം വിഭവമൈന്ദ്രിയമാവിരിഞ്ചാത് |
 നേച്ഛാമി തേ വിലുലിതാനുരുവിക്രമേണ
 കാലാത്മനോപനയ മാം നിജഭൃത്യപാർശ്വം || 24 || 414

- കുത്രാശിഷഃ ശ്രുതിസുഖാ മൃഗത്യുഷ്ണിരൂപാഃ
 ക്വേദം കലേവരമശേഷരുജാം വിരോഹഃ |
 നിർവിദ്യതേ ന തു ജനോ യദപീതി വിദ്വാൻ
 കാമാനലം മധുലവൈഃ ശമയൻ ദുരാപൈഃ || 25 || 415
- ക്വാഹം രജഃപ്രഭവ ഇൗശ തമോദ്യീക്യേന്ദ്രിൻ
 ജാതഃ സുരേതരകുലേ ക്വ തവാനുകമ്പാ |
 ന ബ്രഹ്മണോ ന തു ഭവന്ത്യ ന വൈ രമായാ
 യൻമേർപിതഃ ശിരസി പദ്മകരഃ പ്രസാദഃ || 26 || 416
- നൈഷാ പരാവരമതിർഭവതോ നനു സ്യാ -
 ഇജ്ഞോർയഥാത്മസുഹൃദോ ജഗതസ്തഥാപി |
 സംസേവയാ സുരതരോരിവ തേ പ്രസാദഃ
 സേവാനുരൂപമുദയോ ന പരാവരത്വം || 27 || 417
- ഏവം ജനം നിപതിതം പ്രഭവാഹികുപേ
 കാമാദികാമമനു യഃ പ്രപതൻ പ്രസംഗാത് |
 കൃത്യാത്മസാത്സുരർഷിണാ ഭഗവൻ ഗൃഹീതഃ
 സോഹം കഥം നു വിസൃജേ തവ ഭൃത്യസേവാം || 28 || 418
- മത്പ്രാണരക്ഷണമനന്ത പിതൂർവധശ്ച
 മന്യേ സ്വഭൃത്യഘൃഷിവാക്യമൃതം വിധാതും |
 ഖഡ്ഗം പ്രഗൃഹ്യ യദവോചദസദ്വിധിത്സു -
 സ്ത്വാമീശ്വരോ മദപരോവതു കം ഹരാമി || 29 || 419
- ഏകസ്തമേവ ജഗദേതമമുഷ്യ യത്ത്വ -
 മാദ്യന്തയോഃ പൃഥഗവന്ത്യസി മധ്യതശ്ച |
 സൃഷ്ടാ ഗുണവൃതികരം നിജമായയേദം
 നാനേവ തൈരവസിതസ്തദനുപ്രവിഷ്ടഃ || 30 || 420

ത്വം വാ ഇദം സദസദീശ ഭവാംസ്തത്ത്വേന്യോ
 മായാ യദാത്മപരബുദ്ധിരിയം ഹൃപാർഥാ |
 യദ്യസ്യ ജ്ഞമ നിധനം സ്ഥിതിരീക്ഷണം ച
 തദ്വൈ തദേവ വസുകാലവദഷ്ടിതർവ്വോഃ || 31 ||

421

ന്യസ്യേദമാത്മനി ജഗദ്വിലയാംബുമധ്യേ
 ശേഷേത്ത്വേന നിജസുഖാനുഭവോ നിരീഹഃ |
 യോഗേന മീലിതദ്യഗാത്മനിപീതനിദ്ര -
 സ്തൂർയേ സ്ഥിതോ ന തു തമോ ന ഗുണാംശ്ച യുക്ഷേ || 32 ||

422

തസ്യൈവ തേ വപുരിദം നിജകാലശക്ത്യാ
 സഞ്ചോദിതപ്രകൃതിധർമണ ആത്മഗുഢം |
 അംഭസ്യനന്തശയനാദിരമത്സമാധേ -
 ര്നാഭേരഭൂത്വകണികാവടവൻമഹാബ്ജം || 33 ||

423

തത്സംഭവഃ കവീരത്ത്വേന്യദപശ്യമാന -
 സ്ത്വാം ബീജമാത്മനി തതം സ്വബഹിർവിചിന്ത്യ |
 നാവിന്ദദബുശതമപ്തം നിമജ്ജമാനോ
 ജാത്യേക്വരേ കഥമു ഹോപലഭേത ബീജം || 34 ||

424

സ ത്വാത്മയോനിരതിവിസ്മിത ആശ്രിത്ത്വേബ്ജം
 കാലേന തീവ്രതപസാ പരിശുദ്ധഭാവഃ |
 ത്വാമാത്മനീശ ഭൂവി ഗന്ധമിവാതിസുക്ഷ്മം
 ഭൂതേന്ദ്രിയാശയമയേ വിതതം ദദർശ || 35 ||

425

ഏവം സഹസ്രവദനാംഘ്രിശിരഃകരോരു -
 നാസാസ്യകർണനയനാഭരണായുധാഘ്രം
 മായാമയം സദുപലക്ഷിതസന്നിവേശം
 ദൃഷ്ട്വാ മഹാപുരുഷമാപ മുദം വിരിഞ്ചഃ || 36 ||

426

തസ്മൈ ഭവാൻ ഹയശിരസ്തന്നുവം ഹി ബിഭ്രദ് -

വേദദ്രുഹാവതിബലൗ മധുകൈടഭാഖ്യൗ |

ഹത്യാപ്തയച്ഛൂതിഗണാംസ്തു രജസ്തമശ്ച

സത്ത്വം തവ പ്രിയതമാം തനുമാമനന്തി || 37 ||

427

ഇത്ഥം നൃതിർയഗൃഷിഭേവത്യാഷാവതാരൈ -

ർലോകാൻ വിഭാവയസി ഹംസി ജഗത്പ്രതീപാൻ |

ധർമം മഹാപുരുഷ പാസി യുഗാനുവൃത്തം

ഛന്നഃ കലൗ യദഭവന്ത്സിയുഗോഥ സ ത്വം || 38 ||

428

നൈതൻമനസ്സവ കമാസു വികുംഠനാഥ

സമ്പ്രിയതേ ദുരിതദുഷ്ടമസാധു തീവ്രം |

കാമാതൂരം ഹർഷശോകഭയൈഷണാർതം

തസ്മിൻ കഥം തവ ഗതിം വിമൃശാമി ദീനഃ || 39 ||

429

ജിഹ്വൈകത്വോച്യുത വികർഷതി മാവിതൃപ്താ

ശിശ്നോന്യതസ്ത്വഗുദരം ശ്രവണം കുതശ്ചിത് |

പ്രാണോന്യതശ്ചപലദൃക് ക്വ ച കർമശക്തി -

ർബഹ്യഃ സപത്ത്യ ഇവ ഗേഹപതിം ലുനന്തി || 40 ||

430

ഏവം സ്വകർമപതിതം ഭവവൈതരൺയാ -

മന്യോന്യജൻമമരണാശനഭീതഭീതം |

പശ്യൻ ജനം സ്വപരവിഗ്രഹവൈരമൈത്രം

ഹന്തേതി പാരചര പീപൂഹി മൂഢമദ്യ || 41 ||

431

കോ ന്വത്ര ത്വേവിലഗുരോ ഭഗവൻ പ്രയാസ

ഉത്താരണ്യേന്ത്യ ഭവസംഭവലോപഹേതോഃ |

മൂഢേഷു വൈ മഹദനുഗ്രഹ ആർതബന്ധോ

കിം തേന തേ പ്രിയജനാനനുസേവതാം നഃ || 42 ||

432

നൈവോദ്വിജേ പര ദുരത്യയവൈതരൺയാ -

സ്തദ്വിർയഗായനമഹാമൃതമഗ്നചിത്തഃ |

ശോചേ തതോ വിമുഖചേതസ ഇന്ദ്രിയാർഥ -

മായാസുഖായ ഭരമുദ്യഹതോ വിമുഢാൻ || 43 ||

433

പ്രായേണ ദേവ മൂനയഃ സ്വവിമുക്തികാമാഃ

മൗനം ചരന്തി വിജനേ ന പരാർഥനിഷ്ഠാഃ |

നൈതാൻവിഹായ കൃപണാൻവിമുമുക്ഷ ഏകോ

നാൻയം ത്വദസ്യ ശരണം ഭ്രമതോഽനുപശ്യേ || 44 ||

434

യൻമൈമൂനാദിഗൃഹമേധിസുഖം ഹി തുച്ഛം

കണ്ഡൂയനേന കരയോരിവ ദുഃഖദുഃഖം |

തുപ്യന്തി നേഹ കൃപണാ ബഹുദുഃഖഭാജഃ

കണ്ഡൂതിവൻമനസിജം വിഷഹേത ധീരഃ || 45 ||

435

മൗനവ്രതശ്രുതതപോദ്യയനസ്വധർമ -

വ്യാഖ്യാരഹോജപസമാധയ ആപവർഗ്ഗാഃ |

പ്രായഃ പരം പുരുഷ തേ ത്വജിതേന്ദ്രിയാണാം

വാർതാ ഭവന്ത്യുത ന വാത്ര തു ദാംഭികാനാം || 46 ||

436

രൂപേ ഇമേ സദസതീ തവ വേദസുഷ്ടേ

ബീജാങ്കുരാവിവ ന ചാൻയദരുപകസ്യ |

യുക്താഃ സമക്ഷമുദയത്ര വിചിൻവതേ ത്വാം

യോഗേന വഹ്നിമിവ ദാരുഷു നാൻയതഃ സ്യാത് || 47 ||

437

ത്വം വായുരഗ്നിരവനിർവിയദംബുമാത്രാഃ

പ്രാണേന്ദ്രിയാണി ഹൃദയം ചിദനുഗ്രഹശ്ച |

സർവം ത്വമേവ സഗുണോ വിഗുണശ്ച ഭൂമൻ

നാൻയത്ത്യദസ്ത്വപി മനോവചസാ നിരൂക്തം || 48 ||

438

നൈതേ ഗുണാ ന ഗുണീനോ മഹാദാദയോ യേ

സർവേ മനഃ പ്രഭൃതയഃ സഹദേവമർത്യാഃ |

ആദ്യന്തവന്ത ഉരുഗായ വിദന്തി ഹി ത്വാ -

മേവം വിമൃശ്യ സുധിയോ വിരമന്തി ശബ്ദാത് || 49 ||

439

തത് തേർഹത്തമ നമഃ സ്തുതികർമപൂജാഃ

കർമ സ്തുതിശ്ചരണയോഃ ശ്രവണം കഥായാം |

സംസേവയാ ത്വയി വിനേതി ഷഡംഗയാ കിം

ഭക്തിം ജനഃ പരമഹംസഗതൗ ലഭേത || 50 ||

440

നാരദ ഉവാച

ഏതാവദ്യർണിതഗുണോ ഭക്ത്യാ ഭക്തേന നിർഗുണഃ |

പ്രഹ്ലാദം പ്രണതം പ്രീതോ യതമന്യുരഭാഷത || 51 ||

441

ശ്രീഭഗവാനുവാച

പ്രഹ്ലാദ ഭദ്ര ഭദ്രം തേ പ്രീത്യാഹം ത്വേസുരോത്തമ |

വരം വൃണീഷ്വാഭിമതം കാമപുരോദ്ബൃഹം നൃണാം || 52 ||

442

മാമപ്രീണത ആയുഷ്ജൻ ദർശനം ദുർലഭം ഹി മേ |

ദൃഷ്ട്വാ മാം ന പുനർജന്തുരാത്മാനം തപ്തമർഹതി || 53 ||

443

പ്രീണന്തി ഹൃഥ മാം ധീരാഃ സർവഭാവേന സാധവഃ |

ശ്രേയസ്താമാ മഹാഭാഗ സർവാസാമാശിഷാം പതിം || 54 ||

444

ഏവം പ്രലോഭ്യമാനോപി വരൈർലോകപ്രലോഭനൈഃ |

ഏകാന്തിത്വാദ്ഭഗവതി നൈച്ഛത്താനസുരോത്തമഃ || 55 ||

445

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

സപ്തമസ്കന്ധേ പ്രഹ്ലാദചരിതേ ഭഗവത്സ്തവോ

നാമ നവമോദ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ ദശമോഽധ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

ഭക്തിയോഗസ്യ തത് സർവമന്തരായതയാർഭകഃ |
 മന്യമാനോ ഹൃഷീകേശം സ്മയമാന ഉവാച ഹ || 1 || 446

പ്രഹ്ലാദ ഉവാച

മാ മാം പ്രലോഭയോത്പത്ത്യ്വ്വസക്തകാമേഷു തൈർവരൈഃ |
 തത്സംഗഭീതോ നിർവിണ്ണോ മുമുക്ഷുസ്ത്വാമുപാശ്രിതഃ || 2 || 447

ഭൃത്യലക്ഷണജിഹ്യാസുർഭക്തം കാമേഷ്വചോദയത് |
 ഭവാൻ സംസാരബീജേഷു ഹൃദയഗ്രന്ഥിഷു പ്രഭോ || 3 || 448

നാൻയഥാ ത്യേഖിലഗുരോ ഘടേത കരുണാത്മനഃ |
 യസ്ത ആശീഷ ആശാസ്തേ ന സ ഭൃത്യഃ സ വൈ വണിക || 4 || 449

ആശാസാനോ ന വൈ ഭൃത്യഃ സ്വാമിൻയാശീഷ ആത്മനഃ |
 ന സ്വാമീ ഭൃത്യതഃ സ്വാമ്യമിച്ഛൻ യോ രാതി ചാശീഷഃ || 5 || 450

അഹം ത്വകാമസ്ത്വദ്ഭക്തസ്ത്വം ച സ്വാമ്യനപാശ്രയഃ |
 നാൻയഥേഹാവയോരർഥോ രാജസേവകയോരിവ || 6 || 451

യദി രാസീശ മേ കാമാൻ വരാംസ്ത്വം വരദർഷഭ |
 കാമാനാം ഹൃദ്യസംരോഹം ഭവതസ്തു വൃണേ വരം || 7 || 452

- ഇന്ദ്രിയാണി മനഃ പ്രാണ ആത്മാ ധർമോ ധൃതിർമതിഃ |
 ഹീഃ ശ്രീസ്തേജഃ സ്മൃതിഃ സത്യം യസ്യ നശ്യന്തി ജൻമനാ || 8 || 453
- വിമുഞ്ചതി യദാ കാമാൻ മാനവോ മനസി സ്ഥിതാൻ |
 തർഹ്യേവ പുണ്യരീകാക്ഷ ഭഗവത്തായ കൽപതേ || 9 || 454
- ഓം നമോ ഭഗവതേ തുഭ്യം പുരുഷായ മഹാത്മനേ |
 ഹരയേദ്ഭുതസിംഹായ ബ്രഹ്മണേ പരമാത്മനേ || 10 || 455
- നൃസിംഹ ഉവാച
 നൈകാന്തിനോ മേ മയി ജാത്രിഹാശിഷ
 ആശാസത്യേമുത്ര ച യേ ഭവദ്വിധാഃ |
 അഥാപി മൻവന്തരമേതദത്ര
 ദൈത്യേശ്വരാണാമനുഭുങ്ഷ്യ ഭോഗാൻ || 11 || 456
- കഥാ മദിയാ ജുഷമാണഃ പ്രിയാസ്ത്വ -
 മാവേശ്യ മാമാത്മനി സന്തമേകം |
 സർവേഷു ഭൂതേഷുധിയജ്ഞമീശം
 യജസ്വ യോഗേന ച കർമ ഹിൻവൻ || 12 || 457
- ഭോഗേന പുൺയം കുശലേന പാപം
 കലേവരം കാലജവേന ഹിത്വാ |
 കീർത്തിം വിശുദ്ധാം സുരലോകഗീതാം
 വിതായ മാമേഷ്യസി മുകുതബന്ധഃ || 13 || 458
- യ ഏതത് കീർതയേൻമഹ്യം ത്വയാ ഗീതമീദം നരഃ |
 ത്വാം ച മാം ച സ്മരൻ കാലേ കർമബന്ധാത്പ്രമുച്യതേ || 14 || 459

പ്രഹ്ലാദ ഉവാച

വരം വരയ ഏതത് തേ വരദേശാൻമഹേശ്വര |
യദനിനത് പിതാ മേ ത്വാമവിദ്വാംസ്തേജ ഐശ്വരം || 15 || 460

വിദ്വാമർഷാശയഃ സാക്ഷാത് സർവലോകഗുരും പ്രഭും |
ഭ്രാതൃഹേതി മൃഷാദൃഷ്ടിസ്ത്വദ്ദക്ഷതേ മയി ചാഘവാൻ || 16 || 461

തസ്മാത്പിതാ മേ പുയേത ദുരന്താദുസ്തരാഘാത് |
പുതസ്തേപാംഗസന്ദൃഷ്ടസ്തദാ കൃപണവത്സല || 17 || 462

ശ്രീഭഗവാനുവാച

ത്രിഃസപ്തഭിഃ പിതാ പുതഃ പിതൃഭിഃ സഹ ത്വേനഘ |
യത്സാധോന്യസ്യ ഗൃഹേ ജാതോ ഭവാൻ വൈ കുലപാവനഃ || 18 || 463

യത്ര യത്ര ച മദ്ദക്ഷതാഃ പ്രശാന്താഃ സമദർശിനഃ |
സാധവഃ സമുദാചാരാസ്തേ പുയന്ത്യപി കീകടാഃ || 19 || 464

സർവാത്മനാ ന ഹിംസന്തി ഭൂതഗ്രാമേഷു കിഞ്ചന |
ഉച്ചാവചേഷു ദൈത്യേന്ദ്ര മദ്ഭാവേന ഗതസ്സുഹാഃ || 20 || 465

ഭവന്തി പുരുഷാ ലോകേ മദ്ദക്ഷതാസ്ത്വാമനുവ്രതാഃ |
ഭവാൻ മേ ഖലു ദക്ഷതാനാം സർവേഷാം പ്രതിരൂപധൃക് || 21 || 466

കുരു ത്വം പ്രേതകൃത്യാണി പിതൃഃ പുതസ്യ സർവശഃ |
മദംഗസ്തർശനേനാംഗ ലോകാൻ യാസ്യതി സുപ്രജാഃ || 22 || 467

പിത്ര്യം ച സ്ഥാനമാതിഷ്ഠ യഥോക്തം ബ്രഹ്മവാദിഭിഃ |
മയ്യാവേശ്യ മനസ്സാത കുരു കർമാണി മത്പരഃ || 23 || 468

നാരദ ഉവാച

പ്രഹ്ലാദോഽപി തഥാ ചക്രേ പിതൂർയത്സാമ്പരായികം |
യഥാഹ്വേദഗവാൻ രാജന്നഭിഷിക്തോ ദ്വിജോത്തമൈഃ || 24 || 469

പ്രസാദസുമുഖം ദൃഷ്ട്വാ ബ്രഹ്മാ നരഹരിം ഹരിം |
സ്തൂത്വാ വാഗ്ഭിഃ പവിത്രാഭിഃ പ്രാഹ ദേവാദിദീർവ്യതഃ || 25 || 470

ബ്രഹ്മോവാച

ദേവദേവാഖിലാധ്യക്ഷ ഭൂതഭാവന പൂർവജ |
ദിഷ്ട്വാ തേ നിഹതഃ പാപോ ലോകസന്താപനോഽസുരഃ || 26 || 471

യോഽസൗ ലബ്ധവരോ മത്തോ ന വധ്യോ മമ സൃഷ്ടിഭിഃ |
തപോയോഗബലോന്നദ്ധഃ സമസ്തനിഗമാനഹൻ || 27 || 472

ദിഷ്ട്വാസ്യ തനയഃ സാധൂർമഹാഭാഗവതോഽർഭകഃ |
ത്വയാ വിമോചിതോ മൃത്യോർദിഷ്ട്വാ ത്വാം സമിത്വോധുനാ || 28 || 473

ഏതദ് വപുസ്തേ ഭഗവൻ ധ്യായതഃ പ്രയതാത്മനഃ |
സർവതോ ഗോപ്ത സന്ത്രാസാൻമൃത്യോരപി ജിഹ്വാംസതഃ || 29 || 474

നൃസിംഹ ഉവാച

മൈവം വരോഽസുരാണാം തേ പ്രദേയഃ പദ്മസംഭവ |
വരഃ ക്രൂരനിസർഗാണാമഹീനാമമൃതം യഥാ || 30 || 475

നാരദ ഉവാച

ഇത്യുക്തവാ ഭഗവാൻ രാജംസ്തത്രൈവാന്തർദധേ ഹരിഃ |
അദൃശ്യഃ സർവഭൂതാനാം പൂജിതഃ പരമേഷ്വിനാ || 31 || 476

തതഃ സമ്പൂജ്യ ശിരസാ വവന്ദേ പരമേഷ്വിനം |
ഭവം പ്രജാപതീൻ ദേവാൻ പ്രഹ്ലാദോ ഭഗവത്കലാഃ || 32 || 477

- തതഃ കാവ്യാദിഭിഃ സാർധം മുനിഭിഃ കമലാസനഃ |
ദൈത്യാനാം ദാനവാനാം ച പ്രഹ്ലാദമകരോത്പതിം || 33 || 478
- പ്രതിനന്ദ്യ തതോ ദേവാഃ പ്രയുജ്യ പരമാശിഷഃ |
സ്വധാമാനി യയു രാജൻ ബ്രഹ്മാദ്യാഃ പ്രതിപൂജിതാഃ || 34 || 479
- ഏവം തൗ പാർഷദൗ വിഷ്ണോഃ പുത്രത്വം പ്രാപിതൗ ദിതേഃ |
ഹൃദി സ്ഥിതേന ഹരിണാ വൈരഭാവേന തൗ ഹതൗ || 35 || 480
- പുനശ്ച വിപ്രശാപേന രാക്ഷസൗ തൗ ബഭൂവതും |
കുംഭകർണദശഗ്രീവൗ ഹതൗ തൗ രാമവിക്രമൈഃ || 36 || 481
- ശയാനൗ യുധി നിർഭിന്നഹൃദയൗ രാമസായകൈഃ |
തച്ചിത്തൗ ജഹതൂർദ്ദേഹം യഥാ പ്രാകൃതനജൻമനി || 37 || 482
- താവിഹാമ പുനർജാതൗ ശിശുപാലകരുഷജൗ |
ഹരൗ വൈരാഗ്യബന്ധേന പശ്യതസ്തേ സമീയതും || 38 || 483
- ഏനഃ പൂർവകൃതം യത്തദ്രാജാനഃ കൃഷ്ണവൈരിണഃ |
ജഹുസ്ത്വന്തേ തദാത്മാനഃ കീടഃ പേശസ്കൃതോ യഥാ || 39 || 484
- യഥാ യഥാ ഭഗവതോ ഭക്ത്യാ പരമയാദിദാ |
നൃപാശ്ചൈദ്യാദയഃ സാത്ത്വം ഹരേരസ്തച്ചിന്തയാ യയുഃ || 40 || 485
- ആഖ്യാതം സർവമേതത്തേ യൻമാം ത്വം പരിപൃഷ്ടവാൻ |
ദമഘോഷസുതാദീനാം ഹരേഃ സാത്ത്വമപി ദ്വിഷാം || 41 || 486
- ഏഷാ ബ്രഹ്മൺയദേവസ്യ കൃഷ്ണസ്യ ച മഹാത്മനഃ |
അവതാരകഥാ പുൺയാ വധോ യത്രാദിദൈത്യയോഃ || 42 || 487
- പ്രഹ്ലാദസ്യാനുചരിതം മഹാഭാഗവതസ്യ ച |
ഭക്തിർജ്ഞാനം വിരക്തിശ്ച യാമാത്ത്വം ചാസ്യ വൈ ഹരേഃ || 43 || 488

- സർഗസ്ഥിത്യപ്യയേശസ്യ ഗുണകർമാനുവർണനം |
പരാവരേഷാം സ്ഥാനാനാം കാലേന വ്യത്യയോ മഹാൻ || 44 || 489
- ധർമോ ഭാഗവതാനാം ച ഭഗവാൻ യേന ഗമ്യതേ |
ആഖ്യാന്യേന്ദ്രിൻ സമാജ്ഞാതമാധ്യാത്മികമശേഷതഃ || 45 || 490
- യ ഏതത് പുണ്യമാഖ്യാനം വിഷ്ണോർവീര്യോപബ്ധംഹിതം |
കീർതയേച്ഛദ്ധയാ ശ്രുത്വാ കർമപാശൈർവിമുച്യതേ || 46 || 491
- ഏതദ്യ ആദിപുരുഷസ്യ മൃഗേന്ദ്രലീലാം
ദൈത്യേന്ദ്രയൂഥപവധം പ്രയതഃ പരേത |
ദൈത്യാത്മജസ്യ ച സതാം പ്രവരസ്യ പുണ്യം
ശ്രുത്വാനുഭാവമകുതോഭയമേതി ലോകം || 47 || 492
- യുധം നൃലോകേ ബത ഭൂരിഭാഗാ
ലോകം പുനാനാ മൂനയോദ്ഭിയിന്തി |
യേഷാം ഗൃഹാനാവസതീതി സാക്ഷാ -
ദ്ഗുഡം പരം ബ്രഹ്മ മനുഷ്യലിംഗം || 48 || 493
- സ വാ അയം ബ്രഹ്മ മഹദ്വിമുഗ്ധ -
കൈവൽയനിർവാണസുഖാനുഭൂതിഃ |
പ്രിയഃ സുഹൃദ്യഃ ഖലു മാതുലേയ
ആത്മാർഹണീയോ വിധികൃദ്ഗുരുശ്ച || 49 || 494
- ന യസ്യ സാക്ഷാദ്ഭവപദ്മജാദിഭീ
രൂപം ധിയാ വസ്തുതയോപവർണിതം |
മൗനേന ഭക്ത്യോപശമേന പുജിതഃ
പ്രസീദതാമേഷ സ സാത്യതാം പതിഃ || 50 || 495

- സ ഏഷ ഭഗവാൻ രാജൻ വ്യതനോദ്വിഹതം യശഃ |
പുരാ രുദ്രസ്യ ദേവസ്യ മയേനാനന്തമായിനാ || 51 || 496
- രാജോവാച
കസ്തിൻ കർമണി ദേവസ്യ മയോഹഞ്ജഗദീശിതഃ |
യഥാ ചോപചിതാ കീർതിഃ കൃഷ്ണാനനേന കഥ്യതാം || 52 || 497
- നാരദ ഉവാച
നിർജിതാ അസുരാ ദേവൈര്യുധ്യനേനോപബൃംഹിതൈഃ |
മായിനാം പരമാചാർയം മയം ശരണമായയുഃ || 53 || 498
- സ നിർമായ പുരസ്തിസ്രോ ഹൈമീരൗപ്യായസീർവിഭുഃ |
ദുർലക്ഷ്യാപായസംയോഗാ ദുർവിതർക്യപരിച്ഛദാഃ || 54 || 499
- താഭിസ്ത്വേസുരസേനാൻയോ ലോകാംസ്തീൻ സേശ്വരാനൃപ |
സുരന്തോ നാശയാഞ്ചക്രൂഃ പൂർവവൈരമലക്ഷിതാഃ || 55 || 500
- തതസ്തേ സേശ്വരാ ലോകാ ഉപാസാഭ്യശ്വരം വിഭോ |
ത്രാഹി നസ്താവകാൻ ദേവ വിനഷ്ടാംസ്തീപുരാലയൈഃ || 56 || 501
- അമാനുഗൃഹ്യ ഭഗവാൻമാ ദൈഷ്ടേതി സുരാൻ വിഭുഃ |
ശരം ധനുഷി സന്ധായ പുരേഷ്യന്ത്രം വ്യമുഞ്ചത || 57 || 502
- തത്ത്വോഗ്നിവർണാ ഇഷവ ഉത്പേതഃ സൂര്യമണ്ഡലാത് |
യഥാ മയുഖസന്ദോഹാ നാദൃശ്യന്ത പുരോ യതഃ || 58 || 503
- തൈഃ സ്തൃഷ്ടാ വ്യസവഃ സർവേ നിപേതഃ സു പുരൗകസഃ |
താനാനീയ മഹായോഗീ മയഃ കൂപരസ്യേക്ഷിപത് || 59 || 504
- സിദ്ധാമൃതരസസ്തൃഷ്ടാ വജ്രസാരാ മഹൗജസഃ |
ഉത്തസ്ഥൂർമേഘദലനാ വൈദ്യുതാ ഇവ വഹ്നയഃ || 60 || 505

- വിലോക്യ ഭഗവതഃ പരമപദം വിമനസ്സം വൃഷധ്വജം |
തദായം ഭഗവാൻ വിഷ്ണുസ്തത്രോപായമകൽപയത് || 61 || 506
- വത്സ ആസീത്തദാ ബ്രഹ്മാ സ്വയം വിഷ്ണുരയം ഹി ഗൗഃ |
പ്രവിശ്യ ത്രിപുരം കാലേ രസകുപാമൃതം പപൗ || 62 || 507
- തേ്യസുരാ ഹൃപി പശ്യന്തോ ന ന്യഷേധൻ വിമോഹിതാഃ |
തദ്വിജ്ഞായ മഹായോഗീ രസപാലാനിദം ജഗൗ || 63 || 508
- സ്വയം വിശോകഃ ശോകാർതാൻ സ്മരൻ ദൈവഗതിം ച താം |
ദേവോസുരോ നരോന്യോ വാ നേശ്വരോസ്തീഹ കശ്ചന || 64 || 509
- ആത്മനോന്യസ്യ വാ ദിഷ്ടം ദൈവേനാപോഹിതും ദ്യയോഃ |
അമാസൗ ശക്തിഭിഃ സ്വാഭിഃ ശംഭോഃ പ്രാധനികം വ്യധാത് || 65 || 510
- ധർമ്മജ്ഞാനവിരക്ത്യദ്ധിതപോവിദ്യാക്രിയാദിഭിഃ |
രഥം സൂതം ധ്വജം വാഹാൻ ധനുർവർമശരാദി യത് || 66 || 511
- സന്നദ്ധോ രഥമാസ്ഥായ ശരം ധനുരുപാദഭേ |
ശരം ധനുഷി സന്ധായ മുഹൂർത്യേഭിജിതീശ്വരഃ || 67 || 512
- ദദാഹ തേന ദുർഭേദ്യാ ഹരോദ്യമ ത്രിപുരോ നൃപ |
ദിവി ദുന്ദുഭയോ നേദുർവിമാനശതസങ്കുലാഃ || 68 || 513
- ദേവർഷിപിതൃസിദ്ധേശാ ജയേതി ക്കുസുമോത്കരൈഃ |
അവാകിരൻ ജഗൂർഹൃഷ്ടാ നന്യതുശ്ചാപ്ലരോഗണാഃ || 69 || 514
- ഏവം ദഗ്ധ്വാ പുരസ്തീസ്രോ ഭഗവാൻ പുരഹാ നൃപ |
ബ്രഹ്മാദിഭിഃ സ്തൂയമാനഃ സ്വധാമ പ്രത്യുപദൃത || 70 || 515
- ഏവം വിധാൻയസ്യ ഹരേഃ സ്വമയയാ
വിധംബമാനസ്യ നൃലോകമാത്മനഃ |

വീരയാണി ഗീതാൻയശ്ചിദിർജ്ജഗദ്ഗുരോ -

ർലോകാൻ പുനാനായപരം വദാമി കിം || 71 ||

516

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
സപ്തമസ്കന്ധേ യുധിഷ്ഠിരനാരദസംവാദേ ത്രിപുരവിജയോ
നാമ ദശമോദ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ ഏകാദശോധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

ശ്രുത്യേഹിതം സാധുസഭാസഭാജിതം
 മഹത്തമാഗ്രൺയ ഉരുക്രമാന്തനഃ |
 യുധിഷ്ഠിരോ ദൈത്യപതേർമുദാ യുതഃ
 പപ്രച്ഛ ഭൂയസ്തനയം സ്വയംഭുവഃ || 1 ||

517

യുധിഷ്ഠിര ഉവാച

ഭഗവൻ ശ്രോതുമിച്ഛാമി നൃണാം ധർമം സനാതനം |
 വർണാശ്രമാചാരയുതം യത് പുമാൻ വിന്ദതേ പരം || 2 ||

518

ഭവാൻ പ്രജാപതേഃ സാക്ഷാദാന്തജഃ പരമേഷ്ഠിനഃ |
 സുതാനാം സമ്മതോ ബ്രഹ്മണ്യപോയോഗസമാധിഭിഃ || 3 ||

519

നാരായണപരാ വിപ്രാ ധർമം ഗൃഹ്യം പരം വിദുഃ |
 കരുണാഃ സാധവഃ ശാന്താസ്സുദ്വിധാ ന തഥാപരേ || 4 ||

520

നാരദ ഉവാച

നത്യാ ഭഗവത്യേജായ ലോകാനാം ധർമഹേതവേ |
 വക്ഷ്യേ സനാതനം ധർമം നാരായണമുവാച്ഛൃതം || 5 ||

521

യോവതീർയാത്മനോഽശേന ദാക്ഷായൺയാം തു ധർമതഃ |
 ലോകാനാം സ്വസ്തയേധ്യാന്തേ തപോ ബദരികാശ്രമേ || 6 ||

522

- ധർമ്മമൂലം ഹി ഭഗവാൻ സർവവേദമയോ ഹരിഃ |
സ്യുതം ച തദ്വിദാം രാജൻ യേന ചാന്താ പ്രസീദതി || 7 || 523
- സത്യം ദയാ തപഃ ശൗചം തിതിക്ഷേക്ഷാ ശമോ ദമഃ |
അഹിംസാ ബ്രഹ്മചര്യം ച ത്യാഗഃ സ്വാധ്യായ ആർജവം || 8 || 524
- സന്തോഷഃ സമദ്യുക്ത സേവാ ഗ്രാമ്യേഹോപരമഃ ശന്നൈഃ |
നൃണാം വിപര്യയേഹേക്ഷാ മൗനമാത്മവിമർശനം || 9 || 525
- അന്നാദ്യാദേഃ സംവിഭാഗോ ഭൂതേഭ്യശ്ച യഥാർഹതഃ |
തേഷ്ചാത്മദേവതാബുദ്ധിഃ സുതരാം നൃഷു പാണ്ഡവ || 10 || 526
- ശ്രവണം കീർത്തനം ചാസ്യ സ്മരണം മഹതാം ഗതേഃ |
സേവേജ്യാവനതിർദാസ്യം സഖ്യമാത്മസമർപണം || 11 || 527
- നൃണാമയം പരോ ധർമഃ സർവേഷാം സമുദാഹൃതഃ |
ത്രിംശൽലക്ഷണവാൻ രാജൻ സർവാത്മാ യേന തുഷ്യതി || 12 || 528
- സംസ്കാരാ യദവിച്ഛിന്നാഃ സ ദ്വിജ്ഞോജ്ഞോ ജഗാദ യം |
ഇജ്യാധ്യയനദാനാനി വിഹിതാനി ദ്വിജൻമനാം |
ജൻമകർമാവദാതാനാം ക്രിയാശ്ചാശ്രമചോദിതാഃ || 13 || 529
- വിപ്രസ്യാധ്യയനാദീനി ഷഡന്യസ്യാപ്രതിഗ്രഹഃ |
രാജേണാ വൃത്തിഃ പ്രജാഗോപൂരവിപ്രാദ് വാ കരാദിഭിഃ || 14 || 530
- വൈശ്യസ്തു വാർതാവൃത്തിശ്ച നിത്യം ബ്രഹ്മകുലാനുഗഃ |
ശൂദ്രസ്യ ദ്വിജശുശ്രൂഷാ വൃത്തിശ്ച സ്വാമിനോ ഭവേത് || 15 || 531
- വാർതാ വിചിത്രാ ശാലീനയായാവരശിലോഽഹരണം |
വിപ്രവൃത്തിശ്ചതുർധേയം ശ്രേയസി ചോത്തരോത്തരാ || 16 || 532

- ജഘ്രന്യോ നോത്തമാം വൃത്തിമനാപദി ഭജേന്നരഃ |
ഋതേ രാജന്യമാപത്സു സർവേഷാമപി സർവശഃ || 17 || 533
- ഋതാമൃതാഭ്യാം ജീവേത മൃതേന പ്രമൃതേന വാ |
സത്യാനൃതാഭ്യാം ജീവേത ന ശ്വവൃത്താ കഥഞ്ചന || 18 || 534
- ഋതമുഛരശിലം പ്രേക്ഷതമമൃതം യദയാചിതം |
മൃതം തു നിത്യയാച്ഛാ സാത് പ്രമൃതം കർഷണം സ്മൃതം || 19 || 535
- സത്യാനൃതം തു വാണിജ്യം ശ്വവൃത്തിർനീചസേവനം |
വർജയേത് താം സദാ വിപ്രോ രാജന്യശ്ച ജുഗുപ്സിതാം |
സർവവേദമയോ വിപ്രഃ സർവദേവമയോ നൃപഃ || 20 || 536
- ശമോ ദമസ്തപഃ ശൗചം സന്തോഷഃ ക്ഷാന്തിരാർജവം |
ഇത്താനം ദയാച്യുതാത്മത്വം സത്യം ച ബ്രഹ്മലക്ഷണം || 21 || 537
- ശൗര്യം വീര്യം ധൃതിസ്തേജസ്ത്യാഗ ആത്മജയഃ ക്ഷമാ |
ബ്രഹ്മൺയതാ പ്രസാദശ്ച രക്ഷാ ച ക്ഷത്രലക്ഷണം || 22 || 538
- ദേവഗുർവച്യുതേ ഭക്തിസ്ത്രിവർഗപരിപോഷണം |
ആസ്തിക്യമുദ്യമോ നിത്യം നൈപുണ്യം വൈശ്യലക്ഷണം || 23 || 539
- ശൂദ്രസ്യ സന്നതിഃ ശൗചം സേവാ സ്വാമിൻയമായയാ |
അമന്ത്രയജ്ഞോ ഹ്യസ്തേയം സത്യം ഗോവിപ്രരക്ഷണം || 24 || 540
- സ്ത്രീണാം ച പതിദേവാനാം തച്ഛൂശ്രൂഷാനുകൂലതാ |
തദ്ബന്ധുഷ്വനുവൃത്തിശ്ച നിത്യം തദ്രതധാരണം || 25 || 541
- സമ്മാർജ്ജനോപലേപാഭ്യാം ഗൃഹമണ്ഡലവർതനൈഃ |
സ്വയം ച മണ്ഡിതാ നിത്യം പരിമൃഷ്ടപരിച്ഛദാ || 26 || 542

കാമൈരുച്ഛാവചൈഃ സാധ്യീ

പ്രശ്രയേണ ദമേന ച |

വാക്യൈഃ സത്യൈഃ പ്രിയൈഃ പ്രേമ്ണാ

കാലേ കാലേ ദജ്ഞേ പതിം || 27 ||

543

സന്തുഷ്ടാലോലുപാ ദക്ഷാ ധർമജ്ഞാ പ്രിയസത്യവാക് |

അപ്രമത്താ ശുചിഃ സ്തിഗ്ധാ പതിം ത്വപതിതം ദജ്ഞേ || 28 ||

544

യാ പതിം ഹരിഭാവേന ദജ്ഞച്ഛീരിവ തത്പരാ |

ഹർയാത്മനാ ഹരേർലോകേ പത്യാ ശ്രീരിവ മോദതേ || 29 ||

545

വൃത്തിഃ സങ്കരജാതീനാം തത്തത്കുലകൃതാ ദവേത് |

അചൗരാണാമപാപാനാമന്ത്യജ്ഞേവസായിനാം || 30 ||

546

പ്രായഃ സ്വഭാവവിഹിതോ നൃണാം ധർമോ യുഗേ യുഗേ |

വേദദ്യുഗ്ഭിഃ സ്മൃതോ രാജൻ പ്രേത്യ ചേഹ ച ശർമകൃത് || 31 ||

547

വൃത്തയാ സ്വഭാവകൃതയാ വർത്തമാനഃ സ്വകർമകൃത് |

ഹിത്യാ സ്വഭാവജം കർമ ശന്നൈർനിർഗുണതാമിയാത് || 32 ||

548

ഉപ്യമാനം മുഹൂഃ ക്ഷേത്രം സ്വയം നിർവീര്യതാമിയാത് |

ന കൽപതേ പുനഃ സൂത്യേ ഉപ്ലം ബീജം ച നശ്യതി || 33 ||

549

ഏവം കാമാശയം ചിത്തം കാമാനാമതിസേവയാ |

വിരജ്യേത യഥാ രാജന്നാഗ്നിവത് കാമബിന്ദുഭിഃ || 34 ||

550

യസ്യ യൽലക്ഷണം പ്രോക്തം പുംസോ വർണാഭിവൃഞ്ജകം |

യദന്യത്രാപി ദൃശ്യേത തത്തേനൈവ വിനിർഭിശേത് || 35 ||

551

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

സപ്തമസ്കന്ധേ യുധിഷ്ഠിരനാരദസംവാദേ സദാചാരനിർണയോ

നാമ ഏകാദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ ദ്വാദശോധ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

ബ്രഹ്മചാരി ഗുരുകുലേ വസൻ ദാന്തോ ഗുരോർഹിതം ।
ആചരൻ ദാസവന്നീചോ ഗുരൗ സുദ്യുദ്ധസൗഹൃദഃ ॥ 1 ॥ 552

സായം പ്രാതരുപാസീത ഗുർവഗ്ന്യർകസുരോത്തമാൻ ।
ഉദേ സന്ധ്യ ച യതവാഗ് ജപൻ ബ്രഹ്മ സമാഹിതഃ ॥ 2 ॥ 553

ഛന്ദാഃസ്യധീയിത ഗുരോരാഹുതശ്ചേത് സുയന്ത്രിതഃ ।
ഉപക്രമേവസാനേ ച ചരണൗ ശിരസാ നമേത് ॥ 3 ॥ 554

മേഖലാജിനവാസാംസി ജടാദണ്ഡകമണ്ഡലുൻ ।
ബിഭൃയാദുപവീതം ച ദർഭപാണിർയഥോദിതം ॥ 4 ॥ 555

സായം പ്രാതശ്ചരേദ്ദൈക്ഷം ഗുരവേ തന്നിവേദയേത് ।
ഭുഞ്ജീത യദ്യനുജ്ഞാതോ നോ ചേദുപവസേത് ക്വചിത് ॥ 5 ॥ 556

സുശീലോ മിതഭുഗ് ദക്ഷഃ ശ്രദ്ധയാനോ ജിതേന്ദ്രിയഃ ।
യാവദർഥം വ്യവഹരേത് സ്ത്രീഷു സ്ത്രീനിർജിതേഷു ച ॥ 6 ॥ 557

വർജയേത് പ്രമദാഗാമാമഗൃഹസ്ഥോ ബൃഹദ്വ്രതഃ ।
ഇന്ദ്രിയാണി പ്രമാമീനി ഹരന്ത്യപി യതേർമനഃ ॥ 7 ॥ 558

- കേശപ്രസാധനോൻമർദസ്തപനാഭ്യഞ്ജനാദികം |
ഗുരുസ്ത്രീഭിർയുവതിഭിഃ കാരയേന്നാത്മനോ യുവാ || 8 || 559
- നൻവഗ്നിഃ പ്രമദാ നാമ ഘൃതകുന്ദസമഃ പുമാൻ |
സുതാമപി രഹോ ജഹ്യാദന്യദാ യാവദർഥകൃത് || 9 || 560
- കൽപയിത്യാത്മനാ യാവദാദാസമിദമീശ്വരഃ |
ദ്വൈതം താവന്ന വിരമേത് തതോ ഹ്യസ്യ വിപര്യയഃ || 10 || 561
- ഏതത് സർവം ഗൃഹസ്ഥസ്യ സമാല്ലാതം യതേരപി |
ഗുരുവൃത്തിർവികൽപേന ഗൃഹസ്ഥസ്യർതുഗാമിനഃ || 11 || 562
- അഞ്ജനാഭ്യഞ്ജനോൻമർദസ്തർയവലേഖാമിഷം മധു |
സ്രഗ്ഗന്ധലേപാലങ്കാരാസ്ത്യജേയൂർയേ ധൃതവ്രതാഃ || 12 || 563
- ഉഷിതൈവം ഗുരുകുലേ ദ്വിജോഽധീത്യാവബുധ്യ ച |
ത്രയീം സാംഗോപനിഷദം യാവദർഥം യമാബലം || 13 || 564
- ദത്ത്വാ വരമനുജ്ഞാതോ ഗുരോഃ കാമം യദീശ്വരഃ |
ഗൃഹം വനം വാ പ്രവിശേത് പ്രവ്രജേത് തത്ര വാ വസേത് || 14 || 565
- അഗ്നൗ ഗുരാവാത്മനി ച സർവഭൂതേഷ്യധോക്ഷജം |
ഭൂതൈഃ സ്വധാമഭിഃ പശ്യേദപ്രവിഷ്ടം പ്രവിഷ്ടവത് || 15 || 566
- ഏവം വിധോ ബ്രഹ്മചാരി വാനപ്രസ്തോ യതിർഗൃഹീ |
ചരൻ വിദിതവിജ്ഞാനഃ പരം ബ്രഹ്മാധിഗച്ഛതി || 16 || 567
- വാനപ്രസ്ഥസ്യ വക്ഷ്യാമി നിയമാൻ മുനിസമ്മതാൻ |
യാനാതിഷ്ഠൻ മുനിർഗച്ഛേദ്യുഷിലോകമിഹാഞ്ജസാ || 17 || 568
- ന കൃഷ്ണപച്യമശ്നീയാദകൃഷ്ണം ചാപ്യകാലതഃ |
അഗ്നിപക്വമമാമം വാ അർകപക്വമുതാഹരേത് || 18 || 569

- വന്യൈശ്ചരുപുരോധാശാൻ നിർവപേത് കാലചോദിതാൻ |
ലബ്ധേ നവേ നവേന്നാഭ്യേ പുരാണം തു പരിത്യജേത് || 19 || 570
- അഗ്നൗർമമേവ ശരണമുടജം വാദ്രികന്ദരാം |
ശ്രയേത ഹിമവായുഗ്നിവർഷാർകാതപഷാട് സ്വയം || 20 || 571
- കേശരോമനഖശുശ്രുമലാനി ജടിലോ ദധത് |
കമണ്ഡൽവജിനേ ദണ്ഡവൽകലാഗ്നിപരിച്ഛദാൻ || 21 || 572
- ചരേദ് വനേ ദ്വാദശാബ്ധാനഷൗ വാ ചതുരോ മുനിഃ |
ദ്വാവേകം വാ യഥാ ബുദ്ധിർന വിപദ്യേത കൃച്ഛതഃ || 22 || 573
- യദാകൽപഃ സ്വക്രിയായാം വ്യാധിഭിർജരയാമവാ |
ആൻവീക്ഷിക്യാം വാ വിദ്യായാം കുർയാദനശനാദികം || 23 || 574
- ആത്മന്യഗ്നിൻ സമാരോപ്യ സന്യസ്യാഹമ്മമാത്മതാം |
കാരണേഷു ന്യസേത് സമ്യക് സംഘാതം തു യഥാർഹതഃ || 24 || 575
- ഖേ ഖാനി വായൗ നിശ്വാസാംസ്തേജസ്യുഷ്ണാണമാത്മവാൻ |
അപ്സ്യസ്യുക്ലേശേഷുപുയാനി ക്ഷിതൗ ശേഷം യഥോദ്ഭവം || 25 || 576
- വാചമഗ്നൗ സവക്തവ്യാമിന്ദ്രേ ശിൽപം കരാവപി |
പദാനി ഗത്യാ വയസി രത്യാപസ്ഥം പ്രജാപതൗ || 26 || 577
- മൃത്യൗ പായും വിസർഗം ച യഥാസ്ഥാനം വിനിർദിശേത് |
ദിക്ഷു ശ്രോത്രം സനാദേന സ്തർശമധ്യാത്മനി ത്വചം || 27 || 578
- രൂപാണി ചക്ഷുഷാ രാജൻ
ജ്യോതിഷ്യഭിനിവേശയേത് |
അപ്സു പ്രചേതസാ ജിഹ്വാം
ഘ്രേഘൈർഘ്രാണം ക്ഷിതൗ ന്യസേത് || 28 || 579

മനോ മനോരമൈശ്വരേണ ബുദ്ധിം ബോധൈഃ കവൗ പരേ |
 കർമാൺയധ്യാത്മനാ രുദ്രേ യദഹമ്മതാക്രിയാ |
 സത്തേന ചിത്തം ക്ഷേത്രജ്ഞൈ ഗുണൈർവൈകാരികം പരേ || 29 || 580

അപ്സു ക്ഷിതിമപോ ജ്യോതിഷ്യദോ വായൗ നഭസ്യമും |
 കൂടസ്ഥേ തച്ച മഹതി തദവ്യക്തേക്ഷരേ ച തത് || 30 || 581

ഇത്യക്ഷരതയാസ്ത്ഥാനം ചിൻമാത്രമവശേഷിതം |
 ഇതാത്യാദ്യയോഥ വിരമേദ് ദഗ്ധയോനിരിവാനലഃ || 31 || 582

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
 സപ്തമസ്കന്ധേ യുധിഷ്ഠിരസംവാദേ സദാചാരനിർണയോ നാമ ദ്വാദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ ത്രയോദശോധ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

കൽപസ്തേവം പരിവ്രജ്യ ദേഹമാത്രാവശേഷിതഃ |
ഗ്രാമൈകരാത്രവിധിനാ നിരപേക്ഷശ്ചരേൻമഹീം || 1 || 583

ബിഭൃയാദ് യദ്യസൗ വാസഃ കൗപീനാച്ഛാദനം പരം |
ത്യക്തം ന ദണ്ഡലിംഗാദേരന്യത് കിഞ്ചിദനാപദി || 2 || 584

ഏക ഏവ ചരേദ് ഭിക്ഷുരാത്മാരാമോനപാശ്രയഃ |
സർവഭൂതസുഹൃച്ഛാന്തോ നാരായണപരായണഃ || 3 || 585

പശ്യേദാത്മന്യദോ വിശ്വം പരേ സദസതോവ്യയേ |
ആത്മാനം ച പരം ബ്രഹ്മ സർവത്ര സദസന്മയേ || 4 || 586

സുപ്തപ്രബോധയോഃ സന്ധാവാത്മനോ ഗതിമാത്മദൃക് |
പശ്യൻ ബന്ധം ച മോക്ഷം ച മായാമാത്രം ന വസ്തുതഃ || 5 || 587

നാഭിനന്ദേദ് ധ്രുവം മൃത്യുമധ്രുവം വാസ്യ ജീവിതം |
കാലം പരം പ്രതീക്ഷേത ഭൂതാനാം പ്രഭവാപ്യയം || 6 || 588

നാസച്ഛാസ്ത്രേഷു സഞ്ജ്ഞത നോപജീവേത ജീവികാം |
വാദവാദാംസ്ത്യജേത്തർകാൻ പക്ഷം കം ച ന സംശ്രയേത് || 7 || 589

- ന ശിഷ്യാനനുബധ്നീത ഗ്രന്ഥാൻ നൈവാദ്യസേദ് ബഹുൻ |
ന വ്യാഖ്യാമുപയുഞ്ജീത നാരംഭാനാരഭേത്ക്വചിത് || 8 || 590
- ന യതേരാശ്രമഃ പ്രായോ ധർമഹേതുർമഹാത്മനഃ |
ശാന്തസ്യ സമചിത്തസ്യ ബിദ്യയാദുത വാ ത്യജേത് || 9 || 591
- അവ്യക്തലിംഗോ വ്യക്താർഥോ മനീഷ്യുൻമത്തബാലവത് |
കവിർമുകവദാത്മാനം സ ദൃഷ്ട്വാ ദർശയേന്യുണാം || 10 || 592
- അത്രാപ്യുദാഹരന്തീമമിതിഹാസം പുരാതനം |
പ്രഹ്ലാദസ്യ ച സംവാദം മൂനേരാജഗരസ്യ ച || 11 || 593
- തം ശയാനം ധരോപസ്ഥേ കാവേർയാം സഹ്യസാനുനി |
രജസ്യലൈസ്തനൂദേശൈർനിഗൂഢാമലതേജസം || 12 || 594
- ദദർശ ലോകാൻ വിചരൻ ലോകതത്ത്വവിവിത്സയാ |
വൃതോച്ഛിമാതൈഃ കതിപയൈഃ പ്രഹ്ലാദോ ഭഗവത്പ്രിയഃ || 13 || 595
- കർമണാക്രൂതിഭിർവാചാ ലിംഗൈർവർണാശ്രമാദിഭിഃ |
ന വിദന്തി ജനാ യം വൈ സോസ്സാവിതി ന വേതി ച || 14 || 596
- തം നത്യാഭ്യർച്യ വിധിവത് പാദയോഃ ശിരസാ സ്തൃശൻ |
വിവിത്സുരിദമപ്രാക്ഷീൻമഹാഭാഗവതോസ്തൂരഃ || 15 || 597
- ബിഭർഷി കായം പീവാനം സോദ്യമോ ഭോഗവാൻ യഥാ |
വിത്തം ചൈവോദ്യമവതാം ഭോഗോ വിത്തവതാമിഹ |
ഭോഗിനാം ഖലു ദേഹോഽയം പീവാ ഭവതി നാൻയഥാ || 16 || 598
- ന തേ ശയാനസ്യ നിരുദ്യമസ്യ
ബ്രഹ്മൻ നു ഹാർഥോ യത ഏവ ഭോഗഃ |

അഭോഗിനോഽയം തവ വിപ്ര ദേഹഃ

പീവാ യതസ്സദ്യദ നഃ ക്ഷമം ചേത് || 17 ||

599

കവിഃ കൽപോ നിപുണദ്യുക് ചിത്രപ്രിയകഥഃ സമഃ |

ലോകസ്യ കുർവതഃ കർമ ശേഷേ തദ്വിക്ഷിതാപി വാ || 18 ||

600

നാരദ ഉവാച

സ ഇത്ഥം ദൈത്യപതിനാ പരിപൃഷ്ടോ മഹാമുനിഃ |

സൂയമാനസ്തമദ്യാഹ തദ്യാഗമൃതയന്ത്രിതഃ || 19 ||

601

ബ്രാഹ്മണ ഉവാച

വേദേദമസുരശ്രേഷ്ഠ ഭവാൻ നന്വാർയസമ്മതഃ |

ഈഹോപരമയോർനൃണാം പദാന്യധ്യാത്മചക്ഷുഷാ || 20 ||

602

യസ്യ നാരായണോ ദേവോ ഭഗവാൻ ഹൃദ്ഗതഃ സദാ |

ഭക്ത്യാ കേവലയാജ്ഞാനം ധൂനോതി ധ്യാന്തമർകവത് || 21 ||

603

അഥാപി ബ്രൂമഹേ പ്രശ്നാംസ്തവ രാജൻ യഥാശ്രുതം |

സംഭാവനീയോ ഹി ഭവാനാത്മനഃ ശുദ്ധിമിച്ഛതാം || 22 ||

604

തൃഷ്ണയാ ഭവവാഹിന്യാ യോഗൈഃ കാമൈരപുരയാ |

കർമാണി കാർയമാണോഽഹം നാനായോനിഷു യോജിതഃ || 23 ||

605

യദ്യച്ഛയാ ലോകമിമം പ്രാപിതഃ കർമഭിർഭ്രമൻ |

സ്വർഗാപവർഗയോർദ്വാരം തിരശ്ചാം പുനരസ്യ ച || 24 ||

606

അത്രാപി ദമ്പതീനാം ച സുഖായാൻയാപനുത്തയേ |

കർമാണി കുർവതാം ദൃഷ്ട്വാ നിവൃത്തോഽസ്മി വിപർയയം || 25 ||

607

സുഖമസ്യാത്മനോ രൂപം സർവേഹോപരതിസ്തനൂഃ |

മനഃസംസ്തർശജാൻ ദൃഷ്ട്വാ ഭോഗാൻ സ്വപ്സാമി സംവിശൻ || 26 ||

608

- ഇത്യേതദാത്മനഃ സ്വാർഥം സന്തം വിസ്മൃത്യ വൈ പുമാൻ |
വിചിത്രാമസതി ദ്വൈതേ ഘോരാമാഘ്നാതി സംസൃതിം || 27 || 609
- ജലം തദുദ്ഭവൈശ്വരണം ഹിത്യാജേണാ ജലകാമ്യയാ |
മൃഗത്യുഷ്ണാമുപാധാവേദ്യമാന്യത്രാർഥദൃക് സ്വതഃ || 28 || 610
- ദേഹാദിഭിർദൈവതന്ത്രരാത്മനഃ സുഖമീഹതഃ |
ദുഃഖാത്യയം ചാനീശസ്യ ക്രിയാ മോഘാഃ കൃതാഃ കൃതാഃ || 29 || 611
- ആധ്യാത്മികാദിഭിർദുഃഖൈരവിമുക്തസ്യ കർഹിച്ചിത് |
മർത്യസ്യ കൃച്ഛ്യാപനതൈരർത്ഥൈഃ കാമൈഃ ക്രിയേത കിം || 30 || 612
- പശ്യാമി ധനിനാം ക്ലേശം ലുബ്ധാനാമജിതാത്മനാം |
ഭയാദലബ്ധനിദ്രാണാം സർവതോഭിവിശങ്കിനാം || 31 || 613
- രാജതശ്ചൗരതഃ ശത്ത്രോഃ സ്വജ്ഞാത് പശുപക്ഷിതഃ |
അർഥിഭ്യഃ കാലതഃ സ്വസ്താനിത്യം പ്രാണാർഥവദ്ഭയം || 32 || 614
- ശോകമോഹഭയക്രാധ -
രാഗക്ലേശ്യശ്രമാദയഃ |
യൻമൂലാഃ സ്യൂർനൂണാം ജഹ്യാത്
സ്തൂഹാം പ്രാണാർഥയോർബുധഃ || 33 || 615
- മധുകാരമഹാസർപൗ ലോക്യേന്ദ്രിൻ നോ ഗുരുത്തമൗ |
വൈരാഗ്യം പരിതോഷം ച പ്രാപ്താ യച്ഛിക്ഷയാ വയം || 34 || 616
- വിരാഗഃ സർവകാമേഭ്യഃ ശിക്ഷിതോ മേ മധുവ്രതാത് |
കൃച്ഛ്യാപ്തം മധുവദ് വിത്തം ഹത്യാപ്യന്യോ ഹരേത്പതിം || 35 || 617
- അനീഹഃ പരിതൂഷ്ണാത്മാ യദ്യച്ഛോപനതാദഹം |
നോ ചേഷ്ഠയേ ബഹുഹാനി മഹാഹിരിവ സത്തുവാൻ || 36 || 618

- ക്വചിദൽപം ക്വചിദ് ഭൂരി ഭുഞ്ജേന്നം സ്വാദ്യസ്വാദ്യ വാ |
 ക്വചിദ്ഭൂരി ഗുണോപേതം ഗുണഹീനമുത ക്വചിത് || 37 || 619
- ശ്രദ്ധയോപഹൃതം ക്വാപി കദാചിൻമാനവർജിതം |
 ഭുഞ്ജേ ഭുക്ത്യാമ കസ്തിംശ്ചിദ് ദിവാ നക്തം യദ്യുച്ഛയാ || 38 || 620
- ക്ഷൗമം ദുകൂലമജിനം ചീരം വൽകലമേവ വാ |
 വസ്യേന്യദപി സമ്പ്രാപ്തം ദിഷ്ടഭുക് തുഷ്ടധീരഹം || 39 || 621
- ക്വചിച്ഛയേ ധരോപസ്ഥേ തുണപർണാശ്ശദസ്മസു |
 ക്വചിത് പ്രാസാദപര്യങ്കേ കശിപൗ വാ പരേച്ഛയാ || 40 || 622
- ക്വചിത് സ്തോത്വേനൂലിപ്താംഗഃ സുവാസാഃ സഗ്വലങ്കൃതഃ |
 രഥേഭാശ്ശൈശ്വരേ ക്വാപി ദിഗ്വാസാ ഗ്രഹവദ് വിഭോ || 41 || 623
- നാഹം നിന്ദേ ന ച സ്തൗമി സ്വഭാവവിഷമം ജനം |
 ഏതേഷാം ശ്രേയ ആശാസേ ഉതൈകാത്മ്യം മഹാത്മനി || 42 || 624
- വികൽപം ജുഹുയാച്ചിത്തൗ താം മനസ്വർഥവിഭ്രമേ |
 മനോ വൈകാരികേ ഹുത്വാ തൻമായായാം ജുഹോത്യനു || 43 || 625
- ആത്മാനുഭൂതൗ താം മായാം ജുഹുയാത് സത്യദുങ്മുനിഃ |
 തതോ നിരീഹോ വിരമേത് സ്യാനുഭൂത്യാജ്ഞനി സ്ഥിതഃ || 44 || 626
- സ്വാത്മവൃത്തം മയേത്ഥം തേ സുഗുപ്തമപി വർണിതം |
 വ്യപേതം ലോകശാസ്ത്രാഭ്യാം ഭവാൻ ഹി ഭഗവത്പരഃ || 45 || 627
- നാരദ ഉവാച
 ധർമം പാരമഹംസ്യം വൈ മൂനേഃ ശ്രുത്യാസുരേശ്വരഃ |
 പുജ്യിത്വാ തതഃ പ്രീത ആമന്തര്യ പ്രയയൗ ഗൃഹം || 46 || 628

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം

സപ്തമസ്കന്ധേ യുധിഷ്ഠിരനാരദസംവാദേ യതിധർമ്മേ
ത്രയോദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ ചതുർദശോധ്യായഃ ॥

യുധിഷ്ഠിര ഉവാച
ഗൃഹസ്ഥ ഏതാം പദവീം വിധിനാ യേന ചാഞ്ജസാ |
യാതി ദേവഋഷേ ബ്രൂഹി മാദ്യശോ ഗൃഹമുഡധീഃ || 1 || 629

നാരദ ഉവാച
ഗൃഹേഷ്വവസ്ഥിതോ രാജൻ ക്രിയാഃ കുർവൻ ഗൃഹോചിതാഃ |
വാസുദേവാർപണം സാക്ഷാദുപാസീത മഹാമുനീൻ || 2 || 630

ശുൺവൻ ഭഗവതോദ്ഭീക്ഷണമവതാരകമാമൃതം |
ശ്രദ്ധയാനോ യമാകാലമുപശാന്തജനാവൃതഃ || 3 || 631

സത്സംഗാച്ഛനകൈഃ സംഗമാത്മജായാത്മജാദിഷു |
വിമുച്യേൻമുച്യമാനേഷു സ്വയം സ്വപ്നവദുത്ഥിതഃ || 4 || 632

യാവദർഥമുപാസീനോ ദേഹേ ഗേഹേ ച പണ്ഡിതഃ |
വീരക്തോ രക്തവത് തത്ര നൃലോകേ നരതാം ന്യസേത് || 5 || 633

ഇതാതയഃ പിതരൗ പുത്രാ ഭ്രാതരഃ സുഹൃദ്ഭാര്യാപരേ |
യദ് വദന്തി യദിച്ഛന്തി ചാനുമോദേത നിർമമഃ || 6 || 634

ദിവ്യം ഭൗമം ചാന്തരീക്ഷം വിത്തമച്യുതനിർമിതം |
തത് സർവമുപയുഞ്ജാന ഏതത് കുർയാത് സ്വതോ ബുധഃ || 7 || 635

- യാവദ് ഭൂധേത ജ്വരം താവത് സ്വത്വം ഹി ദേഹിനാം |
അധികം യോഭിമന്യേത സ സ്തേനോ ദണ്ഡമർഹതി || 8 || 636
- മൃഗോഷ്ടവരമർകാവുസരീസ്യപ്ഖഗമക്ഷികാഃ |
ആത്മനഃ പുത്രവത് പശ്യേന്തൈരേഷാമന്തരം കിയത് || 9 || 637
- ത്രിവർഗം നാതികൃച്ഛണ ഭജേത ഗൃഹമേധ്യപി |
യമാദേശം യമാകാലം യാവദ് ദൈവോപപാദിതം || 10 || 638
- ആശ്വാഘാന്ത്യേവസായിഭ്യഃ കാമാൻ സംവിഭജേദ്യഥാ |
അപ്യേകാമാത്മനോ ദാരാം നൃണാം സ്വത്വഗ്രഹോ യതഃ || 11 || 639
- ജഹ്യാദ് യദർഥേ സ്വപ്രാണാൻ ഹന്യാദ് വാ പിതരം ഗുരും |
തസ്യാം സ്വത്വം സ്ത്രിയാം ജഹ്യാദ് യസ്തേന ഹൃജിതോ ജിതഃ || 12 || 640
- കുമിവിഡ്ഭസ്മനിഷ്ഠാന്തം ക്വേദം തുച്ഛം കലേവരം |
ക്വ തദീയരതിർഭാർയാ ക്വായമാത്മാ നഭശ്ചരഭിഃ || 13 || 641
- സിദ്ധൈർയജ്ഞാവശിഷ്ടാർമൈഃ കൽപയേദ് വൃത്തിമാത്മനഃ |
ശേഷേ സ്വത്വം ത്യജൻ പ്രാജ്ഞഃ പദവീം മഹതാമിയാത് || 14 || 642
- ദേവാനൃഷീൻ നൃഭൂതാനി പിതൃനാത്മാനമൻവഹം |
സ്വവൃത്തയാഗതവിത്തേന യജേത പുരുഷം പൃഥക് || 15 || 643
- യർഹ്യാത്മനോഽധികാരാദ്യാഃ സർവാഃ സ്വർയജ്ഞസമ്പദഃ |
വൈതാനികേന വിധിനാ അഗ്നിഹോത്രാദിനാ യജേത് || 16 || 644
- ന ഹൃഗ്നിമുഖത്വോഽയം വൈ ഭഗവാൻ സർവയജ്ഞഭുക് |
ഇജ്ഞേത ഹവിഷാ രാജൻ യഥാ വിപ്രമുഖേ ഹുതൈഃ || 17 || 645
- തസ്മാദ് ബ്രാഹ്മണദേവേഷു
മർത്യാദിഷു യഥാർഹതഃ |

- യത്ര യത്ര ഹരേരർചാ സ ദേശഃ ശ്രേയസാം പദം |
 യത്ര ഗംഗാദയോ നദ്യഃ പുരാണേഷു ച വിശ്രുതാഃ || 29 || 657
- സരാംസി പുഷ്കരാദിനി ക്ഷേത്രാൺയർഹാശ്രിതാൻയുത |
 കുരുക്ഷേത്രം ഗയശിരഃ പ്രയാഗഃ പുലഹാശ്രമഃ || 30 || 658
- നൈമിഷം ഫാൽഗുനം സേതുഃ പ്രഭാസോഽഥ കുശസ്ഥലീ |
 വാരാണസി മധുപുരീ പമ്പാ ബിന്ദുസരസ്തഥാ || 31 || 659
- നാരായണാശ്രമോ നന്ദാ സീതാരാമാശ്രമാദയഃ |
 സർവേ കുലാചലാ രാജൻ മഹേന്ദ്രമലയാദയഃ || 32 || 660
- ഏതേ പുൺയതമാ ദേശാ ഹരേരർചാശ്രിതാശ്ച യേ |
 ഏതാൻ ദേശാൻ നിഷേവേത ശ്രേയസ്താമോ ഹൃദീക്ഷ്ണശഃ |
 ധർമോ ഹൃത്രേഹിതഃ പുംസാം സഹസ്രാധിഫലോദയഃ || 33 || 661
- പാത്രം ത്വത്ര നിരൂക്തം വൈ കവിഭിഃ പാത്രവിത്തമൈഃ |
 ഹരിരേവൈക ഉർവീശ യൻമയം വൈ ചരാചരം || 34 || 662
- ദേവർഷ്യർഹത്സു വൈ സത്സു തത്ര ബ്രഹ്മാത്മജാദിഷു |
 രാജൻ യദഗ്രപൂജായാം മതഃ പാത്രതയാച്യുതഃ || 35 || 663
- ജീവരാശിഭിരാകീർണ ആണ്ഡകോശാംഘ്രിപോ മഹാൻ |
 തൻമൂലത്യാദച്യുതേജ്യാ സർവജീവാത്മതർപണം || 36 || 664
- പുരാൺയനേന സൃഷ്ടാനി നൃതിര്യഗൃഷിദേവതാഃ |
 ശേതേ ജീവേന രൂപേണ പുരേഷു പുരുഷോ ഹൃസൗ || 37 || 665
- തേഷ്യേഷു ഭഗവാൻ രാജംസ്താരതമ്യേന വർതതേ |
 തസ്താത്പാത്രം ഹി പുരുഷോ യാവാനാത്മാ യഥേയതേ || 38 || 666

ദൃഷ്ട്വാ തേഷാം മിഥോ നൃണാമവഹ്നാന്നാത്മതാം നൃപ |
 ത്രേതാദിഷു ഹരേരർചാ ക്രിയായൈ കവിഭിഃ കൃതാ || 39 || 667

തത്ത്വോർചായാം ഹരിം കേചിത് സംശ്രദ്ധായ സപര്യയാ |
 ഉപാസത ഉപാസ്താപി നാർഥദാ പുരുഷഭിഷാം || 40 || 668

പുരുഷേഷ്വപി രാജേന്ദ്ര സുപാത്രം ബ്രാഹ്മണം വിദുഃ |
 തപസാ വിദ്യയാ തുഷ്ട്വാ ധത്തേ വേദം ഹരേസ്തനും || 41 || 669

നന്വസ്യ ബ്രാഹ്മണാ രാജൻ കൃഷ്ണസ്യ ജഗദാത്മനഃ |
 പുനന്തഃ പാദരജസാ ത്രിലോകീം ദൈവതം മഹത് || 42 || 670

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
 സപ്തമസ്കന്ധേ സദാചാരനിർണയോ നാമ ചതുർദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ പഞ്ചദശോധ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

കർമനിഷ്ഠാ ദിജ്ഞഃ കേചിത് തപോനിഷ്ഠാ നൃപാപരേ |
സ്വാധ്യായേന്ദ്രിയേ പ്രവചനേ യേ കേചിജ്ഞാതായോഗയോഃ || 1 || 671

ജ്ഞാനനിഷ്ഠായ ദേയാനി കവ്യാന്യാനന്ത്യമിച്ഛതാ |
ദൈവേ ച തദഭാവേ സ്വാദിതരേഭ്യോ യഥാർഹതഃ || 2 || 672

ദ്വൗ ദൈവേ പിതൃകാർയേ ത്രീണൈകൈകമുദയത്ര വാ |
ഭോജയേത് സുസമൃദ്ധോഽപി ശാദ്ധേ കുർയാന്ന വിസ്തരം || 3 || 673

ദേശകാലോചിതശ്രദ്ധാ ദ്രവ്യപാത്രാർഹണാനി ച |
സമൃഗ്ഭവന്തി നൈതാനി വിസ്തരാത് സ്വജനാർപണാത് || 4 || 674

ദേശേ കാലേ ച സമ്പ്രാപ്തേ മുന്യന്നം ഹരിദൈവതം |
ശ്രദ്ധയാ വിധിവത്പാത്രേന്യസ്തം കാമധുഗക്ഷയം || 5 || 675

ദേവർഷിപിതൃഭൂതേഭ്യ ആത്മനേ സ്വജനായ ച |
അന്നം സംവിഭജൻ പശ്യേത്സർവം തത് പുരുഷാത്മകം || 6 || 676

ന ദദ്യാദാമിഷം ശാദ്ധേ ന ചാദ്യാദ്ധർമതത്ത്വവിത് |
മുന്യന്നൈഃ സ്വാത്പരാ പ്രീതിർയഥാ ന പശുഹിംസയാ || 7 || 677

- നൈതാദൃശഃ പരോ ധർമോ നൃണാം സദ്ധർമമിച്ഛതാം |
 ന്യാസോ ദണ്ഡസ്യ ഭൂതേഷു മനോവാക്കായജസ്യ യഃ || 8 || 678
- ഏകേ കർമ്മയാൻ യജ്ഞാൻ ഇത്താനിനോ യജ്ഞവിത്തമാഃ |
 ആത്മസംയമന്യേനീഹാ ജുഹ്വതി ഇത്താനദീപിതേ || 9 || 679
- ദ്രവ്യയജ്ഞൈർയക്ഷ്യമാണം ദൃഷ്ട്വാ ഭൂതാനി ബിഭൃതി |
 ഏഷ മാകരുണോ ഹന്യാദതജ്ജ്ഞോ ഹ്യസുതൃബ്ധ്രുവം || 10 || 680
- തസ്മാദ് ദൈവോപപന്നേന മുന്യന്നേനാപി ധർമവിത് |
 സന്തുഷ്ടോഹരഹഃ കുർയാന്നിത്യനൈമിത്തികീഃ ക്രിയാഃ || 11 || 681
- വിധർമഃ പരധർമശ്ച ആദാസ ഉപമാ ഛലഃ |
 അധർമശാഖാഃ പഞ്ചേമാ ധർമജ്ഞോധർമവത് ത്യജേത് || 12 || 682
- ധർമബാധോ വിധർമഃ സ്വാത്പരധർമോന്യചോദിതഃ |
 ഉപധർമസ്തു പാവണ്യോ ദംഭോ വാ ശബ്ദിച്ഛലഃ || 13 || 683
- യസ്ത്വിച്ഛയാ കൃതഃ പുംഭിരാദാസോ ഹ്യാശ്രമാത്പൃഥക് |
 സ്വഭാവവിഹിതോ ധർമഃ കസ്യ നേഷുഃ പ്രശാന്തയേ || 14 || 684
- ധർമാർഥമപി നേഹേത യാത്രാർഥം വാധനോ ധനം |
 അനീഹാനീഹമാനസ്യ മഹാഹേരിവ വൃത്തിദാ || 15 || 685
- സന്തുഷ്ടസ്യ നിരീഹസ്യ സ്വാത്മാരാമസ്യ യത്സുഖം |
 കുതസ്തത്കാമലോഭേന ധാവത്യാർഥേഹയാ ദിശഃ || 16 || 686
- സദാ സന്തുഷ്ടമനസഃ സർവാഃ സുഖമയാ ദിശഃ |
 ശർകരാകണ്ടകാദിഭ്യോ യഥോപാനത്പദഃ ശിവം || 17 || 687
- സന്തുഷ്ടഃ കേന വാ രാജന്ന വർത്തേതാപി വാരിണാ |
 ഔപസ്ഥ്യജ്ഞേഹ്യകാർപണ്യാദ്ഗൃഹപാലായതേ ജനഃ || 18 || 688

- അസന്തുഷ്ടസ്യ വിപ്രസ്യ തേജോ വിദ്യാ തപോ യശഃ |
സ്രവന്തീന്ദ്രിയലൗൽയേന ഇന്താനം ചൈവാവകീര്യതേ || 19 || 689
- കാമസ്യാന്തം ച ക്ഷുത്തുഡ്ഭ്യം ക്രോധസ്യേതത്ഫലോദയാത് |
ജനോ യാതി ന ലോദസ്യ ജിത്വാ ഭുക്ത്വാ ദിശോ ഭുവഃ || 20 || 690
- പണ്ഡിതാ ബഹവോ രാജൻ ബഹുജ്ഞാഃ സംശയച്ഛിദഃ |
സദസസ്തതയോഽപ്യേകേ അസന്തോഷാത്പതന്ത്യധഃ || 21 || 691
- അസങ്കൽപാജ്ഞയേത് കാമം ക്രോധം കാമവിവർജ്ജനാത് |
അർമാനർഥേക്ഷയാ ലോഭം ഭയം തത്ത്വാവമർശനാത് || 22 || 692
- ആൻവീക്ഷിക്യാ ശോകമോഹൗ ദംഭം മഹദുപാസയാ |
യോഗാന്തരായാൻ മൗനേന ഹിംസാം കായാഭ്യനിഹയാ || 23 || 693
- കൃപയാ ഭൂതജം ദുഃഖം ദൈവം ജഹ്യാത്സമാധിനാ |
ആത്മജം യോഗവീര്യേണ നിദ്രാം സത്യനിഷേവയാ || 24 || 694
- രജസ്തമശ്ച സത്തേന സത്യം ചോപശമേന ച |
ഏതത്സർവം ഗുരൗ ഭക്ത്യാ പുരുഷോ ഹ്യഞ്ജസാ ജയേത് || 25 || 695
- യസ്യ സാക്ഷാദ് ഭഗവതി ഇന്താനദീപപ്രഭേ ഗുരൗ |
മർത്യാസദ്ധീഃ ശ്രുതം തസ്യ സർവം കുഞ്ജരശൗചവത് || 26 || 696
- ഏഷ വൈ ഭഗവാൻ സാക്ഷാത് പ്രധാനപുരുഷേശ്വരഃ |
യോഗേശ്വരൈർവിമൃഗ്യാംഘ്രിർലോകോ യം മന്യതേ നരം || 27 || 697
- ഷഡ്ഗുഹസംയമൈകാന്താഃ സർവാ നിയമചോദനാഃ |
തദന്താ യദി നോ യോഗാനാവഹേയുഃ ശ്രമാവഹാഃ || 28 || 698
- യഥാ വാർതാദയോ ഹൃദ്ഗമാ യോഗസ്യാർഥം ന ബിഭ്രതി |
അനർഥായ ഭവേയുസ്തേ പൂർത്തമിഷ്ടം തമാസതഃ || 29 || 699

യശ്ചിത്തവിജയേ യത്തഃ സ്യാന്നിഃസംഗോപരിഗ്രഹഃ ഏകോ വിവിക്തശരണോ ഭിക്ഷുർഭിക്ഷാമിതാശനഃ 30	700
ദേശേ ശുചൗ സമേ രാജൻ സംസ്ഥാപ്യാസനമാത്മനഃ സ്ഥിരം സമം സുഖം തസ്മിന്നാസീതർജ്ജുംഗ ഓമിതി 31	701
പ്രാണാപാനൗ സന്നിരുധ്യാത് പൂരകുംഭകരേചകൈഃ യാവൻമനസ്സ്യജേത് കാമാൻ സ്വനാസാഗ്രനിരീക്ഷണഃ 32	702
യതോ യതോ നിഃസരതി മനഃ കാമഹതം ഭ്രമത് തതസ്തത ഉപാഹൃത്യ ഹൃദി രുന്ധ്യാച്ഛനൈർബുധഃ 33	703
ഏവമഭ്യസ്യതശ്ചിത്തം കാലേനാൽപീയസാ യതേഃ അനിശം തസ്യ നിർവാണം യാത്യനിന്ധനവഹ്നിവത് 34	704
കാമാഭിഭിരനാവിധം പ്രശാന്താവിലവൃത്തി യത് ചിത്തം ബ്രഹ്മസുഖസ്പൃഷ്ടം നൈവോത്തിഷ്ഠേത കർഹിച്ചിത് 35	705
യഃ പ്രവ്രജ്യ ഗൃഹാത്പൂർവം ത്രിവർഗാവപനാത്പുനഃ യദി സേവേത താൻ ഭിക്ഷുഃ സ വൈ വാന്താശ്യപത്രപഃ 36	706
യൈഃ സ്വദേഹഃ സ്മൃതോ നാത്മാ മർത്യോ വിട്കുമിദസ്മസാത് ത ഏനമാത്മസാത്കൃത്യാ ശ്ലാഘയന്തി ഹ്യസത്തമാഃ 37	707
ഗൃഹസ്ഥസ്യ ക്രിയാത്യാഗോ വ്രതത്യാഗോ വടോരപി തപസ്വിനോ ഗ്രാമസേവാ ഭിക്ഷോരിന്ദ്രിയലോലതാ 38	708
ആശ്രമാപസദാ ഹേതേ ഖൽവാശ്രമവിധംബകാഃ ദേവമായാവിമൂഢാസ്സാനുപേക്ഷേതാനുകമ്പയാ 39	709
ആത്മാനം ചേദിജാനീയാത്പരം ഇഞാനധൂതാശയഃ കിമിച്ഛൻ കസ്യ വാ ഹേതോർദേഹം പുഷ്ണാതി ലമ്പടഃ 40	710

ആഹുഃ ശരീരം രഥമിന്ദ്രിയാണി

ഹയാനഭീഷുൻ മന ഇന്ദ്രിയേശം |

വർത്താനി മാത്രാ ധീഷണാം ച സൂതം

സത്ത്യം ബൃഹദ്ബന്ധുരമീശസൃഷ്ടം || 41 ||

711

അക്ഷം ദശപ്രാണമധർമധർമൗ

ചക്രേഭിമാനം രമിനം ച ജീവം |

ധനുർഹി തസ്യ പ്രണവം പഠന്തി

ശരം തു ജീവം പരമേവ ലക്ഷ്യം || 42 ||

712

രാഗോ ദ്വേഷശ്ച ലോഭശ്ച ശോകമോഹൗ ഭയം മദഃ |

മാനോവമാനോസൂയാ ച മായാ ഹിംസാ ച മത്സരഃ || 43 ||

713

രജഃ പ്രമാദഃ ക്ഷുന്നിദ്രാ ശത്രുവസ്തേവമാദയഃ |

രജസ്തമഃപ്രകൃതയഃ സത്ത്യപ്രകൃതയഃ ക്വചിത് || 44 ||

714

യാവന്നുകായരഥമാത്മവശോപകൽപം

ധത്തേ ഗരിഷ്ഠചരണാർചനയാ നിശാതം,

ഇണാനാസിമച്യുതബലോ ദധദസ്സശത്രുഃ

സ്വാരാജ്യതുഷ്ട ഉപശാന്ത ഇദം വിജഹ്യാത് || 45 ||

715

നോചേത്പ്രമത്തമസദിന്ദ്രിയവാജിസൂതാ

നീത്യാത്പഥം വിഷയദസ്യുഷു നിക്ഷിപന്തി,

തേ ദസ്യവഃ സഹയസൂതമമും തമോന്യേ

സംസാരകൂപ ഉരുമൃത്യുഭയേ ക്ഷിപന്തി || 46 ||

716

പ്രവൃത്തം ച നിവൃത്തം ച ദ്വിവിധം കർമ വൈദികം |

ആവർത്തേത പ്രവൃത്തേന നിവൃത്തേനാശ്ശുഭേദ്യുതം || 47 ||

717

- ഹിംസ്രം ദ്രവ്യമയം കാമ്യമഗ്നിഹോത്രാഭ്യശാന്തിദം |
ദർശശ്ച പൂർണ്ണമാസശ്ച ചാതുർമാസ്യം പശുഃ സുതഃ || 48 || 718
- ഏതദിഷ്ടം പ്രവൃത്താഖ്യം ഹുതം പ്രഹുതമേവ ച |
പൂർതം സുരാലയാരാമകൂപാജീവ്യാദിലക്ഷണം || 49 || 719
- ദ്രവ്യസൂക്ഷ്മവിപാകശ്ച ധൂമോ രാത്രിരപക്ഷയഃ |
അയനം ദക്ഷിണം സോമോ ദർശ ഓഷധിവീര്യധഃ || 50 || 720
- അന്നം രേത ഇതി ക്ഷേശ പിതൃയാനം പുനർഭവഃ |
ഏകൈകശ്വേനാനുപൂർവം ഭൂത്വാ ഭൂത്യേഹ ജായതേ || 51 || 721
- നിഷേകാദിശ്ശശാനാന്തൈഃ സംസ്കാരൈഃ സംസ്കൃതോ ദ്വിജഃ |
ഇന്ദ്രിയേഷു ക്രിയായജ്ഞാൻ ഇത്താനദീപേഷു ജുഹ്വതി || 52 || 722
- ഇന്ദ്രിയാണി മനസ്യൂർമൗ വാചി വൈകാരികം മനഃ |
വാചം വർണസമാല്ലായേ തമോങ്കാരേ സ്വരേ ന്ധസേത് |
ഓങ്കാരം ബിന്ദൗ നാദേ തം തം തു പ്രാണേ മഹത്യമും || 53 || 723
- അഗ്നിഃ സൂര്യോ ദിവാ പ്രാഹ്ണഃ ശുക്ലോ രാകോത്തരം സ്വരാട് |
വിശ്വശ്ച തൈജസഃ പ്രാജ്ഞസ്സൂര്യ ആത്മാ സമൻവയാത് || 54 || 724
- ദേവയാനമിദം പ്രാഹുർഭൂത്വാ ഭൂത്വാനുപൂർവശഃ |
ആത്മയാജ്യുപശാന്താത്മാ ഹ്യാത്മസ്ഥോ ന നിവർതതേ || 55 || 725
- യ ഏതേ പിതൃദേവാനാമയനേ വേദനിർമിതേ |
ശാസ്ത്രേണ ചക്ഷുഷാ വേദ ജനസ്ഥോപി ന മുഹ്യതി || 56 || 726
- ആദാവന്തേ ജനാനാം സദ് ബഹിരന്തഃ പരാവരം |
ഇത്താനം ജേതേയം വചോ വാച്യം തമോ ജ്യോതിസ്ത്വയം സ്വയം || 57 || 727

- ആബാധിതോഽപി ഹ്യാഭാസോ യഥാ വസ്തുതയാ സ്മൃതഃ |
ദുർഘടത്യാദൈന്ദ്രിയകം തദ്വദർശമവികൽപിതം || 58 || 728
- ക്ഷിത്യാദീനാമിഹാർത്ഥാനാം ഛായാ ന കതമാപി ഹി |
ന സംഘാതോ വികാരോഽപി ന പൃഥങ് നാൻവിതോ മൃഷാ || 59 || 729
- ധാതവോഽവയവിത്യാച്ച തൻമാത്രാവയവൈർവിനാ |
ന സ്യുർഹ്യസത്യവയവിൻയസന്നവയവോഽന്തതഃ || 60 || 730
- സ്യാത്സാദൃശ്യഭേദസ്താവദികൽപേ സതി വസ്തുനഃ |
ജാഗ്രത്ത്വാപൗ യഥാ സ്വപ്നേ തഥാ വിധിനിഷേധതാ || 61 || 731
- ഭാവാദ്വൈതം ക്രിയാദ്വൈതം ഭവ്യാദ്വൈതം തഥാഽന്തനഃ |
വർതയൻ സ്യാനുഭൂത്യേഹ ത്രീൻ സ്വപ്നാൻ ധൂനുതേ മൂനിഃ || 62 || 732
- കാർയകാരണവസ്തൈക്യമർശനം പടതന്തുവത് |
അവസ്തുത്വാദികൽപസ്യ ഭാവാദ്വൈതം തദുച്യതേ || 63 || 733
- യദ്ബ്രഹ്മണി പരേ സാക്ഷാത് സർവകർമസമർപണം |
മനോവാക്തനുദിഃ പാർഥ ക്രിയാദ്വൈതം തദുച്യതേ || 64 || 734
- ആത്മജായാസുതാദീനാമന്യേഷാം സർവദേഹിനാം |
യത്ത്വാർഥകാമയോരൈക്യം ഭവ്യാദ്വൈതം തദുച്യതേ || 65 || 735
- യദ്യസ്യ വാനിഷിദ്ധം സ്യാദ്യേന യത്ര യതോ നൃപ |
സ തേനേഹേത കാർയാണി നരോ നാൻയൈരനാപദി || 66 || 736
- ഏതൈരന്യൈശ്ച വേദോക്തൈർവർതമാനഃ സ്വകർമദിഃ |
ഗൃഹേഽപ്യസ്യ ഗതിം യായാദ്രാജംസ്തദ്ഭക്തിഭാങ് നരഃ || 67 || 737
- യഥാ ഹി യൂയം നൃപദേവ ദുസ്ത്യജാ -
ദാപദ്ഗണാദുത്തരതാത്മനഃ പ്രഭോഃ |

യത്പാദപങ്കേരുഹസേവയാ ഭവാ -

നഹാർഷീന്നിർജ്ജിതദിഗ്ജഃ ക്രതുൻ || 68 ||

738

അഹം പുരാഭവം കശ്ചിദ്ഗന്ധർവ ഉപബർഹണം |

നാച്ഛാതീതേ മഹാകൽപേ ഗന്ധർവാണാം സുസമ്മതഃ || 69 ||

739

രൂപപേശലമാധുർയസൗഗന്ധ്യപ്രിയദർശനഃ |

സ്ത്രീണാം പ്രിയതമോ നിത്യം മത്തസ്തു പുരുലബ്ധഃ || 70 ||

740

ഏകദാ ദേവസത്രേ തു ഗന്ധർവാപ്ലരസാം ഗണാഃ |

ഉപഹൂതാ വിശ്വസൃഗ്ഭിർഹരിഗാമോപഗായനേ || 71 ||

741

അഹം ച ഗായംസ്തദ്വിദ്വാൻ സ്ത്രീഭിഃ പരിവൃതോ ഗതഃ |

ഇന്താത്യാ വിശ്വസൃജസ്തൻമേ ഹേലനം ശേപുരോജസാ |

യാഹി ത്വം ശൂദ്രതാമാശു നഷ്ടശ്രീഃ കൃതഹേലനഃ || 72 ||

742

താവദാസ്യാമഹം ജ്ജേതേ തത്രാപി ബ്രഹ്മവാദിനാം |

ശൂശ്രൂഷയാനുഷംഗേണ പ്രാപ്തോഽഹം ബ്രഹ്മപുത്രതാം || 73 ||

743

ധർമസ്തേ ഗൃഹമേധീയോ വർണിതഃ പാപനാശനഃ |

ഗൃഹസ്ഥോ യേന പദവീമഞ്ജസാ ന്യാസിനാമിയാത് || 74 ||

744

യൂയം നൃലോകേ ബത ഭൂരിഭാഗാ

ലോകം പുനാനാ മൂനയോഭിയിന്തി |

യേഷാം ഗൃഹാനാവസതിതി സാക്ഷാ -

ദ്ഗുരും പരം ബ്രഹ്മ മനുഷ്യലിംഗം || 75 ||

745

സ വാ അയം ബ്രഹ്മ മഹദ്വിമൃഗ്യം

കൈവൽയനിർവാണസുഖാനുഭൂതിഃ |

പ്രിയഃ സുഹൃദ്യഃ ഖലു മാതുലേയ

ആത്മാർഹണീയോ വിധികൃദ്ഗുരുശ്ച || 76 ||

746

ന യസ്യ സാക്ഷാദ്ഭവപദ്മജാദിഭി

രൂപം ധിയാ വസ്തുതയോപവർണിതം ।

മൗനേന ഭക്ത്യോപശമേന പുജിതഃ

പ്രസിദതാമേഷ സ സാത്യതാം പതിഃ || 77 ||

747

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇതി ദേവർഷിണാ പ്രോക്തം നിശച്യ ഭരതർഷഭഃ ।

പൂജയാമാസ സുപ്രീതഃ കൃഷ്ണം ച പ്രേമവിഹൃലഃ || 78 ||

748

കൃഷ്ണപാർമാവുപാമന്തര്യ പുജിതഃ പ്രയയൗ മൂനിഃ ।

ശ്രുത്വാ കൃഷ്ണം പരം ബ്രഹ്മ പാർഥഃ പരമവിസ്തൃതഃ || 79 ||

749

ഇതി ദാക്ഷായണീനാം തേ പൃഥഗ്ഗുശാ പ്രകീർത്തിതാഃ ।

ദേവാസുരമനുഷ്യാദൃ ലോകാ യത്ര ചരാചരാഃ || 80 ||

750

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ വൈയാസികൃമഷ്ടാദശസാഹസ്ര്യാം

പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം സപ്തമസ്കന്ധേ പ്രഹ്ലാദാനുചരിതേ

യുധിഷ്ഠിരനാരദസംവാദേ സദാചാരനിർണയോ നാമ പഞ്ചദശോധ്യായഃ ||